

Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen

Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen
Akerstraat 92, 6411 HD Heerlen
Telefoon: 088 - 116 2000 en 030 - 799 1081

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel onder nummer 65286448

Bestuursverslag en jaarrekening 2022

Inhoud

	Pagina
Meerjareoverzicht	5
Voorwoord	7
Bestuursverslag	
De instelling	9
Financiële positie van PNB	12
Actuariële analyse resultaat	17
Verzekerdenbestand	18
Vermogensbeheer	24
Risicohouding	28
Risicomangement	31
Organisatie pensioenfonds	38
Goed pensioenfondsbestuur	41
Wet- en regelgeving	43
Uitbestedingsbeleid	49
Communicatie	51
Uitvoeringskosten	52
Vooruitblik 2023	57
Pensioenregeling 2022	58
Verantwoording toezicht door niet-uitvoerende bestuurders	59
Oordeel van het verantwoordingsorgaan 2022	
Oordeel verantwoordingsorgaan PNB 2022	63
Reactie van het bestuur	67

Pagina

Jaarrekening

Balans per 31 december	70
Staat van baten en lasten	72
Kasstroomoverzicht	74
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	75
Toelichting op de balans per 31 december	80
Gebeurtenissen na balansdatum	85
Toelichting op de staat van baten en lasten	86
Resultaatbestemming	91
Risicoparagraaf	92

Overige gegevens

Actuariële verklaring	101
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	102

Bijlagen

Organisatie	113
(Neven)functies bestuur 2022	117
SFDR-bijlage: Ecologische en/of sociale kenmerken	119
Begrippenlijst	125

Meerjarenoverzicht

Alle bedragen in dit jaarverslag zijn maal duizend.

	2022	2021	2020	2019	2018
Aantallen					
Actieve deelnemers	661	694	735	806	836
Slapers	548	579	606	604	615
Pensioengerechtigden	1.588	1.605	1.608	1.616	1.651
Totaal	2.797	2.878	2.949	3.026	3.102
Financiële gegevens					
(in duizenden euro)					
Beleggingen voor risico pensioenfonds					
Totaal belegd vermogen	507.861	637.531	619.659	572.522	503.825
Beleggingsopbrengsten	-118.747	30.225	57.661	77.789	577
Beleggingsrendementen (op basis van total return)	-18,2%	4,5%	10,3%	15,6%	0,2%
Reserves					
Algemene reserve	167.131	209.469	160.333	139.579	117.577
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	343.717	433.422	463.277	436.657	390.753
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds	5.438	7.299	7.799	7.335	7.072
Pensioenuitkeringen	-16.917	-17.034	-16.839	-16.279	-16.068
Dekkingsgraad (ultimo jaar) ¹⁾					
Op basis van RTS	148,6%	148,3%	134,6%	132,0%	130,1%
Beleidsdekkingsgraad	157,5%	142,6%	129,1%	132,1%	137,2%
Vereiste FTK (op basis van de feitelijke mix)	115,6%	115,5%	114,8%	114,8%	113,5%
Vereiste FTK (op basis van de strategische mix)	116,3%	115,5%	115,5%	114,8%	114,3%
Op grond van ongemiddelde rentecurve ²⁾	148,5%	146,9%	131,6%	129,7%	128,9%
Rekenrente	2,79%	0,49%	0,04%	0,60%	1,25%

1) De dekkingsgraad op basis van RTS is als volgt berekend $((167.131 + 343.717) / 343.717) \times 100\%$.

2) Dit is de zuivere marktrente.

Voorwoord

Voor u ligt het verslag over 2022 (hierna: het verslagjaar) van de Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen (hierna: PNB).

PNB kijkt terug op een verslagjaar dat meerdere gezichten kent. Het jaar werd gekenmerkt door toenemende geopolitieke onrust, een negatief sentiment op de financiële markten en stijgende rentes. Vrijwel alle beleggingscategorieën gaven daarmee negatieve resultaten te zien. Door de stijging van de rentes, en de daarmee samenhangende daling van de fonds-verplichtingen, bleef de dekkingsgraad (de verhouding tussen bezittingen en verplichtingen) op peil. Het 12-maandsgemiddelde, de zogenaamde beleidsdekkingsgraad, steeg zelfs. De financiële positie van het fonds maakte volledige indexatie conform het toeslagenbeleid mogelijk per 1 januari 2023. Daarnaast is in lijn met het premiekortingsbeleid besloten ook voor 2023 premiekorting te verlenen.

Gedurende het verslagjaar heeft het bestuur aandacht besteed aan de inval van Rusland in Oekraïne. Zo zijn de risico's voor het fonds geïnventariseerd, en zijn waar nodig aanvullende maatregelen getroffen. PNB blijft de ontwikkelingen monitoren.

In 2022 is veel aandacht uitgegaan naar de voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden over dit onderwerp in de diverse fondsorganen en commissies, waarin tevens de sociale partners participeren. Een uitgebreidere toelichting treft u aan in Hoofdstuk "Wet- en regelgeving".

In het begin van het verslagjaar heeft de heer Van Susante te kennen gegeven om persoonlijke redenen zijn functie als onafhankelijk voorzitter te willen neerleggen. Per 7 juli 2022 is de heer J.P.B. Brand benoemd als diens opvolger. Het bestuur is de heer Van Susante zeer erkentelijk voor zijn inzet voor het fonds in de afgelopen jaren. Hij heeft een belangrijke rol gespeeld in de verdere professionalisering en stabilisering van het bestuur en de organisatie van het pensioenfonds.

Het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (hierna: MVB) beleid is in 2022 geactualiseerd; daarnaast is met betrekking tot MVB een deel van de staatsobligatieportefeuille omgezet naar een beleggingsfonds dat zich specifiek richt op groene obligaties, en is gestart met een onderzoek naar de mogelijke implementatie van een klimaatbenchmark voor aandelen in ontwikkelde markten.

Gedurende het verslagjaar is het strategisch beleidsplan 2020-2022 geactualiseerd voor de komende planperiode 2023-2025. Eind 2022 heeft het uitvoerend bestuur het integraal risicomanagement (IRM) geëvalueerd. Hierbij is uitgebreid stilgestaan bij de werking van de beheersing van IT-risico's, gezien de actuele ontwikkelingen op dit gebied en de toenemende aandacht van de toezichthouder voor dit onderwerp. Tevens is de per het einde van 2022 aflopende dienstverleningsovereenkomst met AZL verlengd. Hiermee is continuïteit van de dienstverlening geborgd tot in ieder geval na de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. In 2022 heeft ook een update van het communicatiebeleid (voor de periode 2022-2024) plaatsgevonden. Daarnaast is de commissie voorlichting en communicatie (CVC) gestart met het opstellen van een communicatieplan in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Tevens is besloten het 50-jarig bestaan van PNB in 2023 te vieren met een "Dag van de Toekomst".

Het verslagjaar was opnieuw een jaar waarin veel onderwerpen aan de orde gekomen zijn aan de bestuurstafel, en waarin inspanningen zijn verricht door velen om PNB goed te laten functioneren en de organisatie verder te versterken. Graag wil het bestuur iedereen die hieraan heeft bijgedragen hartelijk bedanken. Het bestuur ziet de toekomst, ondanks alle uitdagingen die op het pensioenfonds afkomen, waaronder de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, met veel vertrouwen tegemoet.

Namens het bestuur

J.P.B. Brand
Voorzitter

A.J.H.N. van de Wiel
Secretaris

Bestuursverslag

De instelling

Doelstelling

PNB is een rechtspersoon naar kerkelijk recht, die statutair gevestigd is te Utrecht en tevens een zelfstandig onderdeel vormt van het Rooms-Katholiek Kerkgenootschap in Nederland. Het doel van het pensioenfonds is het uitvoeren van de pensioenovereenkomsten en in het kader daarvan het uitkeren of doen uitkeren van pensioenen bij ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid aan deelnemers, gewezen deelnemers en hun nagelaten betrekkingen, overeenkomstig de bepalingen van de statuten en pensioenreglementen, een en ander voortkomend uit de kerkrechtelijke plicht van de diocesane bisschoppen om te voorzien in:

- a) sociale bijstand van hun priesters en diakens die in kerkelijke dienst zijn aangesteld, als bedoeld in de canones 281, paragraaf 2, en 538, paragraaf 3 van het Wetboek van Canoniek Recht, en
- b) sociale zekerheid van hun pastoraal werkers en huishoudelijk personeel die zijn aangesteld, als bedoeld in canon 231 paragraaf 2 van het Wetboek van Canoniek Recht.

Uit de statuten volgt op welke onderdelen PNB vanwege zijn kerkelijke status afwijkt van een gangbaar Nederlands pensioenfonds. De Nederlandsche Bank (hierna: DNB) is hiervan op de hoogte.

Missie & ambitie

PNB is het pensioenfonds van de seculiere clerici, de pastoraal werkers en het huishoudelijk personeel binnen de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland. Met de deelnemers, de parochies en de bisdommen wil het fonds op een gezamenlijk gedragen wijze bouwen aan een collectief, solidair en waardig pensioen. Het fonds is in dit verband verantwoordelijk voor een degelijke en duurzame uitvoering van alsmede voor een begrijpelijke communicatie over de door de zeven bisdommen aan haar toevertrouwde pensioenregelingen. Het handelen van het fonds kent als leidraad een gezamenlijk overeengekomen risicohouding en wordt zoveel mogelijk geïnspireerd door de katholieke sociale leer.

Uit deze missie vloeit de als volgt geformuleerde ambitie voort:

Het fonds streeft ernaar de aan zijn beschikbaar gestelde geldelijke middelen zodanig te beleggen, dat daarmee een overeengekomen minimale haalbaarheid van de toegekende aanspraken alsmede waardevastheid bereikt wordt en, indien aan deze eis is voldaan, streeft zij ernaar om de bijdragen benodigd voor de regeling op een stabiel niveau te houden. Deze ambitie wordt vormgegeven binnen de overeengekomen risicohouding.

Visie

Het hoofddoel van het fonds is om haar missie te realiseren. Het fonds staat er financieel goed voor. Uit de interne en externe analyses blijkt wel dat de omgeving van het fonds op diverse fronten verandert, waardoor de realisatie van de missie onder druk komt te staan. Binnen de pensioensector nemen de regelgeving en kostendruk toe alsmede de daarmee verband houdende tendens tot consolidatie van pensioenfondsen. Tegelijkertijd is er sprake van een krimp van het (actieve) deelnemersbestand van het fonds. Vanwege het specifieke karakter gelooft het fonds dat het van deze ontwikkeling eerder kan profiteren bij het vermogensbeheer dan bij het pensioenbeheer. Het pensioenbeheer vraagt in beginsel om een aparte aansturing, dat gebaat is bij bestuurlijke en kerkelijke kennis van zaken, met speciale aandacht voor continuïteit.

Het fonds staat echter aan de vooravond van de grootste pensioenstelselherziening in Nederland. Een herziening die op onderdelen op gespannen voet staat met de eigenheid en specifieke financiële uitgangspunten van het fonds. Het is daarom van cruciaal belang dat het fonds in de komende periode in goed overleg met alle betrokken partijen tot gezamenlijk gedragen oplossingen komt die passend zijn binnen het nieuwe stelsel en tegelijkertijd recht doen aan het specifieke karakter van het fonds.

Strategie en prioritering

Om de missie van het fonds waar te kunnen maken heeft PNB, rekening houdend met de verwachte ontwikkelingen, ten behoeve van de planperiode 2020-2022 een strategische koers geformuleerd en daaraan concrete doelstellingen en acties gekoppeld. Aan het einde van deze planperiode stelt het bestuur naar tevredenheid vast dat alle belangrijke doelstellingen gerealiseerd zijn. Over de realisatie wordt hieronder per speerpunt kort gerapporteerd.

Draagvlak en begrip opdrachtgever vergroten en onderlinge afstemming soepel inrichten

De in 2020 opgerichte werkgroep EcC-PNB, waarin ook vertegenwoordigers namens de Bisschoppenconferentie zitting hebben, heeft in 2022 frequent vergaderd. Dit overleg heeft tot een vruchtbare samenwerking tussen partijen geleid waarin wederzijds begrip en respect voor elkaars standpunten steeds sterker tot uitdrukking zijn gekomen en waarin de nodige afspraken tot stand zijn gekomen die door alle partijen gedragen worden.

Daarnaast heeft regelmatig overleg tussen bestuur(ders) en vertegenwoordigers namens de Bisschoppenconferentie bijgedragen aan een goede samenwerking en wederzijds begrip.

Binding belanghebbenden versterken

Ook op dit punt zijn de afgelopen planperiode stappen gezet. Naast reguliere communicatie via nieuwsdiensten worden deelnemers regelmatig over ontwikkelingen geïnformeerd op de website. Een belangrijk onderwerp waarover veel gecommuniceerd wordt betreft de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Voorts worden regelmatig interviews gepubliceerd met functionarissen van PNB. Uit een in 2022 gehouden enquête volgt dat deelnemers dit erg op prijs stellen.

Draagvlak voor status aparte bij de toezichthouder vergroten

PNB heeft frequent contact met de toezichthouder en informeert deze periodiek over de stappen die op governance gebied en in het kader van het nieuwe pensioenstelsel worden ondernomen en licht de overwegingen, die vanuit het specifieke karakter van het fonds zijn meegewogen in deze stappen, nader toe.

Inrichting governance versterken en in stand houden

Dit is een blijvend aandachtspunt. De afgelopen planperiode zijn diverse stappen gezet om de organisatie van PNB verder te versterken, mede door het aantrekken van professionele bestuurders. Het blijft echter een uitdaging om voor nieuwe vacatures opvolgers te vinden die aan de vereisten voldoen en die bereid zijn tegen de geldende voorwaarden een bestuurslidmaatschap te aanvaarden. Tegelijkertijd leert de ervaring dat PNB na verloop van tijd alle vacatures met goede kandidaten weet in te vullen.

Volwassenheidsniveau risicomanagement verhogen

Ook op dit gebied heeft het fonds de nodige voortgang geboekt in de afgelopen jaren. Er zijn sleutelfunctiehouders geïnstalleerd die vanuit hun verantwoordelijkheid over risk- en auditbevindingen rapporteren. In 2021 is een eigenrisicobeoordeling uitgevoerd en er is een professionele Integraal Risico Management (IRM)-cyclus vastgesteld op basis waarvan binnen een periode van drie jaar per kwartaal één significant risico c.q. significante risicocategorie nader wordt uitgediept. Jaarlijks wordt het IRM-proces geëvalueerd en waar mogelijk worden stappen gezet om het volwassenheidsniveau verder te verhogen.

Meer inzicht verkrijgen in ontwikkeling deelnemersbestand

Reeds in 2021 heeft PNB veronderstellingen over de ontwikkeling van het deelnemersbestand getoetst bij de zeven bisdommen.

Mede aan de hand van de reacties van de bisdommen zijn aannames bepaald die o.a. meegenomen zijn in de formulering van het

premiëkortingsbeleid. Deze aannames zijn echter ook relevant voor de nog te maken keuzes in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

In stand houden kostenbeheersing

De jaarlijkse schatting van de diverse kostenposten wordt steeds nauwkeuriger. Dit helpt het fonds bij de beoordeling van de realisatie van de kosten door het jaar heen en biedt de mogelijkheid om waar nodig tijdig bij te sturen. Eind 2022 is onder de verantwoordelijkheid van het uitvoerend bestuur onderzoek gedaan naar de kostenontwikkeling in de afgelopen jaren, de vergelijking van het kostenniveau met andere fondsen en de financiering van de kosten naar de toekomst. De uitkomsten worden begin 2023 besproken in het bestuur

Mogelijkheden verkennen van (internationale) samenwerking, o.a. op het gebied van MVB

PNB heeft verschillende initiatieven geformuleerd om met diverse partijen in contact te komen. Gelet op de coronamaatregelen werden deze initiatieven geparkeerd, omdat het de voorkeur had om fysiek met deze partijen in gesprek te komen. Twee jaar later blijkt dat er inmiddels diverse nieuwe interessante mogelijkheden op de markt aangeboden worden op het gebied van MVB. Via de beleggingscommissie worden deze initiatieven nader onderzocht.

Stabiele organisatie en inrichting vermogensbeheer

In de afgelopen planperiode zijn mede op basis van de uitkomsten van een ALM-studie wijzigingen aangebracht in de beleggingsportefeuille en rebalancingmethodiek. Daarnaast is de professionele samenstelling van de beleggingscommissie geborgd en heeft het bestuur verdiepende cursussen over dit onderwerp gevolgd.

Voorsorteren op inrichting toekomstbestendige pensioenregeling (pensioenakkoord)

Met de eerder genoemde werkgroep EcC-PNB wordt gekeken naar toekomstbestendige alternatieven voor de huidige regeling. In 2021 en 2022 is de overlegstructuur van de werkgroep geïntensiveerd en heeft PNB de uitgebreide bestuurlijke 'roadmap' waarmee structuur wordt gegeven aan het proces bijgewerkt, gehouden de ontwikkelingen omtrent het nieuwe pensioenstelsel. Aan de hand van deze roadmap kan stapsgewijs tot een transitie van de pensioenregeling uiterlijk per 1 januari 2027 worden gekomen. Vanuit PNB-zijde heeft de commissie pensioen & governance een belangrijke rol in dit traject. Daarnaast is de begeleiding van dit project in handen gegeven van een externe transitimanager, de heer G. van der Lubbe.

Strategie 2023-2025

In 2022 heeft het bestuur de realisatie van de strategie geëvalueerd en aan de hand van een SWOT-analyse is een strategische koers voor de periode 2023-2025 geformuleerd en zijn hieraan concrete doelstellingen/acties gekoppeld. Daarbij wordt gedifferentieerd naar de volgende deelgebieden:

- 1) uitvoering huidige strategische ambitie
- 2) (operationeel) risicomanagement
- 3) stabilisering en professionalisering organisatie n.a.v. uitkomsten SWOT-analyse
- 4) beheerste transitie binnen Wet toekomst pensioenen

In feite komt het erop neer dat PNB de komende jaren naast het waarmaken van haar huidige opdracht (punten 1, 2 en 3) vooral moet zorgdragen voor een beheerste transitie binnen de Wet toekomst pensioenen (punt 4). In het bestuursverslag over 2023 zal voor het eerst gerapporteerd worden over de (deel)realisatie van de geformuleerde doelstellingen.

Financiële positie van PNB

Verdere verbetering financiële positie

De rente steeg aanzienlijk gedurende het verslagjaar. Dit resulteerde in een forse stijging van de dekkingsgraad. Deze stijging wordt deels teniet gedaan door slecht presterende aandelenmarkten. De stijging van de dekkingsgraad en de sterk oplopende inflatie hebben ertoe geleid dat het fonds conform het fondsbeleid een toeslag heeft verleend per 1 januari 2023. Meer informatie over het toeslagbeleid en de toeslagverlening per 1 januari 2023 leest u op pagina 15. Dit verlaagde de dekkingsgraad. Daarnaast hebben de verwerking van de nieuwe Prognosetafel AG2022 en de aangepaste ervaringssterfte de stand van de technische voorziening beïnvloed. Per saldo leidden deze ontwikkelingen tot een marginale stijging van de DNB dekkingsgraad van het fonds gedurende het jaar van 0,3%-punt. Eind 2022 zijn eveneens de Adviezen van de Commissie Parameters gedeeld. De gewijzigde parameters gaan naar verwachting per 1 juli 2023 in, gelijktijdig met de Wet toekomst pensioenen. De nieuw voorgestelde UFR systematiek wordt daarentegen per 1 januari 2023 verder geïmplementeerd. Doordat bij de vaststelling van de nieuwe UFR marktgegevens een belangrijkere rol spelen, stijgt de hoogte van de technische voorziening. Ter indicatie: de nieuwe UFR-systematiek heeft tot een daling van de DNB dekkingsgraad per eind december geleid van 0,1%-punt.

(Beleids)dekkingsgraad

Sinds de invoering van het nFTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsbeslissingen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de feitelijke dekkingsgraad van de voorafgaande 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen. Alle beleidsbeslissingen moeten in principe gebaseerd zijn op deze beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad van PNB bedroeg ultimo 2022 157,5% (ultimo 2021 was dit 142,6%).

Feitelijke dekkingsgraad

(in duizenden euro)

Het verloop van de feitelijke dekkingsgraad in het verslagjaar ziet er als volgt uit:

	Pensioen- vermogen	Technische voorziening	Feitelijke dekkings- graad 2022
Primo 2022	642.891	433.422	148,3%
Rendement returnportefeuille	-29.597	0	-6,8%
Rendement matchingportefeuille	-89.150	0	-20,5%
Rente effect/rendement op technische voorziening	0	-120.385	57,1%
Premie	4.509	7.617	-1,5%
Waardeoverdrachten	-411	-411	0,0%
Kosten	-477	-477	0,1%
Uitkeringen	-16.917	-16.919	2,0%
Kanssystemen	0	-3.115	1,1%
Toeslagverlening	0	50.162	-15,4%
Overige mutaties TV	0	-6.177	2,1%
Kruiseffecten	0	0	-17,9%
Andere oorzaken	0	0	0,0%
Ultimo 2022	510.848	343.717	148,6%

Reële dekkingsgraad

Daarnaast is de reële dekkingsgraad een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het fonds. De reële dekkingsgraad is de beleidsdekkingsgraad gedeeld door de dekkingsgraad waarbij volledige prijsindexatie is toegestaan. Ultimo 2022 bedroeg de reële dekkingsgraad 123,8% (ultimo 2021 was dit 115,3%).

Marktwaardedekking

Ultimo 2022 bedroeg de marktwaardedekking (de dekkingsgraad waarbij het totale vermogen gedeeld wordt door de totale technische voorzieningen berekend op basis van de zuivere marktrente.) 148,3% (ultimo 2021: 146,9%).

Interne beheersmaatregel ten behoeve van de dekkingsgraadberekening

Om de juistheid van de berekeningen van de dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad te waarborgen heeft het fonds als interne beheersmaatregel de sleutelfunctiehouder actuariel de opdracht gegeven om de juistheid van de dekkingsgraad een keer per kwartaal te controleren.

Haalbaarheidstoets

De haalbaarheidstoets geeft een indicatie van het koopkrachtbehoud op (zeer) lange termijn. Het FTK verlangt van het bestuur dat er jaarlijks een haalbaarheidstoets wordt uitgevoerd.

Uit de haalbaarheidstoets, naar de stand per ultimo 2021 blijkt dat PNB een pensioenresultaat van 104,8% heeft. Dit ligt boven de gekozen ondergrens van 90%. Hiermee is de verwachting dat de pensioenen bij PNB koopkrachtbestendig zijn. Het pensioenresultaat bij een slechtweersscenario bedraagt 102,3%. Dit houdt in dat zelfs in een slechtweersscenario de koopkrachtbestendigheid van de pensioenen bij PNB behouden blijft. Deze uitkomst ligt hoger dan de gekozen ondergrens van 74,4%. Het verschil tussen het pensioenresultaat in het gemiddelde scenario en het pensioenresultaat bij slecht weer is minder dan de vooraf gestelde grens van 29%, namelijk 2,4%.

Omdat de resultaten boven respectievelijk binnen de gestelde grenzen liggen heeft PNB haar beleid niet hoeven bij te stellen. Evenmin is overleg benodigd geweest met de opdrachtgever om tot eventuele bijstelling van de pensioenregeling en -ambitie te komen. De volgende haalbaarheidstoets wordt op 14 juni 2023 door het bestuur besproken.

Premiebeleid

PNB hanteert een gedempte kostendekkende premie. De demping is gebaseerd op een 10-jaarsmiddeling van de rentecurve. De gedempte kostendekkende premie is minder volatiel dan de zuivere kostendekkende premie. De verwachting is dat over de lange termijn bezien de gedempte premie ongeveer gelijk zal zijn aan de zuivere kostendekkende premie. Wanneer de actuele rente lager is dan de gemiddelde rente zal de gedempte kostendekkende premie lager zijn dan de zuivere kostendekkende premie en vice versa.

Daarnaast past PNB sinds 2022 een premiekortingsbeleid toe. Dit beleid zal gelden tot het moment dat op het Nieuwe Pensioenstelsel overstapt wordt. Belangrijk uitgangspunt voor dit premiekortingsbeleid is dat de dekkingsgraad door het verlenen van premiekorting (in beginsel) niet daalt. Dit wordt gerealiseerd door een maximum aan de premiekorting te stellen ter grootte van de solvabiliteitsvrijval over de uitkeringen. Het bestuur behoudt zich het recht voor om een feitelijke premiekorting jaarlijks te heroverwegen indien de evenwichtige belangenafweging in het gedrang komt.

Kostendekkende gedempte en ontvangen premie

Artikel 129 van de Pensioenwet schrijft voor dat de pensioenpremie die het fonds ontvangt minstens gelijk moet zijn aan de kostendekkende premie zoals berekend conform de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN). Een korting op de pensioenpremie kan enkel worden verleend indien aan de voorwaarden ten aanzien van de hoogte van beleidsdekkingsgraad, indexatie en het ongedaan maken van kortingen is voldaan.

PNB hanteert een kostendekkende gedempte premie zoals bedoeld in artikel 128 van de PW. Deze premie wordt bepaald als de som van de volgende componenten:

- de actuarieel benodigde premie voor de inkoop van de onvoorwaardelijke onderdelen van de pensioenovereenkomst, inclusief risicopremies voor overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico's;
- de opslag voor toekomstige uitvoeringskosten, horend bij de in het verslagjaar toegekende onvoorwaardelijke aanspraken;
- een opslag voor het bereiken c.q. in stand houden van het vereist eigen vermogen, met inbegrip van het minimaal vereist eigen vermogen;
- een benodigde opslag ter dekking van de uitvoeringskosten in het verslagjaar (exclusief de kosten voor het vermogensbeheer), voor zover die niet gefinancierd zijn uit de voorziening voor uitvoeringskosten;
- de actuarieel benodigde premie voor voorwaardelijke onderdelen van de pensioenreglementen, met inachtneming van de geformuleerde ambitie en de afgesproken wijze van financieren.

(in duizenden euro)	2022	2021
Kostendekkende premie	9.771	11.027
Gedempte kostendekkende premie	8.076	7.892
Feitelijke premie	5.438	7.299
De kostendekkende premie is als volgt samengesteld:		
– actuarieel benodigd	7.901	9.037
– opslag in stand houden vereist vermogen	1.225	1.401
– opslag voor uitvoeringskosten	645	589
	9.771	11.027
De gedempte premie is als volgt samengesteld:		
– actuarieel benodigd	6.434	6.323
– opslag in stand houden vereist vermogen	997	980
– opslag voor uitvoeringskosten	645	589
	8.076	7.892
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
– actuarieel benodigd	6.434	6.323
– opslag in stand houden vereist vermogen	997	980
– opslag voor uitvoeringskosten	645	589
– premiemarge	-2.638	-593
	5.438	7.299

De kostendekkende premie over 2022 is vastgesteld conform de ABTN. Dit betekent dat de premie is vastgesteld op basis van een gedempt premiebeleid, rekening houdend met demping op basis van het 10-jaars gemiddelde van de rente. De gedempte kostendekkende premie bedraagt 8.076 De feitelijke premie is met 5.438 niet toereikend.

Het fonds voldeed in 2022 aan de wettelijke eisen voor premiekorting:

- Zo is de beleidsdekkingsgraad minimaal gelijk aan de vereiste dekkingsgraad. Voor nadere informatie over de financiële positie wordt u verwezen naar de paragraaf 'Financiële positie' op pagina 12 van dit verslag.
- Daarnaast zijn alle voorwaardelijke toeslagen met betrekking tot de voorgaande tien jaar verleend en kunnen ook in de toekomst voorwaardelijke toeslagen worden verleend. Meer informatie over de toeslagen en het daarvoor geldende beleid treft u in het navolgende hoofdstuk aan.
- In de afgelopen jaren zijn tot slot de pensioenaanspraken en pensioenrechten niet gekort.

Daar voldaan is aan de bovenvermelde vereisten heeft het bestuur voor het jaar 2023 met inachtneming van het premiekortingsbeleid besloten tot het verlenen van een premiekorting, zodanig dat de feitelijke premie per deelnemer 2023 gelijk is aan de feitelijke premie per deelnemer 2022. De beschikbare premie is daarom lager dan de benodigde premie.

Toeslagbeleid en toeslagverlening

Voorwaardelijke toeslagverlening

Actieven reglement I

PNB hanteert een voorwaardelijk toeslagbeleid voor de actieve deelnemers aan Reglement I, waarbij de ambitie is om de pensioenaanspraken jaarlijks te verhogen met de gemengde index (50% loonindex en 50% consumentenprijsindex). De toeslag op basis van de gemengde index, voor zover die boven de consumentenprijsindex uitgaat, wordt gefinancierd uit de premie (welvaartsopslag). Voor het overige is voor deze toeslagverlening geen bestemmingsreserve gevormd, noch vindt financiering plaats uit de premie.

Inactieven reglement I en II

Voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers van Reglement I en Reglement II geldt een voorwaardelijk toeslagbeleid, waarbij de ambitie is om jaarlijks de pensioenrechten te verhogen met de consumentenprijsindex. De toeslag op basis van de consumentenprijsindex wordt gefinancierd uit het vermogen. Ook hier geldt dus dat voor deze toeslagverlening geen bestemmingsreserve is gevormd, noch vindt financiering plaats uit de premie.

Toekomstbestendigheid

Voor de voorwaardelijke toeslagverleningen op basis van de consumentenprijsindex (gefinancierd uit het vermogen) geldt dat het fonds alleen een toeslag mag verlenen, indien de beleidsdekkingsgraad hoger is dan 110%. Daarnaast wordt niet meer toeslag verleend dan naar verwachting in de toekomst betaalbaar blijft.

De toeslag op basis van de gemengde index, voor zover die boven de consumentenprijsindex uitgaat, wordt zoals gezegd wel gefinancierd uit de premie (welvaartsopslag). Daarom hoeft deze toeslag niet te voldoen aan de eisen voor toekomstbestendige indexatie.

Onvoorwaardelijke toeslagverlening

Naast de bovengenoemde verhoging worden de pensioenopbouwbedragen voor de actieve deelnemers aan Reglement I verhoogd indien de deelnemer gedurende het jaar een bepaalde, hogere leeftijd bereikt met bijbehorend hoger opbouwbedrag. Deze verhoging is onvoorwaardelijk en wordt uit de kostendekkende premie gefinancierd.

Het jaarlijkse opbouwbedrag van de (actieve) deelnemers aan Reglement II en als afgeleide daarvan de opgebouwde aanspraken volgen elk jaar de ontwikkeling van het minimumloon, verminderd met de ontwikkeling van het AOW-pensioen voor een ongehuwd alleenstaande. De betreffende verhoging is onvoorwaardelijk en hiervoor wordt premie betaald. Daarom hoeft deze toeslag niet te voldoen aan de eisen voor toekomstbestendige indexatie.

Het bestuur heeft conform het toeslagbeleid zoals vastgelegd in de ABTN en de regels van toekomstbestendig indexeren besloten om de pensioenen van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden per 1 januari 2023 als volgt te verhogen:

Toeslag	Reglement I	Reglement II
Deelnemers	8,60%	3,84%
Pensioengerechtigden & gewezen deelnemers	14,31%	14,31%

Incidentele toeslagverlening

Indien geen of slechts gedeeltelijke voorwaardelijke toeslagen worden verleend ontstaat indexatieachterstand. Sinds 1 januari 2021 is er geen sprake meer van indexatieachterstanden bij PNB.

Het overzicht met de gemiste toeslagen ziet er nu als volgt uit:

	Actieven Reglement I				Inactieven Reglement I en II		
	Maatstaf (gemende index)	Toegekend	Resterende gemiste toeslag	Welvaarts -opslag	Maatstaf (prijsindex)	Toegekend	Resterende gemiste toeslag
1-1-2023	8,60%	8,60%	0,00%	0,00%	14,31%	14,31%	0,00%
1-1-2022	2,06%	2,06%	0,00%	0,00%	2,26%	2,26%	0,00%
1-1-2021	1,68%	1,68%	0,00%	1,08%	0,60%	0,60%	0,00%
1-1-2020	2,10%	2,10%	0,00%	0,25%	1,85%	1,85%	0,00%
1-1-2019	1,80%	1,80%	0,00%	0,14%	1,66%	1,66%	0,00%
1-1-2018	1,50%	1,50%	0,00%	0,18%	1,32%	1,32%	0,00%
1-1-2017	0,90%	0,90%	0,00%	0,70%	0,20%	0,20%	0,00%
1-1-2016	1,00%	1,00%	0,00%	0,43%	0,57%	0,57%	0,00%
1-1-2015	0,90%	0,90%	0,00%	0,13%	0,65%	0,65%	0,00%
1-1-2014	1,30%	1,30%	0,00%		1,43%	1,43%	0,00%
1-1-2013	2,10%	2,10%	0,00%		2,43%	2,43%	0,00%
1-1-2012	1,90%	1,90%	0,00%		2,39%	2,39%	0,00%

Actuariële analyse resultaat

(in duizenden euro)

	2022	2021
Actuariële analyse van het resultaat		
De ontwikkeling van het fonds in het boekjaar volgt uit de hierna gegeven analytische verlies- en winstrekening.		
Premie	-3.108	-2.327
Beleggingsopbrengsten	1.638	60.158
Waardeoverdrachten	0	-4
Toeslagverlening	-50.162	-9.518
Sterfte	2.536	1.451
Arbeidsongeschiktheid	640	-629
Uitkeringen	2	-75
Kosten	0	10
Mutaties	-61	0
Overige mutaties technische voorzieningen	6.177	70
Totaal jaarresultaat	-42.338	49.136

Verzekerdenbestand

De ontwikkeling van de aantallen deelnemers, slapers en gepensioneerden in het verslagjaar is hieronder afzonderlijk voor priesters, diakens, pastoraal werkers en huishoudelijk personeel weergegeven.

Mutaties verzekerdenbestand priesters

	Deel- nemers	Slapers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2021	346	87	459	892
Mutaties door:				
In dienst	6			6
Uit dienst	-34	34		0
Uitgaande waardeoverdrachten				0
Overlijden	-1		-40	-41
Ingang pensioen	-9	-5	10	-4
Afkoop		0		
Andere oorzaken ¹⁾	31	-28	-1	2
Mutaties per saldo	-7	1	-31	-37
Stand per 31 december 2022	339 ²⁾	88	428	855
Gemiddelde deelnemersleeftijd	58,43			

Specificaties pensioengerechtigden

	2022	2021
Ouderdompensioen	428	459
Nabestaandenpensioen	0	0
Wezenpensioen	0	0
Totaal	428	459

1) De aantallen onder andere oorzaken worden voornamelijk veroorzaakt door de mutatie wijziging onderneming. Omdat in de jaarwerklijsten ook de onderneming (lees Parochies voor PNB) is opgenomen, wordt de wijziging van de ene naar de andere onderneming (lees Parochie) als verloop in de aantallen getoond. Daarnaast vindt er bij de slapers nog een correctie plaats onder andere oorzaken, waarbij de mutatie "uit dienst" tussen de "Deelnemers" en "Slapers" wordt rechtgetrokken.

2) Waarvan 14 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premie. Deze deelnemers ontvangen tevens een arbeidsongeschiktheidspensioen.

Mutaties verzekerenbestand diakens

	Deel- nemers	Slapers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2021	60	19	74	153
Mutaties door:				
In dienst	2			2
Uit dienst	-6	6		0
Uitgaande waardeoverdrachten		-1		-1
Overlijden			-1	-1
Ingang pensioen	-3	-1	4	0
Afkoop				0
Andere oorzaken	5	-4		1
Mutaties per saldo	-2	0	3	1
Stand per 31 december 2022	58 ¹⁾	19	77	154

Gemiddelde deelnemersleeftijd 59,60

Specificaties pensioengerechtigden

	2022	2021
Ouderdompensioen	69	67
Nabestaandenpensioen	8	7
Wezenpensioen	0	0
Totaal	77	74

1) Waarvan 1 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premie. Deze deelnemers ontvangen tevens een arbeidsongeschiktheidspensioen.

Mutaties verzekerenbestand pastoraal werkers

	Deel- nemers	Slapers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2021	147	241	590	978
Mutaties door:				
In dienst	4			4
Uit dienst	-19	19		0
Uitgaande waardeoverdrachten				0
Overlijden			-14	-14
Ingang pensioen	-8	-21	35	6
Afkoop			-2	-2
Andere oorzaken	6	-10		-4
Mutaties per saldo	-17	-12	19	-10
Stand per 31 december 2022	130 ¹⁾	229	609	968

Gemiddelde deelnemersleeftijd 61,31

Specificaties pensioengerechtigden

	2022	2021
Ouderdompensioen	506	489
Nabestaandenpensioen	98	95
Wezenpensioen	5	6
Totaal	609	590

1) Waarvan 10 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premie. Deze deelnemers ontvangen tevens een arbeidsongeschiktheidspensioen.

Mutaties verzekerenbestand huishoudelijk personeel

	Deel- nemers	Slapers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2021	141	232	482	855
Mutaties door:				
In dienst	14			14
Uit dienst	-14	14		0
Uitgaande waardeoverdrachten		-6		-6
Overlijden		-1	-30	-31
Ingang pensioen	-11	-23	36	2
Afkoop			-14	-14
Andere oorzaken	4	-4		0
Mutaties per saldo	-7	-20	-8	-35
Stand per 31 december 2022	134 ¹⁾	212	474	820

Gemiddelde deelnemersleeftijd 57,85

Specificaties pensioengerechtigden

	2022	2021
Ouderdomspensioen	449	456
Nabestaandenpensioen	25	26
Totaal	474	482

1) Waarvan 14 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premie.

Mutaties verzekerdenbestand (totaal PNB)

	Deel- nemers	Slapers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Stand per 31 december 2021	694	579	1.605	2.878
Mutaties door:				
In dienst	26			26
Uit dienst	-73	73		0
Uitgaande waardeoverdrachten		-7		-7
Overlijden	-1	-1	-85	-87
Ingang pensioen	-31	-50	85	4
Afkoop			-16	-16
Andere oorzaken ¹⁾	46	-46	1	1
Overig			-2	-2
Mutaties per saldo	-33	-31	-17	-81
Stand per 31 december 2022	661 ²⁾	548	1.588	2.797

Specificaties pensioengerechtigden

	2022	2021
Ouderdompensioen	1.452	1.471
Nabestaandenpensioen	131	128
Wezenpensioen	5	6
Totaal	1.588	1.605

1) De aantallen onder andere oorzaken worden voornamelijk veroorzaakt door de mutatie wijziging onderneming. Omdat in de jaarwerklijsten ook de onderneming (lees Parochies voor PNB) is opgenomen, wordt de wijziging van de ene naar de andere onderneming (lees Parochie) als verloop in de aantallen getoond. Daarnaast vindt er bij de slapers nog een correctie plaats onder andere oorzaken, waarbij de mutatie "uit dienst" tussen de "Deelnemers" en "Slapers" wordt rechtgetrokken.

2) Waarvan 39 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premie. Van deze 39 ontvangen 30 deelnemers tevens een arbeidsongeschiktheidspensioen.

Overzicht van de leeftijd van de actieve deelnemers

	Priesters	Diaken	Pastoraal werkers	Huis-houdelijk personeel	Totaal
tot 30 jaar	3			1	4
30 t/m 34 jaar	14	3	2	2	21
35 t/m 39 jaar	21	1	5	4	31
40 t/m 44 jaar	27	6	9	5	47
45 t/m 49 jaar	40	8	4	10	62
50 t/m 54 jaar	58	6	17	18	99
55 t/m 59 jaar	82	16	38	38	174
60 t/m 64 jaar	84	13	53	46	196
65 jaar of ouder	17	7	19	17	60
Totaal	346	60	147	141	694

Overzicht leeftijden pensioengerechtigden

	Priesters	Diaken	Pastoraal werkers	Huis-houdelijk personeel	Totaal
jonger dan 65 jaar	2	2	18		22
65 t/m 69 jaar	52	25	135	57	269
70 t/m 74 jaar	72	27	178	92	369
75 t/m 79 jaar	72	14	112	85	283
80 t/m 84 jaar	118	5	87	89	299
85 t/m 89 jaar	96	1	45	80	222
90 t/m 94 jaar	40		12	61	113
95 en ouder	7		3	18	28
Totaal	459	74	590	482	1.605

Vermogensbeheer

Algemene ontwikkelingen

In 2022 trad onverwacht wereld een enorme stijging van de inflatie op. Deze toename werd veroorzaakt door knelpunten bij de productie van goederen veroorzaakt door de pandemie, maar vooral door een forse prijsstijging van energie vanwege de oorlog in Oekraïne. In Nederland kwam de inflatie zelfs dik in de dubbele cijfers. De extreme inflatie zette een rem op zowel de vraag- als de aanbodzijde van de economie. Aan de aanbodzijde maakte de stijging van de inputkosten sommige productieactiviteiten onrendabel. Aan de vraagzijde drukte de hoge inflatie het reëel besteedbare inkomen. In de eerste helft van 2022 konden de bestedingen nog op peil blijven door de extra spaargelden uit de coronatijd aan te wenden. In de tweede helft van 2022 vielen de bestedingen steeds meer terug ook vanwege een laag consumentenvertrouwen.

Centrale banken hebben prijsstabiliteit als belangrijkste doelstelling en werden door de hoge inflatie gedwongen in te grijpen. De beleidsrente werd in korte tijd in een aantal stappen fors verhoogd. In Europa kwam hiermee een einde aan de negatieve beleidsrente. Met de forse renteverhogingen slaagden centrale banken erin om een duidelijke stijging van de lange termijn inflatieverwachtingen te voorkomen. De reeks van forse renteverhogingen droeg echter wel bij aan een flinke groeivertraging.

Met compenserende maatregelen probeerden overheden de pijn voor consumenten nog enigszins te verzachten. In Europa werden bijvoorbeeld de extra winsten van energieproducenten belast en de opbrengsten daarvan werden overgeheveld naar consumenten. De onrealistische belastingverlagingen in het VK moesten echter na een fors negatieve marktreactie al snel weer grotendeels worden geschrapt.

In de VS waren renteverhogingen ook nodig omdat de Amerikaanse economie enigszins oververhit was. De te krappe arbeidsmarkt dreigde via loonstijgingen de inflatie verder aan te wakkeren. De Amerikaanse centrale bank voerde hierdoor extra rentestijgingen door en dit zorgde voor een sterkere dollar. De euro bereikte in augustus voor de eerste keer in 20 jaar pariteit ten opzichte van de dollar. De zwakkere euro vergrootte vervolgens via hogere importprijzen het inflatieprobleem in Europa.

Ook buiten de VS en Europa stond de economische groei onder druk. Opkomende landen ondervonden naast de hoge energieprijzen ook last van een terugval van de groei van de wereldhandel. In China kwamen daar nog interne problemen op de vastgoedmarkt bovenop. Daarnaast waren in China nog regelmatig zeer strenge Covid-maatregelen van kracht.

Financiële markten in 2022

Het vooruitzicht van een sterke groei afzwakking en mogelijk zelfs recessie, de sterk oplopende inflatie, de oorlog in Oekraïne en toenemende spanningen tussen de VS en China vertaalden zich in 2022 in negatieve rendementen op vrijwel alle beleggingscategorieën. De hoge inflatie en de renteverhogingen door centrale banken resulteerden bijvoorbeeld in een forse stijging van rentes op staatsobligaties. Als gevolg hiervan was het uiteindelijke rendement op staatsobligaties sterk negatief.

Per saldo zijn de obligatierentes gedurende 2022 dus wereldwijd fors gestegen. Dat geldt ook voor de rente die als basis wordt gebruikt voor het verdisconteren van de pensioenverplichtingen: de Europese swaprente. Zo is de 20-jaars swaprente in 2022 met per saldo bijna 2,4%-punt gestegen naar 2,9%. Aangezien het pensioenfonds de rentegevoeligheid van de verplichtingen niet volledig heeft afgedekt, heeft dit een positief effect gehad op de dekkingsgraad. De rentestijging vertaalde zich ook in een negatief rendement op de minder veilige bedrijfsobligaties. Naast de stijging van de rentes als gevolg van het aangepaste beleid van de centrale banken, werd er door de flinke groei afzwakking ook nog een extra premie gevraagd op de rentes voor bedrijfsobligaties. Deze extra premie had een versterkend negatief effect op het rendement van bedrijfsobligaties in 2022. In geheel kan worden geconcludeerd dat als gevolg van de gestegen rente de gehele obligatieportefeuille negatief rendeerde.

Ook aandelen lieten negatieve rendementen zien; de MSCI Wereld index daalde met 12,3%. De rente is een belangrijke variabele bij de waardering van aandelen en hogere rentes zetten deze waarderingen onder druk. Hogere lonen en hogere energiekosten zetten

tevens de winstmarges onder druk. De aandelen van bedrijven uit opkomende markten hadden een negatiever rendement dan de aandelen van bedrijven uit ontwikkelde markten, namelijk -14,5%. Niet beursgenoteerd vastgoed behaalde ondanks de rentestijging een positief rendement en was daarmee een positieve uitzondering in de portefeuille. Economische ontwikkelingen werken echter vaak met enige vertraging door in de waardering van vastgoed.

Tot slot won de US dollar in waarde ten opzichte van de euro, begin 2022 was \$1,14 benodigd voor aankoop van € 1,00, eind 2022 was \$1,07 toereikend.

Fondsspecifieke ontwikkelingen

Portefeuille, resultaten

Het belegd vermogen van het fonds is door bovenstaande ontwikkelingen in 2022 gedaald van € 642 miljoen naar € 511 miljoen. Deze afname was het resultaat van de negatieve rendementen op zowel de obligatie- als de aandelenmarkten. Het totaalrendement van de beleggingsportefeuille bedroeg -18,2%. Dat was bijna 1,5% lager dan het rendement van de normportefeuille (-16,7%).

De beleggingsportefeuille bestaat uit vastrentende waarden (staatsobligaties, bedrijfsobligaties, groene obligaties, Nederlandse woninghypotheken), aandelen, niet beursgenoteerd vastgoed en liquiditeiten. De vastrentende waarden hebben tot doel het renterisico, dat ontstaat doordat de voorziening die wordt aangehouden voor pensioenverplichtingen gevoelig is voor renteveranderingen, te beheersen. De rest van de portefeuille bestaat uit beleggingscategorieën met een verwacht hoger gemiddeld rendement. Dit met als doel om, over langere termijn gemeten, de kans op toeslagverlening te verhogen.

Het fonds dekt 70% van het renterisico af, in lijn met de uitkomsten van de ALM-studie, met een bandbreedte van 65% tot 75%.

Het resultaat op de vastrentende waarden over het verslagjaar bedroeg -23,4%. Dit was lager dan het rendement van de afgedekte verplichtingen (-21,1%). Dit werd met name veroorzaakt door het feit dat de verplichtingen tegen de swaprente worden gewaardeerd, terwijl het fonds voor de afdekking van het renterisico géén gebruik maakt van swaps, maar van obligaties en Nederlandse woninghypotheken. De rente op deze categorieën is harder opgelopen dan de swaprente, waardoor het portefeuillerendement meer negatief is dan het rendement van de verplichtingen. Door geen gebruik te maken van swaps bespaart het fonds kosten. Hoewel het rendement van swaps en obligaties op langere termijn naar verwachting vergelijkbaar is, zal dat niet voor elk afzonderlijk jaar gelden.

De overige categorieën bestonden per ultimo 2022 uit aandelen en (niet-beursgenoteerde) vastgoedbeleggingen. Deze behaalden in het verslagjaar een rendement behaald van -11,2%, de benchmark voor deze deelportefeuille heeft een rendement behaald van -9,7%.

Het achterblijven van dit deel van de portefeuille ten opzichte van de benchmark wordt veroorzaakt door een lager resultaat op aandelen. Dit verschil (-1,14%) is groter dan in eerste instantie op grond van de passieve invulling zou worden verwacht. Passief betekent dat de samenstelling van de portefeuille nauwkeurig aansluit bij de samenstelling van de normportefeuille. Binnen de aandelenportefeuilles wordt echter wel een (breed) uitsluitingsbeleid gevolgd, waarbij (onder andere) ook bedrijven worden uitgesloten die betrokken zijn bij 'controversiële wapens' of de winning van 'thermische kolen'. Door het uitsluiten van bedrijven (die wel onderdeel uitmaken van de benchmark) werd in 2022 een lager rendement behaald dan de benchmark. Daartegenover staat dat er binnen de portefeuille waar mogelijk de door PNB betaalde dividendbelasting wordt teruggevorderd, waarmee bij de berekening van het benchmarkrendement geen rekening wordt gehouden.

Voor de helft van de aandelenportefeuille ontwikkelde markten wordt gebruik gemaakt van een beleggingsfonds dat alle valutarisico's afdekt naar de euro. Deze variant kende een 5,1% lager rendement dan het beleggingsfonds zonder valuta-afdekking. De waardestijging van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro in 2022 speelde daarbij een belangrijke rol, waardoor de afdekking van dit risico rendement heeft gekost. De (niet-beursgenoteerde) vastgoedbeleggingen kenden in 2022 nog een relatief goed resultaat (3,9%). De waardering van deze categorie loopt altijd wat achter bij de beursgenoteerde categorieën.

Beleid, strategie, besluitvorming 2022

Beleid, strategie, besluitvorming 2022

Het strategisch beleggingsbeleid gaat uit van een normportefeuille met vaste gewichten voor elke beleggingscategorie. Voor elke categorie gelden daarnaast bandbreedtes, waarbinnen de portefeuille zich gedurende het jaar mag bewegen. Het renterisico wordt voor 70% afgedekt, het risico van valuta uit ontwikkelde landen wordt voor 50% afgedekt. Valuta in opkomende markten worden niet afgedekt.

Bij de vaststelling van de strategische normportefeuille heeft een aantal overwegingen een rol gespeeld. Enerzijds zijn deze overwegingen gestoeld op de huidige stand van de financiële markten en de mogelijke ontwikkeling hiervan in de toekomst. Anderzijds worden deze overwegingen gedreven door het bestaande beleidskader, risicohouding en ambitie van het pensioenfonds.

In 2022 zijn twee wijzigingen doorgevoerd in de strategische normportefeuille. Ten eerste is in augustus een deel van de staatsobligatieportefeuille omgezet naar een beleggingsfonds dat zich specifiek richt op groene obligaties. Groene obligaties zijn hoogwaardige overheids- en bedrijfsobligaties waarvan de opbrengst door de uitgevende instelling wordt benut voor het financieren van duurzame projecten. Het fonds heeft 5% van de beleggingsportefeuille geïnvesteerd in deze obligaties. Met deze belegging draagt het fonds bij gelijkblijvende risico's en rendementen bij aan de financiering van projecten met directe en aantoonbare klimaatdoelstellingen. Deze doelstellingen kunnen liggen op het vlak van beperking van klimaatverandering, zoals energie-efficiënte oplossingen, op het vlak van aanpassing aan klimaatverandering, zoals het verstevigen van dammen en dijken, en op het terrein van duurzame energiebronnen. Ten tweede heeft het fonds de bestaande belegging in bedrijfsobligaties uitgebreid naar obligaties uitgegeven door financiële ondernemingen. Het vergroten van het beleggingsuniversum draagt bij aan een betere spreiding, bij een vergelijkbaar verwacht rendement.

De beleggingscommissie is gedurende 2022 zes keer bijeengewees. Naast de vier reguliere bijeenkomsten is de commissie twee keer extra bijeengekomen, waaronder in het kader van de jaarlijkse studiedag. Deze stond voor een groot deel in het kader van de Wet Toekomst Pensioenen. In de reguliere vergaderingen zijn de portefeuilleresultaten en de risico's binnen de portefeuille beoordeeld. Maatschappelijk verantwoord beleggen en SFDR

Maatschappelijk verantwoord beleggen en SFDR

PNB kent een beleid ten aanzien van Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB), waarin wordt beschreven hoe PNB rekening houdt met ESG-factoren (environmental, social, governance) bij de invulling en uitvoering van haar beleggingsbeleid. Het beleid is een belangrijk onderdeel van de beleggingsovertuigingen van het fonds. PNB heeft de overtuiging dat integratie van deze factoren op de lange termijn neutraal tot positief bijdraagt aan het risicorendementsprofiel van de beleggingen.

Vanzelfsprekend houdt het fonds in het beleid rekening met de eisen die de wet stelt, maar gaat ook verder dan dat. Het fonds belegt niet in producenten als clustermunition of in landen/bedrijven waartegen financiële sancties gelden, omdat dit vanuit wettelijke eisen verboden is. Maar daarnaast heeft het fonds ervoor gekozen om te participeren in beleggingsfondsen die op meerdere criteria, zowel gedragscriteria als ook productcriteria, een uitsluitingsbeleid voeren en een actief stem- en engagementbeleid inzetten. PNB laat zich bij het formuleren van haar beleid inspireren door de katholieke sociale leer en heeft daarbij in het bijzonder aandacht voor de encycliek 'Laudato Si'. Als speerpuntthema's gerelateerd aan deze encycliek en aan de sociale leer hanteert het fonds de onderwerpen "Gerechtigheid", "Vrede" en "Behoud van de schepping". PNB hecht als R.K. kerkelijke instelling veel waarde aan een MVB-beleid dat zoveel mogelijk aansluit op deze thema's.

PNB sluit beleggingen in bedrijven uit op basis van de volgende criteria:

- ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van controversiële wapens, waaronder clustermunition, anti-persoonsmijnen, chemische- en biologische- en nucleaire wapens;
- ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van conventionele wapens;

- ondernemingen die op structurele wijze principes op het vlak van mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie schenden;
- tabaksproducenten;
- ondernemingen die betrokken zijn bij thermische kolen mijnbouw;
- landen waartegen een wapenembargo is uitgevaardigd en (staats)ondernemingen die gesanctioneerd zijn.

Tegelijkertijd heeft PNB als statutaire hoofddoelstelling om de pensioenverplichtingen na te komen. Daarnaast heeft PNB ten aanzien van specifieke MVB-thema's een hoog ambitieniveau. Wel realiseert het fonds zich dat het voor een klein pensioenfonds niet mogelijk is om deze ambities zelfstandig volledig waar te maken. Het fonds tracht dan ook daar waar mogelijk binnen zijn invloedssfeer samenwerkingsverbanden met andere organisaties aan te gaan als zij vergelijkbare speerpuntthema's hanteren. Zo is PNB in 2021 deel gaan nemen aan een dialoogprogramma dat zich richt op 'Modern Slavery' via een gespecialiseerde engagement dienstverlener (Sustainalytics). Het thema richt zich op circa 20 bedrijven uit de bouw- en textielsector, sectoren waar het risico op gedwongen arbeid groot is. De doelstelling van de dialoog is om de risico's op gedwongen arbeid te verlagen (inkooppraktijken, vrijheid van vereniging, leefbaar loon), bedrijven te stimuleren om een goede due diligence te doen op de keten, het verzamelen van 'best practices' en het vergroten van de transparantie rondom de genomen maatregelen om gedwongen arbeid te voorkomen. Dit programma sluit goed aan bij PNB's strategische thema 'Gerechtigheid'. Daarnaast heeft PNB in 2022 een deel van de staatsobligatieportefeuille omgezet naar Groene obligaties. Daarmee levert het fonds een bijdrage aan de financiering van de energietransitie, dit met het oog op de risico's van klimaatverandering.

Het bestuur blijft alert ten aanzien van een ideale invulling van het beleid ter zake. MVB staat als vast punt op de agenda's van de beleggingscommissie en het bestuur, wat bijdraagt aan vergroting van de zichtbaarheid en bewustwording op dit vlak.

In 2018 heeft de Europese Commissie het EU Actieplan voor Duurzame Financiering gepubliceerd. Hiermee wil de Europese Commissie de 'vergroening' van de economie stimuleren, onder andere door nieuwe wet- en regelgeving. Eén van de deelplannen gaat over Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Deze regels gelden voor financiële instellingen. Dat zijn vermogensbeheerders en verzekeringsmaatschappijen, maar ook pensioenfonds worden gezien als aanbieders van een financieel product. Op grond van Artikel 4 SFDR moeten financiële instellingen rapporteren over hoe wordt omgegaan met de belangrijkste ongunstige effecten van de beleggingsbeslissingen op mens, milieu en samenleving, via de 'Verklaring ongunstige effecten' op de website (www.pnb.nl) en een jaarlijks overzicht van deze effecten (voor het eerst in de loop van 2023 over het kalenderjaar 2022). Daarnaast classificeert PNB zichzelf in termen van SFDR als een artikel 8 product, waarmee wordt aangegeven dat het fonds duurzame kenmerken promoot. Het fonds voldoet aan de wettelijke transparantie-eisen door het publiceren van duurzaamheidsinformatie en precontractuele documenten op de website en de periodieke rapportage in dit jaarverslag (SFDR-bijlage).

Stembeleid

Het stembeleid is erop gericht om stemrechten die aandeelhouderschap met zich meebrengt actief in te zetten. Hiermee worden de financiële belangen van het fonds en zijn deelnemers beschermd tegen mogelijke tegenstrijdige belangen van het beleggingsfonds. Het fonds heeft geen mogelijkheid een eigen stembeleid in te zetten omdat het geen juridisch eigenaar is van de aandelen van het beleggingsfonds. Daarom verlangt het fonds van de aandelenbeheerder dat de stemrechten (zoveel als mogelijk) uitgeoefend worden. Een stembeleid richt zich grotendeels op goed bestuur-thema's, waaronder de benoeming van bestuurders, beloningsbeleid, fusies & overnames, uitgifte van nieuw aandelenkapitaal en goedkeuring van de jaarrekening. Daarnaast is er in toenemende mate de mogelijkheid om over (elementen van) het duurzaamheidsbeleid van de onderneming te stemmen. Veelal betreft dit agendapunten die door andere aandeelhouders zijn ingebracht en zich richten op sociale, milieu- of klimaatthema's. Het fonds verwacht van aandelenbeheerders dat ze extra aandacht hebben voor deze categorie agendapunten.

Tijdens aandeelhoudersvergaderingen van de vastgoedfondsen waarin PNB belegt, laat het fonds zich vertegenwoordigen door de fiduciair beheerder. In bijzondere gevallen zal de fiduciair beheerder vooraf contact opnemen met het bestuur om samen het stemgedrag te bepalen.

Risicohouding

Risicohouding

Algemene risicohouding

Het fonds kent een risicohouding die kan worden gedefinieerd als risicomijdend. Risico's zijn alleen acceptabel indien de negatieve impact beperkt is dan wel het risico juist bijdraagt aan de realisatie van de doelstellingen. Daarbij maakt het bestuur een onderscheid naar de risicohouding op het gebied van financiële versus niet-financiële risico's. In de navolgende paragrafen zal hierop nader worden ingegaan.

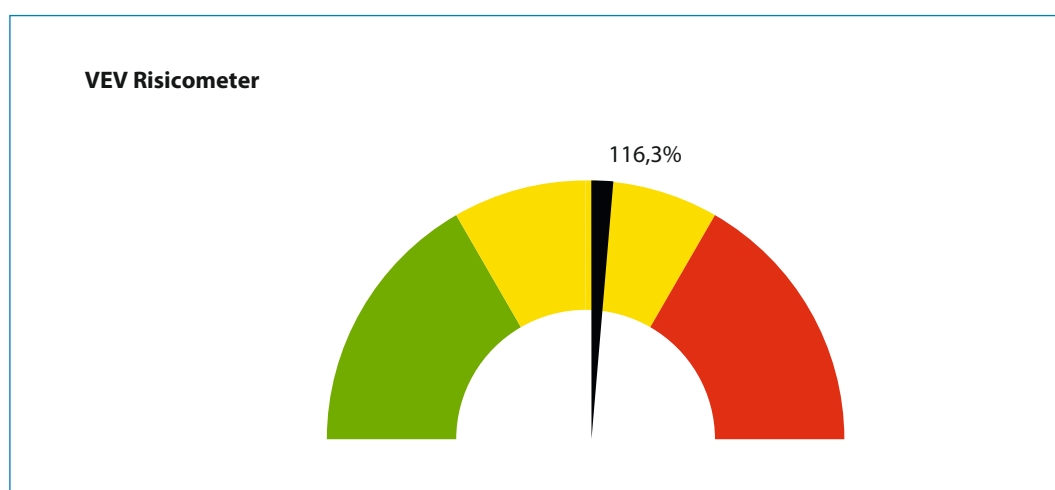
Financiële risicohouding

Binnen het beleid van het fonds neemt de financiële risicohouding een belangrijke plaats in. De financiële risicohouding is de mate waarin het fonds bereid is beleggingsrisico's, actuariële risico's, inflatierisico's e.d. te lopen om de doelstellingen van het fonds te realiseren (de risicobereidheid) en de mate waarin het fonds beleggingsrisico's, actuariële risico's, inflatierisico's e.d. kan lopen, gegeven de kenmerken van het fonds (het risicodraagvlak). Het bestuur heeft de risicohouding, na overleg met het verantwoordingsorgaan, vastgesteld en vastgelegd in de ABTN.

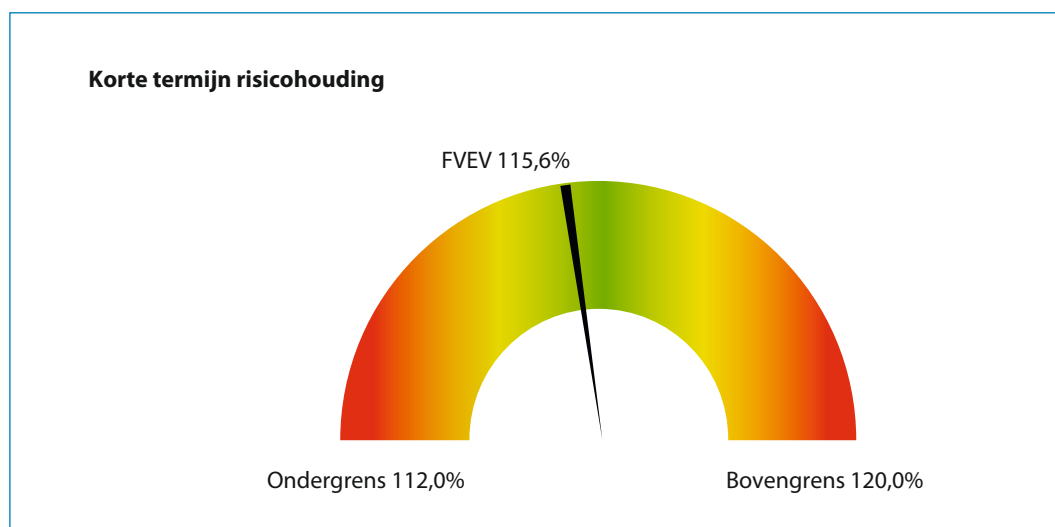
De risicohouding wordt verder onderverdeeld in een korte termijn risicohouding en een lange termijn risicohouding.

– Korte termijn risicohouding

De korte termijn risicohouding wordt gemeten in termen van vereiste dekkingsgraad. De vereiste dekkingsgraad is de dekkingsgraad waarbij een pensioenfonds voldoende reserves heeft om de pensioenen met een hoge mate van zekerheid nu en in de toekomst te kunnen uitkeren. Die vereiste dekkingsgraad moet binnen vooraf bepaalde bandbreedtes liggen. Indien op enig moment de daadwerkelijke vereiste dekkingsgraad zich buiten deze bandbreedtes bevindt, is dit een eerste indicatie dat het gevoerde beleid niet in lijn is met de doelstellingen van het fonds. Het fonds heeft de risicohouding voor de korte termijn vastgesteld op een vereiste dekkingsgraad tussen de 112% en 120%. De financiële risico's die het fonds loopt in combinatie met het door het fonds gekozen beleid om deze risico's tegen te gaan zijn objectief meetbaar aan de hand van de hoogte van de vereiste dekkingsgraad. Het beleggingsbeleid van het fonds kent een relatief laag risicoprofiel met een strategisch vereiste dekkingsgraad van 116,3% (eind 2022).

Gedurende 2022 is de daadwerkelijk vereiste dekkingsgraad binnen de bandbreedtes gebleven en heeft het fonds zijn beleggingsbeleid niet hoeven aanpassen. Eind 2022 bedraagt de feitelijk vereiste dekkingsgraad 115,6%.

– Lange termijn risicohouding

De lange termijn risicohouding komt tot uitdrukking in de jaarlijks terugkerende haalbaarheidstoets. De belangrijkste uitkomst waarnaar in de haalbaarheidstoets gekeken wordt, is het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is een maatstaf voor koopkrachtbehoud (een resultaat van 100 procent wil zeggen dat precies de beloofde aanspraak inclusief toegezegde indexatie is nagekomen). Conform de risicobereidheid van het fonds heeft het bestuur een pensioenresultaat en ondergrenzen vanuit verschillende scenario's gedefinieerd die aansluiten op de lange termijn risicohouding van het fonds. Het pensioenresultaat en de ondergrenzen zijn door het bestuur vastgesteld en vastgelegd in de ABTN vanuit de volgende drie situaties:

- verwacht pensioenresultaat vanuit de vereiste positie (mediaan);
- verwacht pensioenresultaat vanuit de feitelijke positie (mediaan);
- afwijking verwacht pensioenresultaat in slechtweerscenario vanuit de feitelijke positie (5%-percentiel).

Met het uitvoeren van de aanvangshaalbaarheidstoets in 2015 heeft het fonds aan de wettelijke verplichting voldaan. Hieruit kwam naar voren dat een pensioenresultaat van 100% wordt bereikt vanuit de situatie dat aan de feitelijke dekkingsgraad wordt voldaan. Tevens is met behulp van de aanvangshaalbaarheidstoets getoetst dat het premiebeleid realistisch en haalbaar is. In 2022 is uit de jaarlijkse haalbaarheidstoets gebleken dat de pensioenresultaten voldoen aan de in de risicohouding vastgestelde ondergrens en maximale toelaatbare afwijking. Voor een verdere toelichting op de uitkomsten wordt verwezen naar de paragraaf 'Financiële positie van PNB' op pagina 12 van dit verslag.

Niet-financiële risicohouding

De niet-financiële risicohouding kan ook als risicomijdend worden getypeerd. De niet-financiële risicohouding komt tot uitdrukking in onderstaande matrix, waarbij kans en impact tegenover elkaar zijn gezet:

		Impact				
		1 = Minimaal	2 = Klein	3 = Middel	4 = Hoog	5 = Maximaal
Kans	5 = Zeer waarschijnlijk	Zorgwekkend	Zorgwekkend	Niet acceptabel	Niet acceptabel	Niet acceptabel
	4 = Waarschijnlijk	Toelaatbaar	Zorgwekkend	Zorgwekkend	Niet acceptabel	Niet acceptabel
	3 = Mogelijk	Toelaatbaar	Toelaatbaar	Zorgwekkend	Zorgwekkend	Niet acceptabel
	2 = Onwaarschijnlijk	Acceptabel	Toelaatbaar	Toelaatbaar	Zorgwekkend	Zorgwekkend
	1 = Zeldzaam	Acceptabel	Acceptabel	Toelaatbaar	Toelaatbaar	Zorgwekkend

De onderliggende inschaling van de kans en impact met een relatie tot de missie, visie en strategie is als volgt tot stand gekomen:

Kans	Verwachte frequentie
1. (minimaal)	Verwachte frequentie is (minder dan) 1 x per 10 jaar
2. (klein)	Verwachte frequentie is 1 x per 3 jaar
3. (middel)	Verwachte frequentie is 1 x per jaar
4. (hoog)	Verwachte frequentie is 1 x per kwartaal
5. (maximaal)	Verwachte frequentie is 1 x per maand (of vaker)

Impact	Relatie tot missie, visie en strategie
1. (minimaal)	Minimale impact op bereiken MVSD
2. (klein)	Realiseren doelstellingen wordt bedreigd (MVS niet)
3. (middel)	Realiseren strategie wordt bedreigd (missie en visie niet)
4. (hoog)	Realiseren visie wordt bedreigd (missie niet)
5. (maximaal)	Realiseren missie wordt bedreigd

In eerste instantie worden de bruto risico's vastgesteld. Vervolgens worden diverse beheersmaatregelen besproken die dat bruto risico kunnen mitigeren. Uitgaande van het feit dat die beheersmaatregelen ook worden uitgevoerd en ook effectief blijken te zijn, resteert een netto risico. Dat resterende netto risico wordt afgezet tegen de hiervoor aangegeven risicohouding.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf 'Niet-financiële risico's' op pagina 34 van dit verslag.

Risicomanagement

Aanwezige risico's

De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen en het realiseren van de ambitie van de pensioenregeling. Bij het beheer en de financiering van de pensioenverplichtingen loopt het fonds risico's. De risico's kunnen ingedeeld worden in financiële en niet-financiële risico's. Deze paragraaf geeft meer uitleg rondom het risicomanagementsysteem, het beleid en de risico's die het fonds loopt.

Risicomanagementsysteem

Het bestuur is verantwoordelijk voor het managen van de risico's, verbonden aan de uitvoering van de pensioenregelingen. De risico's zijn beschreven en geanalyseerd, gevolgd door een beoordeling door het bestuur hoe groot de kans is dat deze risico's optreden en, indien die kans bestaat, wat de financiële en niet-financiële impact voor het fonds zou kunnen zijn. Het bestuur heeft ten aanzien van een aantal risico's (aanvullende) beheersmaatregelen getroffen. Voor zover dat niet is gedaan, aanvaardt het bestuur de desbetreffende risico's in lijn met de risicohouding van het fonds.

Voorts vindt bij het bepalen en wijzigen van het beleid, alsmede bij de belangrijkste besluiten die het bestuur neemt, steeds een risico- en belangenafweging plaats. Deze afweging wordt in de vergaderverslagen vastgelegd en zo nodig met belanghebbenden gecommuniceerd. De hiervoor beschreven werkwijze borgt het scheppen en in stand houden van een cultuur van risicobewustzijn. Het risicomanagement wordt op het niveau van het voltallige bestuur uitgevoerd. Op het terrein van bepaalde risico's laat het bestuur zich bijstaan door de commissies. Voor zover werkzaamheden aan derde partijen zijn uitbesteed, heeft het bestuur zich ervan vergewist dat deze partijen hun eigen risicomanagementsysteem hebben, een en ander periodiek controleren en over de risicobeheersing rapporteren aan het bestuur. Het bestuur heeft met de betrokken partijen voorts enkele adequate instrumenten contractueel vastgelegd om zijn verantwoordelijkheid met betrekking tot het risicomanagement te kunnen waarmaken.

Binnen het bestuur zijn de uitvoerende bestuurders met betrekking tot de aan hen toevertrouwde portefeuille verantwoordelijk voor het risicobeheer. Dit omvat de zogenaamde eerstelijns verantwoordelijkheid. De eerder genoemde risicobeheerfunctie is zoals gezegd ook belegd bij een uitvoerend bestuurder. Deze sleutelhouder heeft een tweedelijns verantwoordelijkheid en beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicobeheersysteem. Ook heeft de risicobeheerfunctie een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer.

De sleutelhouder interne audit binnen het niet-uitvoerend bestuur is op zijn beurt als derdelijns verantwoordelijke onder meer belast met het toepassen van een auditjaarcyclus en het beoordelen van auditplannen en - bevindingen. Daarnaast zijn de niet-uitvoerende bestuurders voor hun afzonderlijke portefeuilles aangewezen om toezicht te houden op de uitvoering van het risicobeheer. De niet-uitvoerende bestuurders laten zich bij het toezien op een adequate risicobeheersing bijstaan door de auditcommissie. Het bestuur in zijn totaliteit legt hierover verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan, alsmede in dit jaarverslag.

Het vorenstaande proces wordt jaarlijks doorlopen, geëvalueerd en eventueel aangepast. Het bestuur werkt binnen de eisen van een beheerste en integere bedrijfsvoering doorlopend aan de versterking op het gebied van risicomanagement en de verhoging van het volwassenheidsniveau binnen de organisatie van PNB.

Tot slot voert het PNB in het kader van het risicobeheer ten minste driejaarlijks een eigenrisicobeoordeling uit en legt de resultaten hiervan schriftelijk vast. In geval van een significante wijziging in het risicoprofiel van het fonds of door het fonds uitgevoerde pensioenregelingen vindt zo spoedig mogelijk een tussentijdse eigenrisicobeoordeling plaats.

Beleidsinstrumenten

Als maatstaf voor de financiële draagkracht van het fonds wordt de beleidsdekkingsgraad genomen. De ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad kan nadelig beïnvloed worden door financiële risico's waaraan PNB bloot staat. Voor het risicobeleid

zijn daarnaast ook de actuele dekkingsgraden belangrijk. Om de financiële risico's te beheersen en de ontwikkeling van de beleidsdekkingsgraad te beïnvloeden heeft het fonds een aantal beleidsinstrumenten tot zijn beschikking:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- toeslagbeleid;
- pensioenbeleid.

De uitgangspunten rondom deze financiële beleidsinstrumenten zijn vastgelegd in de ABTN van het fonds en worden elders in dit bestuursverslag nader toegelicht.

Het bestaande beleggingsbeleid kent een relatief laag risicoprofiel. Met behulp van het beleggingsbeleid kan een verdere beleidsmatige toelichting gegeven worden over hoe het fonds met de belangrijkste financiële risico's omgaat. In de navolgende paragraaf zal hierop worden ingegaan .

Vervolgens zal worden ingegaan op het beleid dat het fonds voert rondom de niet-financiële risico's.

Tot slot komt aan de orde welke risico's en onzekerheden in het afgelopen boekjaar en het komende jaar een belangrijke impact op het fonds hebben gehad, wat het gevolg was en welke maatregelen in het systeem van risicomanagement getroffen zijn.

Financiële risico's

Renterisico (S1)

Definitie: PNB is gevoelig voor wijzigingen in de rente omdat de rentegevoeligheid van de beleggingen en de rentegevoeligheid van de verplichtingen niet gelijk zijn (de zogenaamde duration mismatch).

Beheersingsmaatregel: Het fonds dekt strategisch 70% van het renterisico van de verplichtingen af. De bandbreedte is 65% - 75% van de DVO1 van de nominale verplichtingen. De DVO1 is een maatstaf voor rentegevoeligheid zijnde de verandering van de waarde van de nominale verplichtingen bij een renteverandering van 1 basispunt (0,01%). Hierbij vormt de door de markt bepaalde rentetermijnstructuur (de swapcurve) de basis voor de berekening van de DVO1. Voor de daadwerkelijke mate van renteafdekking wordt verwezen naar pagina 93 van dit verslag.

Marktrisico (S2)

Definitie: De waarde van beleggingen in zakelijke waarden kan fluctueren. Het fonds loopt hierdoor risico's.

Beheersingsmaatregel: Voor het aandelen- en vastgoedrisico dienen relatief zware buffers aangehouden te worden. Voorts correleert het risico met andere risico's (i.e. rente- en kredietrisico). Door de zware buffers die aangehouden dienen te worden, vormt het aandelen- en vastgoedrisico een groot onderdeel van het totale vereist eigen vermogen. Door middel van diversificatie wordt het marktrisico verminderd.

Valutarisico (S3)

Definitie: PNB belegt in waardepapieren in buitenlandse valuta, waardoor het fonds gevoelig is voor koersschommelingen van de betreffende valuta t.o.v. de euro.

Beheersingsmaatregel: De portefeuille bevat beleggingen die niet in euro's staan genoteerd. Het fonds heeft geen visie op de ontwikkeling van valutamarkten en ziet het hebben van valutaposities niet als een strategische bron van rendement. Gelijktijdig leiden valutaposities op kortere termijn tot extra risico. Als maatstaf geldt dat het valutarisico van beleggingen in ontwikkelde aandelenmarkten voor 50% wordt afgedekt. Valuta afdekking vindt plaats door de beleggingen in aandelen ontwikkelde markten te beleggen in een combinatie van hedged en un-hedged aandelen beleggingsfondsen. Valutarisico dat ontstaat door het beleggen in aandelen van opkomende markten wordt vanwege operationele aspecten niet afgedekt.

Grondstoffenrisico (S4)

Definitie: Het risico dat de waarde van de beleggingen in grondstoffen (commodities) daalt.

Beheersingsmaatregel: PNB belegt niet in grondstoffen.

Kredietrisico (S5)

Definitie: Het effect van de kredietwaardigheid van de tegenpartij.

Beheersingsmaatregel: PNB heeft in de vastrentende waarden in het overige deel van de portefeuille gekozen voor staatsobligaties van hoge kwaliteit. In de vastrentende waarden belegt het fonds enkel strategisch. In bedrijfsobligaties met minimaal een investment grade beoordeling van BBB of hoger.

Verzekeringstechnisch risico (S6)

Definitie: PNB staat bloot aan verzekeringstechnische risico's. Voornamelijk is dit het financiële risico door afwijkende levensverwachting. De feitelijke sterfte van deelnemers is hoger of lager dan verwacht en de gemiddelde levensduur van deelnemers wijkt af van de verwachtingen. Het verzekeringstechnisch risico omvat ook het risico van negatief resultaat op de actuariële grondslagen waarmee de pensioenpremie en de technische voorziening worden bepaald. De belangrijkste actuariële risico's zijn het langlevensrisico, het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico.

Beheersingsmaatregel: De overlevingskansen worden meegenomen bij de bepaling van de voorziening voor risico van het fonds. Het fonds hanteert recente inschattingen van de sterftekansen o.b.v. de meest actuele prognosetafel. De sterftekansen worden fondsspecifiek gecorrigeerd o.b.v. een periodiek uit te voeren fondsspecifiek onderzoek ervaringssterfte. Het laatste onderzoek is eind 2022 uitgevoerd. Het betreffende risico is niet herverzekerd.

Liquiditeitsrisico (S7)

Definitie: Het fonds loopt het risico dat het niet over voldoende liquide financiële middelen beschikt om op het beoogde moment aan de pensioenuitkeringsverplichtingen te voldoen.

Beheersingsmaatregel: PNB belegt in niet-beursgenoteerd vastgoed en hypotheek. Deze beleggingen zijn minder goed verhandelbaar. De overige beleggingen (circa 85% van het totale vermogen) zijn echter zeer liquide. Het liquiditeitsrisico is hierdoor beperkt.

Concentratierisico (S8)

Definitie: Als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt, loopt het fonds concentratierisico.

Beheersingsmaatregel: In de matchingportefeuille wordt belegd in staatsleningen van landen met een hoge kredietwaardigheid, waardoor de concentratierisico's zeer beperkt zijn. In de rendementsportefeuille wordt gebruik gemaakt van beleggingsfondsen met een (zeer) brede spreiding van de beleggingen.

Operationeel risico (S9)

Definitie: Het risico dat ontstaat als gevolg van het falen of tekortschieten van interne processen, menselijke en technische tekortkomingen of onverwachte externe gebeurtenissen.

Beheersingsmaatregel: PNB doet alleen zaken met uitbestedingspartners die beschikken over ISAE 3402/3000-rapportage of gelijkwaardige kwalificatie. Deze kwalificaties vormen voor PNB een belangrijke voorwaarde voor het waarborgen van een beheerste en integere bedrijfsvoering. Daarnaast wordt de kwaliteit van dienstverlening ook aan de hand van (SLA/risk) rapportages en periodieke evaluatiegesprekken nauwlettend gemonitord. Bij voorkomende onregelmatigheden wordt de situatie beoordeeld en waar nodig actief bijgestuurd. In 2022 is geen sprake geweest van incidenten die gevolgen hadden voor de beheersing van het operationeel risico.

Actief beheer risico (S10)

Definitie: Actief beheer risico ontstaat indien vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille.

eheersingsmaatregel: Het uitgangspunt van PNB is passief beheer, tenzij er goede redenen zijn om van dit beleid af te wijken. Het overgrote deel van de portefeuille wordt passief beheerd, waardoor het risico van actief beheer beperkt is.

Niet-financiële risico's

Uitbestedingsrisico's

Definitie: Risico's met oorzaak in de kwaliteit, discontinuïteit of integriteit van de uitvoering

Beheersmaatregelen: Om deze risico's te beperken maakt het bestuur gebruik van verschillende beheersmaatregelen. Allereerst zijn met alle partijen professionele contracten gesloten, waarin onder meer afspraken over aansprakelijkheid en waarborgen voor goede dienstverlening zijn vastgelegd, een en ander met in achtname van de door het bestuur gestelde uitgangspunten zoals beschreven in het Uitbestedings- en inkoopbeleid van het fonds. Vervolgens vindt er een nauwgezette monitoring plaats van de dienstverleners aan de hand van ISAE of gelijkwaardige rapporten, maar ook aan de hand van financiële en niet financiële (risico) rapportages op kwartaal basis. Bovendien beoordeelt het fonds de business continuity plannen op adequaatheid en de gedragscodes op gelijkwaardigheid met de gedragscode van het fonds. Verder vinden jaarlijks evaluatiegesprekken plaats met de belangrijkste dienstverleners. Afhankelijk van de aard van de dienstverlening en de aandachtspunten wordt deze evaluatie meer of minder uitgebreid ingestoken. Voorts beoordeelt het fonds de dienstverlening en overeenkomsten periodiek op marktconformiteit. PNB hanteert een integraal dynamisch contractenregister waarin alle dienstverleners en hun belangrijkste kenmerken zijn vastgelegd. Dit register wordt periodiek geraadpleegd, bijgewerkt en op basis hiervan worden beheersactiviteiten ingepland. Tot slot laat het bestuur waar nodig onder leiding van de sleutelfunctiehouder interne audit periodiek aanvullende audits uitvoeren m.b.t. uitbestedingsaspecten.

IT-risico's

Definitie: Risico's in relatie tot de IT van de uitvoerder:

- door onvoldoende bewustzijn van het belang van IT en de daarmee samenhangende risico's voor PNB's organisatie alsmede voor de hele keten van uitbesteding met als gevolg dat PNB niet in control is op IT (bewustzijn/awareness);
- doordat de autoriteit en mogelijkheid tot het lezen, kopiëren of manipuleren van informatie en systeemcomponenten, bijvoorbeeld als gevolg van cybercrime, ook buiten een gedefinieerde groep gerechtigden ligt (vertrouwelijkheid/access);
- door het niet in staat zijn gegevens vanuit de IT-omgeving binnen een redelijk tijdsbestek te raadplegen of te wijzigen, wanneer dit bij het uitvoeren van de werkzaamheden nodig is (beschikbaarheid/availability);
- door het niet in staat zijn correcte, tijdige en complete informatie van de IT-omgeving te verstrekken aan relevante belanghebbenden (integriteit/accuracy); en
- door het niet in staat zijn met acceptabele kosten en acceptabele risico's veranderingen in de bedrijfsvoering door te voeren, die nodig kunnen zijn door interne en externe oorzaken (aanpasbaarheid/agility).

Beheersmaatregelen: Aangezien alle essentiële processen zijn uitbesteed geldt ook hier dat de beheersing van de risico's in belangrijke mate wordt gerealiseerd door de controls zoals genoemd onder de uitbestedingsrisico's. In aanvulling hierop geldt bij de IT-risico's dat PNB beschikt over een IT-beleid dat periodiek wordt herijkt. Dit beleid vormt het uitgangspunt voor PNB voor toetsing van de adequaatheid van het IT-beleid van de uitvoerders.

Conform het jaarplan heeft het bestuur in 2022 de IT-risico's verder geïdentificeerd en gekwalificeerd en zijn er aanvullende opleidingen op dit gebied gevolgd. Ook is er een IT-jaarplan voor het aankomende jaar vastgesteld.

Overigens zijn de IT-risico's voor de interne organisatie van het fonds zelf als beperkt ingeschaald. Dit komt doordat alle essentiële processen extern zijn ondergebracht. Wel is er aandacht voor beveiliging van e-mailverkeer, mobile devices en de bestuursportal van PNB.

Interne bestuursrisico's

Definitie: Risico's in relatie tot:

- *de kwaliteit of discontinuïteit van de uitvoering van bestuursondersteuning;*
- *onvoldoende geschiktheid van het bestuur of onvoldoende onafhankelijkheid/countervailing power t.o.v. dienstverleners en commissies;*
- *de relatie met intern/extern toezicht;*
- *onvoldoende beoordeling of en onder welke voorwaarden een nieuwe of gewijzigde pensioenregeling uitgevoerd kan worden; en*
- *discontinuïteit van het bestuur.*

Beheersmaatregelen: Bovengenoemde risico's zijn van uiteenlopende aard. De risico's die betrekking hebben op de bestuursondersteuning worden in belangrijke mate afgedekt door de beheersmaatregelen zoals omschreven bij de uitbestedingsrisico's. De eigen bestuurlijke risico's worden daarnaast beheerst door de opzet van de governance van het fonds. Belangrijk om te noemen in dit verband zijn de duidelijke taak- en verantwoordelijkheidsverdeling die vastgelegd zijn in het bestuursreglement en de RACI-matrix. De kwaliteit van het bestuur wordt daarnaast versterkt door toepassing van een geschiktheidsplan en opleidingsplan. In de jaarlijkse zelfevaluatie komen eventuele knelpunten naar voren die zoveel mogelijk worden opgelost. Bij toekomstige vacatures is het bestuur afhankelijk van beschikbare kandidaten die voldoen aan de strikte pensioenskundigheid en aanvullende vereiste kerkelijke geschiktheid. Dit punt krijgt veel aandacht. Waar mogelijk worden kandidaten in een vroegtijdig stadium bij het fonds betrokken om bij toekomstige vacatures eenvoudig in te stromen.

Compliance risico's

Definitie: Risico's in relatie tot:

- *witwassen en terrorismefinanciering;*
- *omzeilen sanctiewet- en regelgeving;*
- *corruptie;*
- *belangenverstrengeling;*
- *fraude;*
- *marktmisbruik;*
- *maatschappelijk onbetamelijk gedrag; en*
- *privacy en datalekken.*

Beheersmaatregelen: Om deze risico's te beperken maakt het bestuur onder meer gebruik van de volgende beheersmaatregelen:

- *risico's geïnventariseerd: systematische integriteitsrisico analyse (SIRA)*
- *toepassing gedragscode*
- *incidenten- en klokkenluidersregeling opgesteld*
- *een compliance officer aangesteld*
- *privacybeleid geformuleerd*
- *uitbestedingsbeleid geformuleerd (gelijkwaardigheid gedragscode, monitoring van NFR-rapportages)*

Het onderwerp compliance staat op de agenda van elke bestuursvergadering. De gedragscode en SIRA worden jaarlijks geëvalueerd. Tussentijds worden meldingen bij de compliance officer gedaan. De compliance officer brengt daarnaast jaarlijks verslag uit over zijn bevindingen gedurende het betreffende jaar.

Juridische risico's

Definitie: Risico's in relatie tot:

- *falen om wet- en regelgeving (op tijd) te implementeren of vanwege het niet aan de letter en de geest van de wet houden, daaronder tevens begrepen het canoniek recht;*
- *blootstelling aan bestaande en nieuwe pensioenreglementen en overeenkomsten;*
- *het aansprakelijk worden gesteld in verband met niet-contractuele verplichtingen of niet-contractuele rechten; en*
- *operationele of strategische fouten begaan bij het omgaan met geschillen.*

Beheersmaatregelen: Om deze risico's te beperken maakt het bestuur onder meer gebruik van de volgende beheersmaatregelen:

- uitbestedingsbeleid, Integraal dynamisch contractenregister
- intern toezicht / verantwoordingsorgaan
- ontwikkelingen volgen op het terrein van wet- en regelgeving
- toepassing gedragscode
- specifieke expertise canoniek recht binnen het bestuur en verantwoordingsorgaan
- goede relatie en open, constructieve dialoog met DNB
- integraal overzicht fonds- en beleidsdocumenten
- statutaire vrijwaring
- klachten- en geschillenregeling

Strategische risico's

Sub risico's:

- afhankelijkheid/draagvlak;
- verandervermogen;
- externe negatieve beeldvorming;
- concurrentie; en
- ESG.

Beheersmaatregelen: Om deze risico's te beperken volgt het bestuur ontwikkelingen in de markt en op het terrein van wet- en regelgeving nauwgezet. Ook heeft het bestuur een integriteitsbeleid vastgesteld. Op basis van de risicoanalyse en -beheersing heeft het bestuur geconcludeerd dat PNB de integriteitsrisico's voldoende beheerst en dat geen aanvullende maatregelen wenselijk of noodzakelijk zijn. Verder beschikt het bestuur over een communicatiebeleid waarin transparante communicatie met de belanghebbenden voorop staat. Ook beschikt PNB over een beleggingsbeleid, inclusief beleid omtrent MVB.

Inzicht in risicobeeld in het afgelopen jaar en systeemverbeteringen

Binnen het totale risico-universum van het fonds kunnen in het verslagjaar drie risico's worden uitgelicht die een bijzondere impact op het fonds hebben gehad c.q. die voorlopig aandacht blijven vragen.

1) Inflatierisico

De extreme inflatie zette een rem op zowel de vraag- als de aanbodzijde van de economie in 2022. Aan de aanbodzijde maakte de stijging van de inputkosten sommige productieactiviteiten onrendabel. Aan de vraagzijde drukte de hoge inflatie het reëel besteedbare inkomen. Centrale banken hebben prijsstabiliteit als belangrijkste doelstelling en werden door de hoge inflatie gedwongen in te grijpen. De beleidsrente werd in korte tijd in een aantal stappen fors verhoogd. In Europa kwam hiermee een einde aan de negatieve beleidsrente. Met de forse renteverhogingen slaagden centrale banken erin om een duidelijke stijging van de lange termijn inflatieverwachtingen te voorkomen. De reeks van forse renteverhogingen droeg echter wel bij aan een flinke groeivertraging.

Daarnaast zijn de pensioenaanspraken per 1 januari 2023 mede als gevolg van de hoge inflatie flink verhoogd.

2) Conflict tussen Rusland en Oekraïne

Het conflict tussen Rusland en Oekraïne heeft zijn weerslag op de hele wereld en zo ook invloed op de pensioensector. Zo zijn er internationale sancties opgelegd aan Rusland alsmede aan Belarus en heeft deze situatie invloed op de financiële markten. Gezien de beperkte omvang van de investeringen in Rusland is de directe impact hiervan beperkt geweest. Wel hebben tegenvallende rendementen, de gestegen olie- en gasprijzen en de toegenomen inflatie in brede zin natuurlijk hun weerslag op het fonds gehad. Daarnaast is het cyberrisico vanwege de oorlog toegenomen. De kans op een cyberaanval is significant toegenomen. De eventuele impact van de daarmee samenhangende risico's is het grootst op essentiële processen die extern zijn ondergebracht.

De uitbestedingspartijen van het fonds hebben daarom de beveiliging van systemen waar mogelijk nog verder opgevoerd zodat de gegevens van de deelnemers nog beter beschermd zijn.

PNB hoopt op een snelle en vreedzame beëindiging van het conflict, maar het einde is nog niet in zicht. De ervaring leert dat het in dergelijke geopolitieke situaties erg lastig is om de precieze gevolgen in te schatten. PNB heeft daar bovendien weinig invloed op. Derhalve is het credo vooralsnog continue monitoring van de ontwikkelingen c.q. (beleggings)risico's en waar mogelijk zoveel mogelijk bijsturen.

3) Adequaate (verander)management nieuw pensioenstelsel, afhankelijkheid PUO

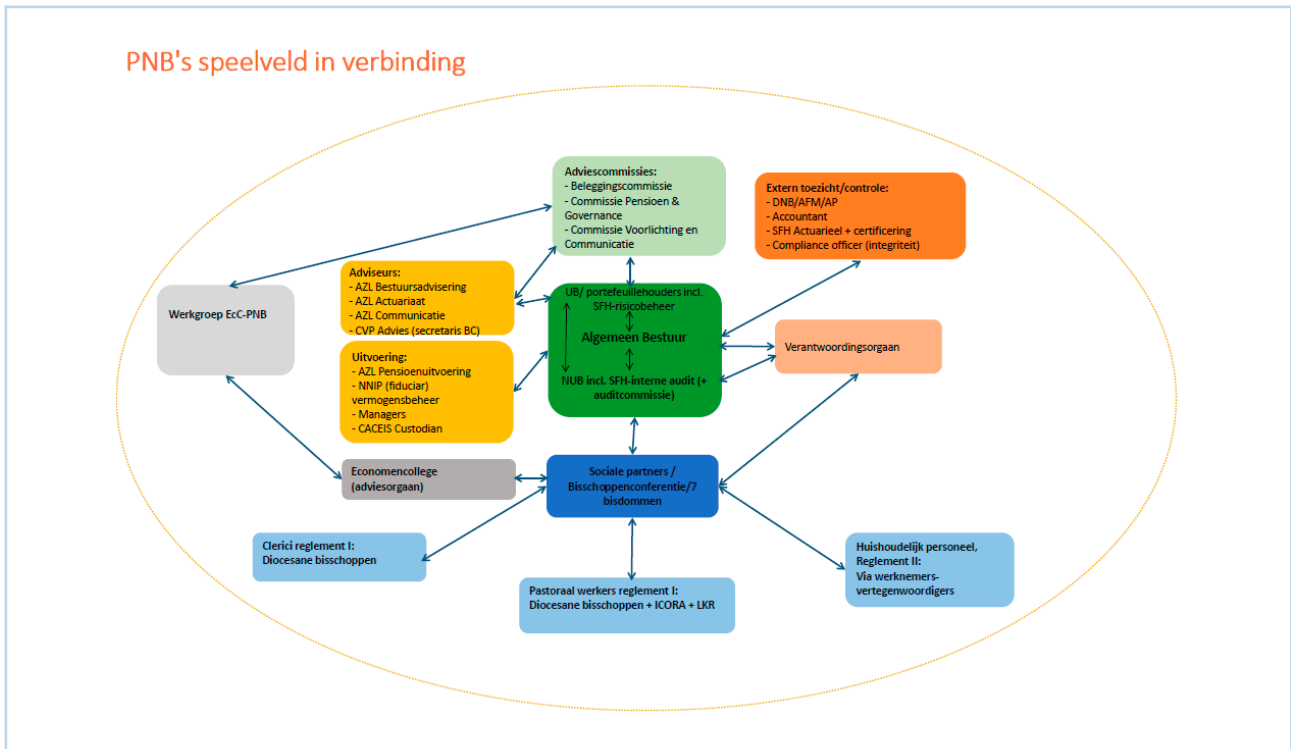
De wetgeving die geldt voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, treedt naar verwachting op 1 juli 2023 in werking. Het is van belang dat PNB zich goed voorbereidt op de transitieperiode. Hoe dit wordt aangepakt leest u op pagina 43 van dit verslag.

Een belangrijk aandachtspunt in 2022 betrof de voorbereidingen van AZL op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Bijkomende complicerende factor is dat AZL naast deze transitie besloten heeft om de komende jaren over te stappen op een nieuw IT-platform voor de pensioenadministratie. Beide wijzigingen hebben een majeure impact op de pensioenuitvoering. PNB volgt de ontwikkelingen dan ook op de voet waarbij ontwikkelingen doorlopend getoetst worden aan het Uitbestedings- en inkoopbeleid, het IT-beleid en het risicomanagementbeleid van het fonds.

Een ander aandachtspunt in dit verband betreft de beperkte capaciteit in de pensioensector. Alle pensioenuitvoerders moeten vroeg of laat overstappen op het nieuwe pensioenstelsel. Dat heeft een enorme impact op de capaciteit van de uitvoeringsorganisatie maar ook op consultantsdiensten. PNB heeft zich ervan vergewist dat AZL voldoende capaciteit heeft om de transitie voor PNB adequaat vorm te geven. Bovendien verwacht PNB pas per 1 januari 2027 over te stappen op het nieuwe stelsel en dat tot die tijd de nodige ervaringen met transities bij andere fondsen opgedaan zullen worden. Daarnaast heeft PNB gewaarborgd dat er voldoende capaciteit aanwezig is voor de diverse berekeningen die gedurende het keuzetraject uitgevoerd moeten worden.

Organisatie pensioenfonds

De organisatie van het fonds bestond in 2022 uit het bestuur, het verantwoordingsorgaan, de auditcommissie, de beleggingscommissie, de commissie voorlichting en communicatie, de commissie pensioen & governance en de sleutelfuncties. In onderstaand schema is het totale speelveld van PNB weergegeven:

Bestuur

Het fonds werkt met een zogenaamd omgekeerd gemengd bestuursmodel. Het bestuur van PNB bestaat uit negen leden. Er zijn vier uitvoerend bestuurders en vijf niet-uitvoerend bestuurders, waaronder de onafhankelijk voorzitter. De uitvoerend bestuurders zijn primair verantwoordelijk voor de uitvoering van het door het bestuur vastgestelde beleid binnen de begroting en daarnaast primair belast met de voorbereiding van nieuw beleid. De uitvoerende bestuurders gezamenlijk bestrijken alle kennisgebieden. Daarbinnen is een verdeling gemaakt in de portefeuilles waarbij iedere uitvoerende bestuurder primair verantwoordelijk is voor de aan hem toebedeelde gebieden. De uitvoerend bestuurders zijn geen directe vertegenwoordigers van de belanghebbenden bij het fonds. Van de niet-uitvoerend bestuurders daarentegen vertegenwoordigen twee bestuursleden de werkgevers, een de deelnemers en een de pensioengerechtigden (de vijfde niet-uitvoerend bestuurder is de onafhankelijk voorzitter). De niet-uitvoerend bestuurders voeren het intern toezicht uit binnen het bestuur. Zij worden bij hun toezichttaak ondersteund door de auditcommissie.

Aan het begin van het verslagjaar is er een vacature ontstaan in het niet-uitvoerend bestuur als vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden. Ondanks de diverse initiatieven, zoals een oproep kandidaatstelling onder pensioengerechtigden en een oproep in een vakblad, is deze vacature gedurende het verslagjaar niet ingevuld. Eind 2022 zijn vanuit het PNB dan aanvullende initiatieven opgestart om te zorgen dat op korte termijn deze vacature ingevuld wordt.

Daarnaast heeft in het begin van het verslagjaar de heer J.L.M. van Susante te kennen gegeven zich wegens persoonlijke omstandigheden genoodzaakt te zien zijn functie als onafhankelijk voorzitter neer te leggen. De zoektocht naar een nieuwe voorzitter is vervolgens in gang gezet en heeft ertoe geleid dat per 7 juli 2023 de heer J.P.B. Brand is benoemd als onafhankelijk voorzitter. Het bestuur is de heer Van Susante enorm erkentelijk voor zijn inzet als onafhankelijk voorzitter van PNB in de afgelopen jaren. Als voorzitter heeft hij een belangrijke rol gespeeld in de verdere professionalisering en stabilisering van het bestuur en de organisatie van het pensioenfonds, waarvoor PNB hem erg dankbaar is.

Verder is PNB, gelet op de veranderingen in het pensioenlandschap, de toegenomen regeldruk, de eisen die DNB aan bestuurders stelt en de aanvullende eisen die gelden voor bestuurders van een Rooms Katholieke kerkelijke instelling, tijdig gestart met de zoektocht naar een mogelijke kandidaat voor de opvolging van de heer A. Bultsma wiens vertrek per 1 juli 2023 aan de orde is. PNB heeft inmiddels een aspirant bestuurslid benoemd die momenteel diverse opleidingen volgt en meeloopt met het (niet-uitvoerend) bestuur in voorbereiding op zijn beoogde rol als niet-uitvoerend bestuurder namens de actieve deelnemers. Tot slot heeft de heer A.P.H. Meijers te kennen gegeven zich eind 2023 niet beschikbaar te stellen voor een nieuwe zittingsperiode. Ook voor deze en andere toekomstige vacatures heeft PNB diverse stappen gezet zodat tijdig in adequate opvolging kan worden voorzien.

Het bestuur heeft in 2022 zesmaal vergaderd. Ook is een afzonderlijke beleidsdag georganiseerd. Daarnaast hebben de niet-uitvoerend bestuurders tweemaal een eigen vergadering samen met de auditcommissie gehouden en eenmaal met een delegatie van het verantwoordingsorgaan. In het verslagjaar is het uitvoerend bestuur 15 keer (deels online) bij elkaar gekomen. Tot slot heeft het bestuur twee keer met het verantwoordingsorgaan overlegd en een gezamenlijke studiedag georganiseerd.

Sleutelfuncties

De risicobeheerfunctie beoordeelt, monitort en rapporteert over het risicobeheersysteem. Ook heeft de risicobeheerfunctie een initiërende en adviserende rol bij het vormgeven van het risicobeheer. De risicobeheerfunctie wordt als tweedelijnsfunctie beschouwd. De heer L.J.M. Roodbol is binnen het (uitvoerend) bestuur aangewezen als sleutelfunctiehouder risicobeheer en wordt bij deze werkzaamheden ondersteund door Willis Towers Watson (WTW).

De actuariële functie heeft een controlerende rol. In het kader van de actuariële functie wordt onder meer toezicht gehouden op het berekenen van de technische voorzieningen, wordt beoordeeld of de daarbij gehanteerde methodieken en onderliggende modellen, gebruikte gegevens en aannamen passend zijn; ook worden, waar nodig, aanbevelingen gegeven. De actuariële functie wordt gezien als een tweedelijnsfunctie en is ondergebracht bij de waarmerkend actuaris.

De interne auditfunctie is belast met het uitvoeren van (interne) audits op de bedrijfsvoering van het fonds. De belangrijkste taak van de interne auditfunctie is het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds. Deze interne auditfunctie is toebedeeld aan een niet-uitvoerend bestuurder, de heer P.J. Vergoesen. In de uitvoering van zijn taak wordt de sleutelfunctiehouder interne audit ondersteund door een onafhankelijk vervuller van de interne auditfunctie (InAudit). Daarnaast heeft de auditcommissie een belangrijke klankbordrol in het interne auditproces.

Het bestuur stelt de houders van een sleutelfunctie in staat deze functies op een objectieve, eerlijke en onafhankelijke manier te vervullen. Daarnaast zijn de gedragscode en klokkenluidersregeling van toepassing op de houders van de sleutelfuncties en draagt het fonds er zorg voor dat zij die te goeder trouw en naar behoren een melding hebben gedaan bij de toezichthouder, als gevolg hiervan niet worden benadeeld. Verder zijn de escalatiemogelijkheden van de sleutelfunctiehouders vastgelegd in een document 'principes inrichting sleutelfuncties'.

Beleggingscommissie

Het bestuur laat zich in de uitvoering van zijn beleggingsbeleid bijstaan door een beleggingscommissie. De beleggingscommissie brengt advies uit aan het bestuur en houdt toezicht op de uitvoering van het vermogensbeheer door de fiduciair manager. De taken en bevoegdheden van deze commissie zijn uitgewerkt in een afzonderlijk reglement. De beleggingscommissie wordt ondersteund door een secretaris die geen deel uitmaakt van de commissie. De beleggingscommissie bestaat uit maximaal vijf leden, waarvan ten minste een lid afkomstig is uit het bestuur. De overige leden worden door het bestuur benoemd op grond van hun specialistische kennis en ervaring op gebied van vermogensbeheer. Deze externe leden worden -evenals de bestuursleden in deze commissie- beschouwd als verbonden personen in de zin van de gedragscode van het fonds en conformeren zich hieraan.

In het begin van het verslagjaar heeft PNB mevrouw A.H. van Vuren benoemd tot extern lid van de beleggingscommissie van PNB. Op dit moment is er daarmee nog een openstaande vacature als extern lid van de beleggingscommissie.

De beleggingscommissie heeft in het verslagjaar vijfmaal (digitaal) overleg gepleegd. Voor meer inhoudelijke informatie over de advisering aan het bestuur en het gevoerde beleggingsbeleid wordt verwezen naar het hoofdstuk 'Vermogensbeheer' op pagina 24 van dit bestuursverslag.

Commissie Voorlichting en Communicatie

De commissie voorlichting en communicatie (CVC) is onder meer belast met de uitvoering van het door het bestuur vastgestelde communicatiebeleidsplan en het toezicht op de naleving van dit plan door AZL. De taken en bevoegdheden van deze commissie zijn uitgewerkt in een afzonderlijk reglement. AZL zorgt voor het communicatieadvies aan de commissie.

De commissie is in het verslagjaar viermaal bijeen geweest. De CVC bestaat uit één bestuurslid, tevens voorzitter van de commissie, en twee leden van het verantwoordingsorgaan. De leden van het verantwoordingsorgaan hebben zitting in deze commissie daar het verantwoordingsorgaan een adviesrecht heeft over het communicatie- en voorlichtingsbeleid. Het participeren in deze commissie helpt bij het vormen van een oordeel over de beleidskeuzes op communicatiegebied. De heer M.J.M.W. Vuylsteke heeft namens het bestuur zitting in deze commissie en is als voorzitter van de CVC aangesteld. Verderop in dit verslag wordt inhoudelijk ingegaan op het communicatiebeleid van PNB.

Commissie pensioen & governance

De taken en bevoegdheden van de commissie pensioen & governance (CPG) zijn uitgewerkt in een afzonderlijk reglement. In deze commissie hebben naast de heer Van de Wiel als uitvoerend bestuurder met de betreffende portefeuille ook de heren M. Heemskerk, G. Wich en G. van der Lubbe als externe leden zitting.

De CPG is in 2022 vijfmaal bij elkaar gekomen en heeft zich onder meer beziggehouden met de voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en de organisatie van de sociale partners in relatie tussen opdrachtgever en deelnemer.

Werkgroep EcC-PNB

De werkgroep EcC-PNB waarin vertegenwoordigers van PNB en de Bisschoppenconferentie participeren, is met name belast met het bijhouden van ontwikkelingen rondom de Wet Toekomst Pensioenen, het analyseren van de gevolgen hiervan voor PNB en het adviseren hierover aan het bestuur en de bisdommen. De werkgroep heeft in 2022 zes keer vergaderd.

Auditcommissie

De auditcommissie bestaat uit twee onafhankelijke leden. De auditcommissie is in beginsel belast met de ondersteuning van de niet-uitvoerende bestuurders bij hun toezicht op het terrein van de risicobeheersing, het beleggingsbeleid en de financiële informatieverstrekking door het fonds. Daarnaast is de auditcommissie betrokken bij de bespreking van het audit(jaar)plan, de opdrachtbrieven voor de uit te voeren audits en de rapportages van de sleutelfunctie interne audit.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit 24 vertegenwoordigers van vier categorieën; zeven leden namens de (actieve) deelnemers van reglement I, twee leden namens de (actieve) deelnemers van reglement II, van elk van de zeven bisdommen een afgevaardigde namens de pensioengerechtigden, een lid namens elk bisdom en een lid namens de Bisschoppenconferentie.

Per 1 januari 2022 is de heer J.C.J. de Wit toegetreden tot het verantwoordingsorgaan als vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden van het bisdom Haarlem-Amsterdam. Daarnaast zijn de heren Zuiddwijk, Kerdijk, Polet, Verheije en Van Deelen herbenoemd in hun functie als lid van het verantwoordingsorgaan. Tot slot is per 16 november 2022 de heer F.L.G. Hamers toegetreden tot het verantwoordingsorgaan als vertegenwoordiger namens het bisdom Roermond. Op dit moment zijn zowel een zetel als vertegenwoordiging namens de actieve deelnemers van reglement I als een zetel als vertegenwoordiging namens de actieve deelnemers van reglement II vacant.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan heeft voorts de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht over het door het bestuur gevoerde beleid en gemaakte beleidskeuzes. Ook stelt het bestuur het verantwoordingsorgaan in de gelegenheid advies uit te brengen over de in de statuten benoemde terreinen. In het verslag van het verantwoordingsorgaan op pagina 63 leest u meer hierover.

Goed pensioenfondsbestuur

Fondsdocumenten

Het bestuur hanteert als aanvullend sturingsmiddel een integraal overzicht van fonds- en beleidsdocumenten, waarin de actuele stand per document wordt bijgehouden met als doel de integraliteit en onderlinge samenhang te waarborgen.

In het verslagjaar zijn de volgende fondsdocumenten vastgesteld respectievelijk gewijzigd:

Statuten

In het vierde kwartaal van het verslagjaar heeft een beperkte wijziging van de statuten plaatsgevonden. De belangrijkste motivatie voor de statutenwijziging was de zetelverdeling in het verantwoordingsorgaan. Op verzoek van de bisdommen is er een werkgeverszetel toegevoegd zodat ieder bisdom en de bisschoppenconferentie vertegenwoordigd zijn. Verder zijn er enkele aanscherpingen doorgevoerd in de bepalingen rondom de benoemingsprocedure voor de niet-uitvoerend bestuurder namens de pensioengerechtigden en de bestuurdersaansprakelijkheid. Tot slot is de functie van plaatsvervangend voorzitter overgeheveld van niet-uitvoerend naar het uitvoerend bestuur.

Strategisch beleidsplan

Het fonds werkt met een strategisch beleidsplan. De basis voor het strategisch beleidsplan zijn de missie, identiteit, kernwaarden en cultuur van het fonds. Zoals reeds opgemerkt is het strategisch beleidsplan in het verslagjaar in samenspraak met het verantwoordingsorgaan in zijn geheel herzien.

Actuariële en Bedrijfstechnische Nota

De Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) wordt jaarlijks door het bestuur geactualiseerd. In de bestuursvergadering van 16 november 2022 is de geactualiseerde ABTN vastgesteld. Dit jaar was de actualisatie beperkt tot enkele wijzigingen in actuariële grondslagen en het toevoegen van de reeds eerder vastgestelde noodprocedure.

Beleid Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

PNB hanteert al langer een beleid voor Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB-beleid) en heeft in het verleden in dit kader expliciete keuzes gemaakt bij de invulling van de beleggingsportefeuille, bijvoorbeeld ten aanzien van het uitsluitingsbeleid. In het verslagjaar heeft PNB een geactualiseerd MVB-beleid vastgesteld en is verder gevolg gegeven aan de ambities uit het MVB-beleid. Voorts is besloten om komend jaar nader onderzoek te doen naar de verdere mogelijkheden om invulling te geven aan de MVB-ambitie van het fonds. Hierbij kan gedacht worden aan de implementatie van een klimaatbenchmark, het ontwikkelen van een zogenoemd landenbeleid en aanvullende aandacht hebben voor biodiversiteit.

IT-beleid

In 2021 heeft het bestuur het IT-beleid bijgesteld. Conform het jaarplan heeft het bestuur in 2022 de IT-risico's verder geïdentificeerd en gekwalificeerd en zijn er aanvullende opleidingen op dit gebied gevolgd. Tot slot is er een IT-jaarplan voor het aankomende jaar vastgesteld.

Datakwaliteitsbeleid

Binnen de IT-omgeving is sprake van omvangrijke dataprocessen. Om die reden is het belangrijkste speerpunt voor het aankomende jaar het ontwikkelen van een datakwaliteitsbeleid.

Pensioenreglementen en dossier arbeidsongeschiktheid

PNB controleert jaarlijks of de pensioenreglementen wijziging behoeven. In 2022 was sprake van een marginale update van de bestaande pensioenreglementen. Zo zijn de opbouwbedragen voor het aankomende jaar toegevoegd en is een wijziging verwerkt vanwege de verhoging van de AO-grondslag met de gemengde index. Ook zijn de factoren die per 1 januari 2023 gelden toegevoegd aan de reglementen.

Geschiktheid

Het geschiktheidsbeleid en het opleidingsplan zijn vastgelegd in een geschiktheidsplan. Het geschiktheidsplan wordt normaliter jaarlijks geactualiseerd. In het verslagjaar heeft geen actualisatie plaatsgevonden, in afwachting van de update van de Beleidsregel geschiktheid 2012 DNB welke mogelijk van invloed zal zijn op de inhoud van het geschiktheidsplan. Zodra de geactualiseerde beleidsregel beschikbaar is zal de actualisatie van het geschiktheidsplan alsnog plaatsvinden.

Portefeuilleverdeling

Per beleids-/aandachtsgebied zijn twee bestuurders verantwoordelijk. De uitvoerende bestuurders zijn primair verantwoordelijk voor het portefeuillebeheer. De niet-uitvoerende leden houden vanuit hun rol toezicht op de uitvoering en genomen besluiten ter zake. In de tabel op pagina 43 is de verdeling weergegeven.

Zelfevaluatie

In 2022 heeft het bestuur het eigen functioneren geëvalueerd aan de hand van de uitkomsten van een gestandaardiseerde schriftelijke evaluatieronde. Tevens is er aandacht geweest voor de aandachtspunten die tijdens de zelfevaluatie van het voorgaande jaar zijn geformuleerd. Ook voor het aankomende jaar zijn er enkele aandachtspunten opgesteld waaraan gedurende 2023 opvolging zal worden gegeven.

Vergoedingsregeling

PNB kent een vergoedingsregeling. Deze vergoedingsregeling is in het verslagjaar conform beleidscyclus geëvalueerd en gewijzigd. Naast enkele aanscherpingen zijn ook de nieuw vastgelegde vergoedingen opgenomen in de vergoedingsregeling. Voor een uitgebreidere omschrijving van de vergoedingsregeling met een overzicht van de bedragen per gremium wordt verwezen naar de website van PNB en pagina 56 van dit verslag.

Gedragscode / Compliance Officer

Het bestuur hanteert een gedragscode. Jaarlijks, per vergadering en bij uittreding bevestigen de leden van het bestuur en de overige verbonden personen dat zij de gedragscode hebben nageleefd. Voor een overzicht van de (neven)functies van het bestuur wordt verwezen naar de bijlage. De gedragscode is in het verslagjaar niet gewijzigd. Ook de incidenten- en klokkenluidersregeling zijn ongewijzigd.

Functie/ onderdeel	Besturen organisatie	Wet- en regelgeving			Vermogens- beheer	Uitbesteding., AO/IC & IT	Actuariële aspecten & verslag- legging	Intern toezicht:
		Wet- en regelgeving inclusief kerkelijke aspecten	Pensioen- regelingen en -soorten	Communi- catie				
Uitvoerend (primair verantw.) "Eerste lijn"	A.J.H.N. van de Wiel	M.J.M.W. Vuylsteke	A.J.H.N. van de Wiel	M.J.M.W. Vuylsteke	H.J.W.M. Peters	H.J.W.M. Peters	A.J.H.N. van de Wiel	NUB-ers als geheel
Risicobeheer- functie + Actuariële functie + Compliance officer "Tweede lijn"	L.J.M. Roodbol	P. Westdijk (NCI) L.J.M. Roodbol	L.J.M. Roodbol	L.J.M. Roodbol	L.J.M. Roodbol	L.J.M. Roodbol	F. Verschuren (AethiQs) L.J.M. Roodbol	NUB-ers als geheel
Auditfunctie "Derde lijn"	P.J. Vergroesen	P.J. Vergroesen	P.J. Vergroesen	P.J. Vergroesen	P.J. Vergroesen	P.J. Vergroesen	P.J. Vergroesen	NUB-ers als geheel
Individuele NUB-ers (secundair verantw.)	J.P.B. Brand + A. Bultsma	A.P.H. Meijers	A.P.H. Meijers	A. Bultsma	Vacature	Vacature	A. Bultsma	

Wet- en regelgeving

In 2022 zijn geen dwangsommen of boetes opgelegd aan het fonds. Er is door toezichthouder DNB geen aanwijzing aan het fonds gegeven. In het verslagjaar is geen bewindvoerder aangesteld en de bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds is niet gebonden aan toestemming van de toezichthouder. Hieronder leest u welke onderwerpen op het gebied van wet- en regelgeving in 2022 aan de bestuurstafel zijn besproken.

Nieuw Pensioenstelsel

Op 22 december 2022 heeft de Tweede Kamer het voorstel Wet toekomst pensioenen aangenomen. De minister heeft op diverse vragen schriftelijke antwoorden gegeven en een derde en een vierde nota van wijziging ingediend. Tweede Kamerleden hebben nieuwe en aangepaste amendementen ingediend. Ook is er over diverse moties gestemd. Na 16 januari 2023 gaat de Eerste Kamer het voorstel behandelen.

Ook in 2022 is veel aandacht uitgegaan naar de voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Dit onderwerp heeft regelmatig op de agenda gestaan van het bestuur, de commissie pensioen & governance en de werkgroep EcC-PNB. Binnen de werkgroep, waarin ook leden namens de Bisschoppenconferentie vertegenwoordigd zijn, zijn stappen gezet om het speelveld van sociale partners per deelnemerscategorie inzichtelijk te maken en te formaliseren.

Daarnaast heeft het bestuur in het verslagjaar besloten om langs de lijn van een vijf-stappenplan tot een beheerste transitie naar het nieuwe pensioenstelsel te komen. Stap 1 van dit plan betreft het inventariseren van voorkeuren onder sociale partners en fondsorganen. Deze stap wordt begin 2023 uitgevoerd. Mede op basis van de uitkomst van deze stap worden vervolgens in stap 2 scenarioanalyses uitgevoerd en beleidsvarianten bepaald. Daarna wordt mede o.b.v. een risicopreferentieonderzoek onder deelnemers de risicohouding bepaald. In stap 4 worden vervolgens definitieve keuzes gemaakt en vastgelegd, waarna in stap 5 daadwerkelijke inbedding van het beleid zal plaatsvinden en continue monitoring wordt ingericht.

De beoogde transitiedatum is 1 januari 2027. Dat betekent dat de bisdommen o.b.v. de huidige inschatting uiterlijk 1 juli 2024 over de beoogde wijziging van de pensioenregelingen besloten moeten hebben.

Tot slot is tijdens de jaarlijkse studiedag met het verantwoordingsorgaan uitgebreid stilgestaan bij de uitkomsten van voorlopige berekeningen op basis van de twee contractkeuzes binnen het nieuwe stelsel. Uit deze voorlopige berekeningen volgt de voorzichtige conclusie dat er goede mogelijkheden zijn om binnen het nieuwe pensioenstelsel een regeling op te zetten die qua pensioenresultaat op hetzelfde niveau zal liggen als de huidige regelingen, tegen een vergelijkbare premie. Dit hangt met name samen met de hoge buffers waarover PNB op basis van de huidige uitgangspunten beschikt in combinatie met de leeftijdssamenstelling van het deelnemersbestand. Een aandachtspunt in dit verband zijn jonge deelnemers en nieuwe toetreders die minder van deze buffers kunnen profiteren. Voor deze groepen zullen in overleg met de bisdommen oplossingen besproken moeten worden. Daarnaast is bij deze conclusie voorzichtigheid geboden omdat bij de voorlopige berekeningen is uitgegaan van de nodige aannames. In stap 3 van het genoemde stappenplan zullen de berekeningen geconcretiseerd worden en zal op basis van de definitieve wet- en regelgeving en overige uitgangspunten blijken welke mogelijkheden er daadwerkelijk zijn.

Registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten (UBO)

Vanaf 27 september 2020 is in de Nederlandse wet- en regelgeving de verplichting voor rechtspersonen opgenomen om de gegevens van hun uiteindelijk belanghebbenden in te winnen en bij te houden. PNB heeft een UBO-register aangelegd waarin de gegevens van alle bestuurders, inclusief brondocumenten, worden vastgelegd. PNB beschouwt verder de administratie van AZL als uitkeringenregister. Hoewel PNB als kerkelijke instelling met een Nederlandse koepelorganisatie daartoe niet verplicht is, zijn tot slot de bestuursleden in het verslagjaar als UBO opgenomen in het formele UBO-register bij de Kamer van Koophandel.

Fondsspecifiek onderzoek De Nederlandsche Bank (DNB)

Naast de reguliere en sectorbrede onderzoeken die de toezichthouders jaarlijks houden heeft DNB eind 2019 een materiële toetsing van de fondsdocumenten van PNB uitgevoerd. DNB heeft hierop twee typen bevindingen aangegeven. Enerzijds was een aantal bepalingen in de fondsdocumenten onjuist en/of in strijd met wet- en regelgeving waardoor aanpassingen noodzakelijk werden. Anderzijds vroeg een aantal bepalingen om een nadere toelichting om die bepalingen goed te kunnen duiden. PNB heeft in 2021 verder gevolg gegeven aan de aanbevelingen uit het onderzoek van DNB. Zo is in overleg met de Bisschoppenconferentie een statutenwijziging doorgevoerd per eind 2021 en zijn per 1 januari 2022 nieuwe uitvoeringsovereenkomsten gesloten met de zeven bisdommen. Begin 2022 heeft PNB DNB geïnformeerd over de opvolging van de aanbevelingen uit het onderzoek. In september 2022 heeft DNB laten weten dat PNB in de statutenwijziging voldoende rekening heeft gehouden met de bevindingen die zijn gedeeld.

Code pensioenfondsen

De in 2018 herziene Code Pensioenfondsen is wettelijk verankerd. De normen in de Code zijn een aanvulling op wet- en regelgeving. De normen in de Code zijn weliswaar leidend, maar de Code laat ruimte voor eigen verantwoordelijkheid van het pensioenfondsbestuur. Pensioenfondsen moeten de Code daarom naleven volgens het 'pas-toe-of-leg-uit'-beginsel. Afwijken van de norm is dus mogelijk mits dit weloverwogen en beargumenteerd gebeurt. In het navolgende overzicht zijn de normen van de Code opgenomen waaraan PNB in het verslagjaar niet (volledig) heeft voldaan en de motivering daarvan. Op de website van PNB is de geactualiseerde inventarisatie van de naleving van alle normen opgenomen.

Normen uit de Code pensioenfondsen waarvan door PNB is afgeweken in 2022

De governance van PNB is in overeenstemming met de Code, met uitzondering van twee onderdelen:

Ten eerste schrijft de Code voor dat zowel in het bestuur als in het VO er tenminste één man en één vrouw zitting heeft, en dat in beide organen tenminste één lid onder de 40 jaar zitting moet hebben. Het VO voldoet aan het eerste element, het bestuur niet. Beide organen voldoen momenteel niet aan het leeftijdscriterium. Het bestuur hecht aan een afgewogen vertegenwoordiging in het bestuur en verantwoordingsorgaan namens alle binnen de doelgroep van actieve deelnemers te onderscheiden typen deelnemers en pensioengerechtigden. Tevens wordt erop toegezien dat er evenwicht is in de vertegenwoordiging namens alle bisdommen (als "werkgevers"). Het bestuur ervaart dat, gelet op het specifieke karakter van het pensioenfonds, aan diversiteit in leeftijd en geslacht in beperktere mate voldaan kan worden. Daarbij leiden de statutair aan bestuurders gestelde eisen, onder andere op het gebied van kerkelijke aspecten, tot extra uitdaging.

Het bestuur blijft zich inspannen om bij toekomstige vacatures naar verdere diversiteit te streven. Hierop is ook beleid geformuleerd.

Ten tweede zijn in bijlage 1 van de Code de voorkeursregels bij benoeming en ontslag vastgelegd. In de statutenwijziging in 2021 is de procedure met betrekking tot de benoeming en ontslag van bestuurders verder in lijn gebracht met de Code, maar op onderdelen wijkt deze nog hiervan af. De belangrijkste afwijking bij PNB is dat, met uitzondering van de onafhankelijk voorzitter, de niet-uitvoerende bestuurders door de Bisschoppenconferentie worden benoemd en niet door het bestuur zelf. Deze afwijking hangt samen met de kerkelijke aard van het fonds en de daarmee samenhangende regels van het canoniek recht. Het bestuur van PNB staat achter deze afwijkende procedure, omdat van belang wordt geacht dat de bestuurders van het pensioenfonds naast pensioenkwaliteiten ook voldoen aan de vereisten die gelden voor bestuurders van kerkelijke rechtspersonen zoals PNB. Het is aan de Bisschoppenconferentie om kandidaten aan deze kerkrechtelijke eisen te toetsen.

Tegelijkertijd heeft PNB voldoende waarborgen getroffen dat met betrekking tot de geledingen namens de actieven en pensioengerechtigden in het niet-uitvoerend bestuur alleen kandidaten door of namens de geledingen zelf voor benoeming kunnen worden voorgedragen. Tevens is statutair vastgelegd dat het bestuur ingeval van een voorgenomen benoeming altijd eerst moet worden gehoord met het oog op de specifieke geschiktheidseisen die conform de Pensioenwet gelden voor bestuurders van een pensioenfonds. Op deze manier is veiliggesteld dat daadwerkelijk alleen geschikte kandidaten worden benoemd alvorens deze ter toetsing aan DNB worden voorgedragen.

Naleving rapportagenormen uit de Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen 2018 verplicht daarnaast tot het opnemen van een rapportage in het jaarverslag over de naleving van acht omschreven normen (rapportagenormen). Hierna wordt een overzicht gegeven van deze rapportagenormen met de bijbehorende toelichting.

Normnummer	Voldoet het pensioenfonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
<p>Norm 5</p> <p>Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.</p>	<p>Ja</p>	<p>Het bestuur rapporteert in het bestuursverslag onder het hoofdstuk 'De instelling' en de daarop volgende hoofdstukken over gemaakte beleidskeuzes, het gevoerde beleid en de uitkomsten daarvan in 2022.</p>
<p>Norm 31</p> <p>De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.</p>	<p>Gedeeltelijk, dit volgt uit het geschiktheidsplan dat jaarlijks wordt geëvalueerd en geactualiseerd. Vervolgens wordt een opleidingsplan vastgesteld. Ook de jaarlijkse zelfevaluatie en de evaluatie van de bestuursvergaderingen worden hiervoor benut. In het geval van vacatures wordt naast het algemene functieprofiel een specifiek profiel vastgesteld waarin de gewenste specifieke kenmerken worden opgenomen rekening houdend met het profiel van de zittende leden.</p>	<p>Het bestuur rapporteert in het hoofdstuk 'Wet- en regelgeving' onder de paragraaf 'Code pensioenfondsen' over de samenstelling van de fondsorganen.</p>
<p>Norm 33</p> <p>In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.</p>	<p>Gedeeltelijk. In het bestuur zit geen vrouw. Daarnaast zitten in beide gremia geen personen onder de 40 jaar.</p>	<p>Het bestuur rapporteert in het hoofdstuk 'Wet- en regelgeving' onder de paragraaf 'Code pensioenfondsen' over de samenstelling van de fondsorganen.</p>
<p>Norm 47</p> <p>Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.</p>	<p>Ja, de niet-uitvoerende bestuurders committeren zich aan deze Code en brengen hierover verslag uit.</p>	<p>Dit komt terug in de uitgebreide rapportage van het intern toezicht. Deze is toegankelijk op de website van het fonds. Een samenvatting van het door de niet-uitvoerende bestuurders gevoerde toezicht is opgenomen in het hoofdstuk 'Verantwoording toezicht door niet-uitvoerende bestuurders'.</p>

Normnummer	Voldoet het pensioenfonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Ja	In het bestuursverslag beschrijft het bestuur in het hoofdstuk 'De Instelling' de doelstelling, missie, visie en ambitie van het fonds.
Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	Ja, het bestuur hanteert een MVB-beleid. Er wordt continu gewerkt aan de doorontwikkeling van dit beleid, waarbij geldt dat het bestuur zich ervan bewust is dat de ambitie op dit terrein gelet op de omvang in relatie tot de doelstelling van het fonds niet volledig kan worden waargemaakt.	Het bestuur licht in het hoofdstuk 'Vermogensbeheer' haar beleid rond maatschappelijk verantwoord beleggen toe. Ook wordt op de website en via nieuwsdiensten van het fonds informatie over dit beleid gedeeld. Verder vindt over dit beleid regelmatig uitwisseling plaats met het verantwoordingsorgaan.
Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Ja	Dit komt terug in het hoofdstuk 'Goed pensioenfondsbestuur' en in het hoofdstuk 'Wet- en regelgeving' onder de paragraaf 'Code pensioenfonds'.
Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja, het fonds kent een adequate klachten- en geschillenregeling die eenvoudig toegankelijk is via de website.	In de volgende paragraaf wordt hierop ingegaan.

De Monitoringscommissie ziet toe op de naleving van de Code Pensioenfonds. De Stichting Zelfregulering Pensioenfonds draagt zorg voor de financiering van de Monitoringcommissie en de Ombudsman Pensioenen namens de pensioensector. Ten behoeve van deze financiering vraagt de Stichting verplichte bijdragen aan de pensioenfonds, die actief zijn in Nederland.

Klachten, geschillen en incidenten

Als PNB een verschil van inzicht heeft met een deelnemer over de toepassing of interpretatie van de uitvoering van de pensioenreglementen, is er sprake van een geschil. Als een deelnemer zijn ongenoegen uit over de behandeling door PNB of de administrateur (AZL), zonder dat de rechtspositie wordt geschaad, is er sprake van een klacht. Onder een incident verstaat het bestuur kortgezegd een gedraging of gebeurtenis die een ernstig gevaar vormt voor de beheerste en integere bedrijfsuitoefening van PNB, en/ of een gebeurtenis waarbij directe of indirecte financiële schade ontstaat door ontoereikende of falende interne processen,

verbonden personen of systemen, of door externe gebeurtenissen, dan wel een datalek dat op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming gemeld moet worden aan de Autoriteit Persoonsgegevens.

In 2022 heeft PNB één klacht ontvangen. Deze deelnemer heeft zijn ongenoegen geuit over de wijze van afhandeling van een teruggestuurde attestatie, daar de pensioenuitvoeringsorganisatie niet goed beoordeeld had dat de deelnemer twee pensioenuitkeringen ontving en daarom een uitkering tijdelijk had stopgezet. Uiteindelijk heeft de pensioenuitvoeringsorganisatie de foutieve verwerking onderkend en excuses aan de deelnemer aangeboden waarmee de klacht naar tevredenheid was afgehandeld. Tot slot is er in het verslagjaar sprake geweest van enkele gebeurtenissen, die formeel niet onder de definitie incident van PNB vallen, maar die ter kennis gebracht zijn van het bestuur. Het betrof onder meer een foutief vermeld premiebedrag in de winternieuwsbrief voor actieve deelnemers in pensioenreglement II die deze nieuwsbrief per post ontvingen, een onterechte pensioenuitkering aan een overleden deelnemer en enkele verstoringen in het deelnemersportaal, werkgeversportaal en Mijnpensioenoverzicht (NPR). Het bestuur heeft kennisgenomen van deze gebeurtenissen en waar nodig aanvullende (correctie)maatregelen getroffen. Hoewel deze gebeurtenissen een lage impact hebben op de bedrijfsvoering, worden de ontwikkelingen nauwgezet gemonitord, niet in de laatste plaats door de sleutelfunctiehouders binnen het integraal risicomanagementsysteem van PNB.

Uitbestedingsbeleid

Het bestuur heeft in het verslagjaar beoordeeld in hoeverre uitbestedingspartijen in control waren. In de navolgende passages leest u meer over deze beoordeling

Uitbestede werkzaamheden

Pensioenbeheer

AZL N.V. zorgt als pensioenuitvoeringsorganisatie voor de pensioen- en deelnemersadministratie, de financiële administratie en de jaarverslaglegging. Mede vanwege het aflopen van de dienstverleningsovereenkomst per 31 december 2022 heeft het bestuur deze dienstverlening in het verslagjaar uitgebreid geëvalueerd. Uit de uitkomsten van deze evaluatie is geconcludeerd dat een continuering van de dienstverleningsovereenkomst met AZL als beste optie gezien werd. Daarom is na de zomer de onderhandeling met AZL gestart met als doel het sluiten van een nieuwe dienstverleningsovereenkomst. Een stap van deze onderhandeling is het toetsen en beoordelen van de bepalingen door een externe jurist geweest. De onderhandeling heeft er uiteindelijk toe geleid dat op 14 december 2022 een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met AZL is getekend die in beginsel is aangegaan tot 1 januari 2030.

Vermogensbeheer

Het (fiduciair) vermogensbeheer is uitbesteed aan Goldman Sachs Asset Management. (GSAM, voorheen NN IP). GSAM belegt het vermogen van PNB op basis van richtlijnen voor het vermogensbeheer die het bestuur heeft vastgesteld.

Op 11 april 2022 is de overname van NN IP door GSAM afgerond. Na een lange historie met NN Group markeert deze datum het begin van de integratie van NN IP en GSAM. PNB is voorafgaand geïnformeerd en heeft uitgebreid kennisgenomen van de overname alsmede de gevolgen en risico's hieromtrent geïnventariseerd en beoordeeld. Op basis hiervan is besloten om de dienstverlening onder de vlag van GSAM voor te zetten. De toekomst zal uitwijzen of GSAM qua organisatie en cultuur de juiste partij voor PNB blijft voor een samenwerking op lange termijn.

Huidige punten van aandacht zijn de migratie naar het IT-platform van GSAM welke in het verslagjaar nog niet is afgerond en het feit dat GSAM een Amerikaans bedrijf is waarbij de gevolgen daarvan met het oog op het wettelijk kader nog niet allemaal in beeld zijn. PNB volgt deze ontwikkelingen nauwgezet en in 2023 zal een risicobeoordeling m.b.t. gerealiseerde migratie plaatsvinden. Waar nodig zullen aanvullende beheersingsmaatregelen getroffen worden.

Vervolgens zal de beoordeling van de dienstverlening van GSAM via het reguliere monitorings- en evaluatiebeleid worden ingebed in de procedures.

Naast het fiduciair vermogensbeheer heeft het bestuur een overeenkomst van bewaarneming afgesloten met CACEIS Investor Services. De omvang van deze dienstverlening is beperkt tot custody diensten, taks en betalingsverkeer.

Certificering uitbestede werkzaamheden

Inzicht, controle en grip zijn voor PNB van groot belang in het voeren van een goede pensioenadministratie. Om aan de behoefte van het bestuur aan zekerheid omtrent de werking en controle van de interne, financiële bedrijfsprocessen bij de administrateur ten behoeve van het jaarwerk tegemoet te komen, heeft AZL ervoor gekozen om gecertificeerd te worden volgens de richtlijnen van de ISAE 3402-rapportage en de ISAE 3000-rapportage. Deze rapporten vormen voor PNB een belangrijk onderdeel van het waarborgen van een beheerste en integere bedrijfsvoering. De ISAE 3402-rapportage betreft de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersmaatregelen van de in de rapportage opgenomen processen die de financiële verantwoording raken. De ISAE 3000-rapportage audit de werking van de overige niet-financiële processen en de werking van het risicomanagementsysteem.

In 2022 heeft de controlerend accountant van AZL beide ISAE-rapportages getoetst en een goedkeurende verklaring zonder beperking afgegeven. Ook de vermogensbeheerders en custodian hebben over 2022 controlerapporten uitgebracht, conform de ISAE 3402 of vergelijkbare standaarden. Deze controlerapporten bevatten alle een schone verklaring.

Het bestuur heeft de rapportages van AZL, NNIP, Altis en CACEIS beoordeeld en besproken. Met name is gekeken naar de effectiviteit van de beheersmaatregelen. Daarnaast hebben de portefeuillehouders binnen het bestuur diverse klantbijeenkomsten bijgewoond waarin de rapportages zijn toegelicht. De rapportages hebben niet tot materiële bevindingen geleid. PNB meent dat uit de rapportages voldoende zekerheid is verkregen dat de verplichtingen uit de dienstverleningsovereenkomsten tussen PNB enerzijds en de dienstverleners anderzijds conform het overeengekomen niveau worden nagekomen.

Advisering en waarmerking

Het bestuur heeft de bestuursadviesing en -ondersteuning ondergebracht bij AZL N.V. Ook zijn de adviserende diensten op het gebied van actuariële aspecten en communicatie bij AZL ondergebracht. Verder wordt de beleggingscommissie in haar werkzaamheden bijgestaan door CVP Advies B.V.

De actuariële certificering van het jaarwerk en de controle van de jaarrekening is opgedragen aan respectievelijk AethiQs B.V. en Ernst- en Young Accountants LLP.

Vervulling van de sleutelfunctie risicobeheer, actuariaat en interne audit

De vervulling van de interne auditfunctie is ondergebracht bij InAudit B.V en de vervulling van de actuariële functiehouder bij de waarmerkend actuaaris. Daarnaast wordt de sleutelfunctiehouder risicobeheer ondersteund door een externe risicomanager van WTW. De werkzaamheden voor de sleutelfunctie risicobeheer omvatten onder meer het verder ontwikkelen van het integraal risicomanagement, het per kwartaal rapporteren over het integraal risicomanagement en het voorbereiden van diverse risico-opinies. De werkzaamheden voor de sleutelfunctie interne audit bestaan onder andere uit het uitvoeren van (interne) audits binnen de bedrijfsvoering van het fonds en het periodiek evalueren van de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds. De bevindingen uit deze (interne) audit en de periodieke evaluatie van de interne controlemechanismen worden in een rapportage verwerkt en besproken met het bestuur. De sleutelfunctie actuariaat richt zich onder andere op het beoordelen van de betrouwbaarheid en adequaatheid van de berekening van de technische voorzieningen.

Monitoring en evaluatie

Het bestuur monitort de kwaliteit van dienstverlening en mate van nakoming van afspraken periodiek op basis van rapportages. Ook vinden de nodige tussentijdse (in)formele gesprekken plaats en woont het bestuur gedurende het jaar diverse bijeenkomsten bij waar dienstverleners hun activiteiten toelichten. Daarnaast evalueert het bestuur periodiek de servicekwaliteit van zijn dienstverleners en adviseurs en de overeenkomsten op marktconformiteit en actualiteit. In beginsel maakt het bestuur gebruik van een uitgebreide evaluatieprocedure die onderdeel is van het Uitbestedings- en inkoopbeleid. Voor reguliere, kleinere evaluaties hanteert PNB een standaard vragenformulier. De evaluaties in 2022 hebben tot een voorzetting van de samenwerking met alle dienstverleners in 2023 geleid.

Communicatie

Communicatiebeleidsplan

Het communicatiebeleidsplan geldt voor de periode 2022-2024. PNB wil in deze meerjarige periode het volgende bereiken:

1. Het pensioenbewustzijn van deelnemers stimuleren door bij te dragen aan inzicht en overzicht in pensioen. Gezien de samenstelling van het fonds richten we ons met name op de deelnemers die bijna met pensioen gaan, zodat zij goed voorbereid zijn op hun pensionering.
2. Verwachtingen van deelnemers managen als het om de hoogte van het pensioen gaat; verrassingen voorkomen.
3. Het vertrouwen in het fonds behouden.
4. De werkgevers goed informeren over ontwikkelingen binnen het fonds.
5. Ervoor zorgen dat werkgevers weten waarheen ze deelnemers kunnen verwijzen voor meer informatie over het pensioen van het PNB.

Het jaarplan 2022 was op dit communicatiebeleidsplan gebaseerd. De belangrijkste activiteiten die zijn ingezet om de doelen te bereiken worden in de navolgende paragrafen toegelicht.

Communicatie deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers

De deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers ontvingen in de zomer een nieuwsbrief. De winternieuwsbrief werd nog voor de kerst verstuurd.

Aan de zomernieuwsbrieven was een korte enquête gekoppeld. Ruim 100 deelnemers beantwoordden de vragen. Hun antwoorden geven een beter beeld van hun informatiebehoeften. In de winternieuwsbrieven is de nieuwe voorzitter van het PNB, de heer Hans Brand bij de deelnemers geïntroduceerd met een interview.

Het Nieuwe Pensioenstelsel krijgt vorm in de Wet Toekomst Pensioenen. Hoewel nog niet duidelijk is wat deze nieuwe wet gaat betekenen voor de deelnemers van PNB, is er in 2022 gestart met het ontwikkelen van een communicatieplan rond dit onderwerp. Hiertoe werkt de CVC samen met de commissie pension & governance, van waaruit de transitie begeleid wordt.

Werkgeverscommunicatie

Net als in eerdere jaren wordt met de zeven bisdommen en de parochies zo veel mogelijk digitaal gecommuniceerd. Zij ontvangen bijvoorbeeld de kerncijfers, maar ook de nieuwsbrieven voor de deelnemers in digitale vorm. De mailingen die aan de bisdommen worden verzonden, hebben een aparte plaats op de documentenpagina voor bisdommen op de website. Daarnaast is er voor de werkgevers een checklist 'Wegwijs in Pensioen' waarin, analoog aan Pensioen 1-2-3 voor deelnemers, aan de werkgever wordt uitgelegd welke informatie over pensioen zij aan een nieuwe medewerker kunnen verstrekken.

Verkort jaarverslag

Net als in eerdere jaren is in het verslagjaar een verkorte versie van het jaarverslag gepubliceerd in de vorm van een landingspagina op de website. In de zomer-editie van de nieuwsbrief die in juli 2022 is verzonden, is hier aandacht aan besteed.

Uitvoeringskosten

Uitvoeringskosten

Kosten pensioenbeheer

(in duizenden euro)

	2022	2021
Pensioenbeheer (pensioenuitvoeringskosten in euro per deelnemer)	€ 625	€ 588
Kosten van het pensioenbeheer (inclusief btw) bestaan uit:		
– Administratie regulier	425	417
– Administratie incidenteel	44	59
– Governance	324	261
– Controlekosten	172	177
– Advieskosten	399	392
– Overige kosten	42	46
Totaal	1.406	1.352

Toelichting

Om de kosten per deelnemer te berekenen is het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee in deze berekening. De vermelde bedragen sluiten aan op de bedragen die zijn vermeld in de jaarrekening.

Er is sprake van een stijging van de kosten per deelnemer, € 625 in 2022 ten opzichte van € 588 in 2021. Dit hangt onder meer samen met de afname van het aantal actieve deelnemers gedurende het verslagjaar. In het begin van 2022 waren 694 actieve deelnemers aangesloten bij het fonds. Eind 2022 is dit aantal teruggelopen tot 661. De afname van het actieve bestand hangt vooral samen met een grote groep uittredingen (73 ten opzichte van 26 intredingen). Een tweede categorie die tot afname heeft geleid betreft het aantal pensioeningangen (31).

Daarnaast zijn de pensioenuitvoeringskosten in 2022 gestegen tot € 1.406.000 ten opzichte van € 1.352.000 in 2021. Deze stijging hangt onder meer samen met:

- hogere vaste vergoedingen voor bestuur en commissies;
- een verhoging van de advieskosten (o.a. als gevolg van wettelijke projecten); en
- een verdere investering in de voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Het bestuur spant zich in om de kosten te beheersen en op een aanvaardbaar niveau te houden. Daarbij geldt als uitgangspunt dat een lager kostenniveau niet ten koste van de kwaliteit mag gaan. Daarnaast is het van belang om voor ogen te houden dat bepaalde ontwikkelingen, zoals de afname van het aantal deelnemers, maar ook kostenstijgingen als gevolg van nieuwe controles en wettelijke eisen niet binnen de invloedssfeer van PNB liggen.

Benchmarking uitvoeringskosten

Uit een benchmarkrapport van Bell Pension Consultants & Actuaries B.V. van 6 oktober 2022 volgt dat de gemiddelde kosten per deelnemer van PNB (ultimo 2021 € 588,08) fors hoger liggen dan voor andere pensioenfondsen van "kleine" omvang (€ 372). Onder "klein" fonds volgens dit onderzoek vallen alle fondsen met een omvang tussen de 1.000 en 10.000 deelnemers (actief en pensioengerechtigd). Aangezien deze bandbreedte erg ruim is, PNB zich met een omvang van 2.299 deelnemers inclusief pensioengerechtigden aan de onderkant hiervan beweegt en bepaalde vaste kosten ongeacht hun omvang voor alle pensioenfondsen gelijk zijn, scoort PNB automatisch minder positief in deze vergelijking.

Kosten vermogensbeheer

Kosten van het vermogensbeheer kunnen in twee categorieën worden onderscheiden:

De eerste categorie betreft de kosten zoals die in de jaarrekening zijn verwerkt, waaronder de beheervergoeding van de vermogensbeheerder(s) en het bewaarloon, kosten van ondersteuning bij het vermogensbeheer.

De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. In procenten uitgedrukt zien de kosten er als volgt uit:

	2022	2021
Vermogensbeheer:		
– Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen (exclusief transactiekosten)	0,21%	0,20%
– Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,05%	0,04%
– Totale kosten van vermogensbeheer	0,26%	0,24%

De totale kosten vermogensbeheer zijn als volgt uit te splitsen:

(in duizenden euro)	Beheer- kosten	Performance gerelateerde kosten	Transactie- kosten	Totaal 2022	Totaal 2021
<i>Kosten per beleggingscategorie</i>					
Vastgoed	283	0	0	283	266
Aandelen	127	0	132	259	253
Vastrentende waarden	338	0	130	468	542
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën					
excl. overlay	748	0	262	1.010	1.061
Kosten overlay beleggingen	0	0	0	0	75
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën					
incl. overlay	748	0	262	1.010	1.136
<i>Overige vermogensbeheerkosten</i>					
Kosten fiduciair beheer	341	0	0	341	345
Bewaarloon	89	0	0	89	0
Advieskosten vermogensbeheer	34	0	0	34	0
Overige kosten	0	0	0	0	0
Totaal overige vermogensbeheerkosten	464	0	0	464	345
Totaal kosten vermogensbeheer	1.212	0	262	1.474	1.481

Toelichting

Van de totale kosten vermogensbeheer 2022 van 1.474 geldt dat voor een bedrag van 490 facturen zijn ontvangen en dat deze opgenomen zijn in de staat van baten en lasten in de jaarrekening. Voor de overige 984 geldt dat deze kosten rechtstreeks ten laste komen van de beleggingen.

Uitgedrukt in procenten van het gemiddeld belegd vermogen bedragen de totale vermogensbeheerkosten 0,26% (26 basispunten). Het grootste deel van deze kosten bestaat uit beheervergoedingen voor de fiduciaire manager en de beheerders van de beleggingsfondsen. Een andere belangrijke kostenpost zijn de transactiekosten. Het fonds rapporteert zowel de aan- en verkoopkosten van participaties in de beleggingsfondsen als ook (een schatting van) de transactiekosten binnen de beleggingsfondsen. Onder de categorie overige kosten worden o.a. de bankkosten en het bewaarloon verantwoord.

De totale kosten vermogensbeheer gaan ten laste van het rendement van de beleggingen. Gegeven de grootte van het fonds in samenhang met het aantal actieve deelnemers en de professionaliteit die door de Toezichthouder van het bestuur wordt verwacht, is het kostenniveau een belangrijk aandachtspunt. De absolute kosten waren in 2022 vergelijkbaar aan het voorgaand jaar, maar door de daling van het vermogen waren de relatieve vermogensbeheerkosten in 2022 licht hoger dan in 2021. Met een niveau van 25,92 basispunten (23,75 in 2021) zijn de kosten van het vermogensbeheer bovendien laag in vergelijking met andere Nederlandse

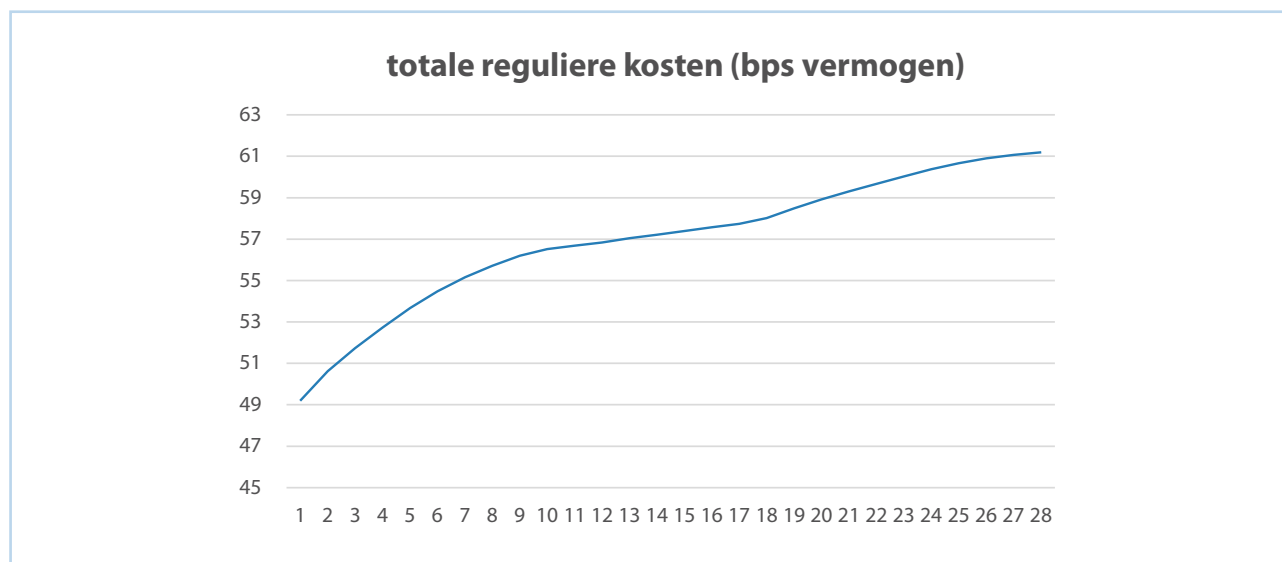
pensioenfondsen, zoals o.a. uit publicaties van DNB blijkt. Desalniettemin houdt het bestuur de kostenontwikkeling nauwgezet in de gaten en blijft het streven naar een zo laag mogelijk kostenniveau.

Benchmarking kosten vermogensbeheer

Uit het eerder aangehaalde benchmarkrapport van Bell Pension Consultants & Actuaries B.V. van 6 oktober 2022 volgt tevens dat PNB op basis van de totale vermogensbeheerkosten (0,24% in 2021) veel beter scoort dan andere pensioenfondsen met een vergelijkbaar gemiddeld pensioenvermogen (0,38%). PNB belegt voornamelijk passief en kent geen prestatievergoedingen. Dat zijn belangrijke factoren waarom de vermogensbeheerkosten bij PNB zoveel lager zijn. De daling van het kostenniveau in 2021 is hoofdzakelijk het gevolg van nieuwe afspraken omtrent de dienstverlening van de fiduciair vermogensbeheerder. Een verdere kostenreductie lijkt niet haalbaar.

Ontwikkeling totale kosten en conclusie

PNB heeft in 2022 de huidige kosten geanalyseerd en daarbij ook de verwachte ontwikkelingen naar de toekomst beoordeeld. Hieruit volgt dat de kosten voor pensioen- en vermogensbeheer tezamen, exclusief incidentele kosten, nu 45 – 50 basispunten van het vermogen bedragen. Door de terugval van het vermogen stijgt dit aantal basispunten (zie tabel hierna).

Al met al is het totale kostenniveau niet hoog (als gevolg van lage beleggingskosten en hoge gemiddelde vermogens). Vanaf 2023 zal het aantal basispunten gaan stijgen om naar verwachting over 25 jaar op een niveau van 60 basispunten uit te komen. Uiteraard is dit sterk afhankelijk van de economische ontwikkelingen. Daarnaast is bij deze inschatting nog geen rekening gehouden met wijzigingen als gevolg van de invoering van het nieuwe pensioenstelsel. De kosten binnen dit stelsel zullen sterk afhankelijk zijn van de uiteindelijke keuzes die nog gemaakt moeten worden.

PNB acht een kostenniveau tussen de 50 en 60 basispunten goed verdedigbaar en concurrerend ten opzichte van commerciële aanbieders van pensioenproducten in de markt. Op basis hiervan komt PNB dan ook tot de slotsom dat het bestaansrecht van het fonds, vanuit kostenperspectief, in ieder geval de komende 25 jaar gewaarborgd is.

Vergoedingen fondsfunctionarissen

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de vergoedingsregeling voor het bestuur, de commissies en het verantwoordingsorgaan.

	2022	2021
Vaste vergoeding per persoon per jaar (exclusief btw):		
Onafhankelijk voorzitter	€ 15.689,94	€ 14.808,27
Uitvoerend bestuur	€ 15.689,94	€ 10.577,34
Niet-uitvoerend bestuur	€ 6.724,26	€ 6.346,40
Beleggingscommissie	€ 5.603,55	€ 5.288,67
Commissie pensioen & governance	€ 5.603,55	€ 5.288,67
Auditcommissie	€ 2.801,77	€ 2.644,33
Vergoeding per persoon per vergadering (in euro's, exclusief btw):		
Bestuur	€ 224,15	€ 211,55
Verantwoordingsorgaan	€ 224,15	€ 211,55

Naast de (eventuele) vaste vergoeding per jaar en de vergoeding per bijgewoonde vergadering, ontvangen de fondsfunctionarissen een vergoeding voor reiskosten en overige onkosten samenhangend met het bijwonen van de vergaderingen.

Vooruitblik 2023

Het bestuur staat ook in 2023 een volle agenda te wachten. De aandacht in het aankomende jaar zal met name ook weer uitgaan naar de ontwikkelingen rondom het Nieuwe Pensioenstelsel en de te maken keuzes in dit verband. Aan de hand van de bestuurlijke roadmap zal adequaat en tijdig de besluitvorming in kaart gebracht worden om de diverse belangen goed te kunnen afwegen.

Mede in het licht van de overstap naar het Nieuwe Pensioenstelsel zal er komend jaar een datakwaliteitsbeleid ontwikkeld worden. Verder zal de evaluatie van het risicoassessment in 2023 een vervolg krijgen. Een ander belangrijk aandachtspunt voor het komende jaar vormt de verdere invulling van de MVB-ambitie van PNB. Tot slot zal PNB anticiperen op de toekomstige wet- en regelgeving, zoals de Wet pensioenverdeling bij scheiding en de Wet uitkering bedrag ineens.

In de eerste vier maanden van 2023 is de beleidsdekkingsgraad ten opzichte van de stand eind 2022 gedaald van 157,5% naar 157,1% per 30 april 2023. De dekkingsgraad is in die periode gestegen van 148,4% naar 151,2%. De belangrijkste reden voor deze stijging/daling is de ontwikkeling van de rente / de vrijval van de voorziening die gepaard gaat met de pensioenuitkeringen.

Ondertekening

Het verslag van het bestuur is vastgesteld te Zeist, d.d. 14 juni 2023.

Het bestuur,

J.P.B. Brand
(voorzitter)

H.J.W.M. Peters
(waarnemend voorzitter)

A.J.H.N. van de Wiel
(secretaris)

A.P.H. Meijers

M.J.M.W. Vuylsteke

P.J. Vergroesen

L.J.M. Roodbol

A. Bultsma

Pensioenregeling 2022

Hoofdpijnen pensioenregeling 2022

De pensioenregeling van PNB zag er op 31 december 2022 op hoofdpijnen als volgt uit:

Reglement I

Aan Reglement I wordt deelgenomen door de priesters, (gehuwde en ongehuwde) diakens en door pastoraal werkers. De betreffende pensioenregeling is een uitkeringsovereenkomst in de zin van artikel 10, onder a, van de PW. Reglement I kan verder worden getypeerd als een pensioenregeling, op grond waarvan met de leeftijd oplopende bedragen worden opgebouwd. De hiervoor bedoelde verhoging van de pensioenopbouwbedragen, een en ander op basis van een leeftijdsstaffel, is onvoorwaardelijk en wordt verwerkt in de kostendekkende premie. Het uiteindelijke pensioen wordt berekend door het laatste en dus hoogste pensioenopbouwbedrag te vermenigvuldigen met het totale aantal deelnemersjaren.

Leeftijd	Opbouwbedragen per deelnemersjaar ingaaude 1-1-2023 in euro's	Opbouwbedragen per deelnemersjaar ingaaude 1-1-2022 in euro's
< 28	427,23	393,40
28-29	467,80	430,76
30-31	506,12	466,04
32-34	592,42	545,50
35-37	632,35	582,27
38-39	674,85	621,41
40-41	694,81	639,79
42-43	714,45	657,88
44-66	734,10	675,96

Reglement I kent voor alle bovengenoemde deelnemers een ouderdomspensioen. De pensioengerechtigde leeftijd is met ingang van 1 januari 2014 verhoogd naar 67 jaar. Alle in het verleden opgebouwde pensioenaanspraken zijn, onder toepassing van een actuariële oprenting, geconverteerd naar deze latere pensioeningangsdatum. Het reglement kent de mogelijkheid om het ouderdomspensioen te vervroegen naar de op de rechthebbende van toepassing zijnde, feitelijke AOW-leeftijd. Deze specifieke vervroeging loopt geleidelijk af en eindigt in beginsel in 2024 (per 1 maart 2024 wordt de AOW-leeftijd verhoogd naar 67 jaar).

De pastoraal werkers en de met hen gelijkgestelde gehuwde diakens komen daarnaast in aanmerking voor een (bijzonder) partnerpensioen en eventueel Anw-hiaatpensioen. De priesters en diakens zijn verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid door een arbeidsongeschiktheidspensioen van PNB en premievrije voortzetting van de pensioenopbouw. Wat betreft de pastoraal werkers worden eventuele wettelijke arbeidsongeschiktheidsuitkeringen op hun PNB-arbeidsongeschiktheidspensioen in mindering gebracht. Voorts kent Reglement I een premievrije voortzetting van de pensioenopbouw tijdens arbeidsongeschiktheid.

De keuze-onderdelen van Reglement I betreffen de mogelijkheid van vervroegde pensionering en de uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en omgekeerd. De hiervoor bedoelde uitruil geldt niet voor priesters en ongehuwde diakens.

Reglement II

Aan Reglement II wordt deelgenomen door het huishoudelijk personeel. De betreffende pensioenregeling is een uitkeringsovereenkomst in de zin van artikel 10, onder a, van de PW. Reglement II kan verder worden getypeerd als een vaste bedragenregeling. Het opbouwbedrag is met ingang van 1 januari 2023 vastgesteld op € 120,53 (was in 2021: € 116,07). Naast een ouderdomspensioen dat op 67-jarige leeftijd ingaat, verzekert Reglement II een (bijzonder) partnerpensioen. Het reglement kent geen arbeidsongeschiktheidspensioen, wel – net als Reglement I – een premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid. De keuze-onderdelen van Reglement II betreffen de mogelijkheid van uitruil van ouderdomspensioen in partnerpensioen en omgekeerd, en de vervroegde pensionering.

Voor de actuele pensioenreglementen wordt verwezen naar de website van het fonds: www.pnb.nl.

Waardeoverdracht kleine pensioenen (minder dan € 520,35 bruto per jaar (2022))

In verband met de inwerkingtreding van de Wet waardeoverdracht klein pensioen heeft het bestuur besloten gebruik te maken van het recht op automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen die op of na 1 januari 2018 zijn ontstaan.

Vervallen zeer kleine pensioenen (€2,00 bruto per jaar of minder)

Vanaf 1 januari 2019 vervallen de pensioenaanspraken van rechtswege bij het einde van de deelneming als het ouderdomspensioen niet meer bedraagt dan € 2,00 bruto per jaar.

De totale waarde van de in dit boekjaar vervallen zeer kleine pensioenaanspraken bedraagt € 0,00. De vrijval in de voorziening die het gevolg is van het vervallen van de zeer kleine pensioenaanspraken wordt toegevoegd aan de algemene middelen van het pensioenfonds en komt daarmee ten goede aan het collectief.

Verantwoording toezicht door niet-uitvoerende bestuurders

De niet-uitvoerende bestuurders van de Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen (PNB) kijken terug op een bewogen jaar. De inval van Rusland in de Oekraïne op 24 februari 2022 zette de hele wereld op scherp. Daarnaast was er sprake van een oplopende inflatie en rentes, vooruitzicht op een sterke groei-afzwakking en negatieve rendementen op vrijwel alle beleggingscategorieën.

Tegelijkertijd gingen de ontwikkelingen in de pensioensector door. Zo werd de Wet toekomst pensioenen door de Tweede Kamer aangenomen en de rapportageverplichtingen op grond van de SFDR namen toe. Verder heeft PNB intern ook niet stilgestaan. Het bestuur stelde haar strategisch beleidsplan voor de periode 2023-2025 vast en sloot een nieuwe uitbestedingsovereenkomst af met AZL.

Bij deze en nog veel meer ontwikkelingen is het niet-uitvoerend bestuur vanuit zijn bestuurlijke rol betrokken geweest. Hierover wordt gerapporteerd in het bestuursverslag. In het uitgebreide verslag van het niet-uitvoerend bestuur, dat beschikbaar is op de website van het fonds, worden de relevante ontwikkelingen vanuit toezichtperspectief belicht. In deze samenvatting van het verslag volgt een verkorte weergave van de bevindingen van het niet-uitvoerend bestuur.

Opdracht en werkwijze intern toezicht

De bestuurlijke organisatie van PNB is op basis van het omgekeerd gemengd bestuursmodel ingericht. Het bestuur van PNB bestaat uit vier uitvoerende bestuurders en vijf niet-uitvoerende bestuurders, waaronder de onafhankelijke voorzitter. De niet-uitvoerende bestuurders laten zich in hun toezichthoudende taak bijstaan door een onafhankelijke Auditcommissie. Daarnaast is het sleutelfunctiehouderschap interne audit aan een niet-uitvoerend bestuurder toebedeeld, een en ander ter verdere versterking van het intern toezicht.

In het bestuursreglement is een taakverdeling vastgelegd waaruit volgt dat het bestuur als geheel verantwoordelijk is voor de vaststelling van de strategie, het beleid en de begroting, en dat de uitvoerende bestuurders verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van dit beleid alsmede - in voorkomend gevallen- voor het toezicht op partijen die diensten voor het fonds verrichten. De niet-uitvoerende bestuurders zijn op hun beurt belast met het intern toezicht. Dit onderscheid in taken en verantwoordelijkheden komt ook tot uitdrukking in de agenda, de bestuursstukken alsmede de notulen van de bestuursvergaderingen.

Over het toezicht op de werkzaamheden van het bestuur leggen de niet-uitvoerende bestuurders verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan. Naast de bepalingen in de Pensioenwet, passen de niet-uitvoerende bestuurders ook zoveel mogelijk de uitgangspunten van de Code Pensioenfondsen en van de Code van de Vereniging Interne Toezichthouders Pensioensector (VITP) toe bij het uitoefenen van hun toezichttaak.

Vergaderingen 2022 en zelfevaluatie

In 2022 hebben de niet-uitvoerende bestuurders tweemaal apart vergaderd om hun werkwijze en –afspraken door te spreken. Hierbij was tevens de Auditcommissie aanwezig. Daarnaast heeft een gezamenlijke vergadering van de niet-uitvoerende bestuurders met een delegatie van het Verantwoordingsorgaan plaatsgevonden. Hierin hebben de niet-uitvoerende bestuurders verantwoording afgelegd over het door hen gevoerde toezicht in 2021. Tijdens de najaarsvergadering van het niet-uitvoerend bestuur heeft de evaluatie plaatsgevonden van het intern toezicht langs de vier principes van de VITP-toezichtscade. Verder hebben de niet-uitvoerende bestuurders, deel uitmakend van het bestuur, aan alle algemene bestuursvergaderingen in het verslagjaar deelgenomen. Tot slot heeft de heer Vergroesen, als sleutelfunctiehouder interne audit binnen het niet-uitvoerend bestuur, vergaderingen georganiseerd waarin het auditjaarplan, opdrachtbrieven en auditrapportages zijn besproken. Daarnaast heeft hij vanuit zijn sleutelfunctiehouderschap interne audit enkele bijeenkomsten van het assurance platform van de uitvoeringsorganisatie bijgewoond.

Belangrijke onderwerpen die door het uitvoerend bestuur, in samenwerking met de commissies, in 2022 zijn voorbereid en waarover het bestuur in 2022 heeft besloten zijn:

- de actualisatie van de handleiding vermogensbeheer;
- de aanpassing van de bestuurs- en commissiereglementen n.a.v. de statutenwijziging eind 2021;
- de reguliere driejaarlijkse update van de vergoedingsregeling;
- de vaststelling van het strategisch beleidsplan 2023-2025;
- de geactualiseerde pensioenreglementen en ABTN;
- de richtlijnen vermogensbeheer 2023;
- de begroting en het bestuurlijk jaarplan 2023;
- het herzieningenbeleid;
- de actualisatie van het MVB-beleid; en
- de nieuwe overeenkomst inzake de dienstverlening van de uitvoeringsorganisatie.

De niet-uitvoerende bestuurders zijn tevreden over de uitvoering van het beleid door het uitvoerend bestuur.

Kerntaak

Op grond van artikel 104 Pensioenwet bestaat de kerntaak van de niet-uitvoerende bestuurders uit het toezicht op:

- de uitvoering van het beleid en de algemene gang van zaken;
- de adequate risicobeheersing; en
- de evenwichtige belangenafweging.

Norm 46 van de Code Pensioenfondsen voegt hier aan toe dat het intern toezicht moet bijdragen aan het effectief en slagvaardig functioneren van het fonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering.

Per onderdeel hebben de niet-uitvoerende bestuurders een aantal normen geformuleerd (mede gebaseerd op de uitgangspunten van de VITP). In deze samenvatting van het intern toezichtverslag wordt ingegaan op de belangrijkste aandachtspunten die door het niet-uitvoerend bestuur benoemd zijn. Het volledige verslag van het intern toezicht over 2022, waarin tevens wordt stilgestaan bij de positieve bevindingen, is ter inzage beschikbaar op de website van PNB (www.pnb.nl/documenten).

Beleggingsbeleid en MVB

In 2022 heeft een actualisatie van het MVB-beleid plaatsgevonden. Ook zijn verschillende initiatieven gerealiseerd om verdere stappen op MVB-gebied te zetten. Ondanks deze en nog enkele andere initiatieven blijft het van belang dat MVB hoog op de agenda wordt gehouden. PNB is weliswaar een fonds van kleine omvang maar tegelijkertijd betreft het een instelling van de R.-K. kerk, hetgeen een bijzondere verantwoordelijkheid met zich meebrengt op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. In dit verband is het niet-uitvoerend bestuur dan ook van mening dat PNB extra vaart moet maken om de MVB-ambities zoveel mogelijk te realiseren en zich daarin naast de katholieke sociale leer en de daaruit voortvloeiende encycliek *Laudato Si'* ook te laten inspireren door het eind 2022 door de Pauselijke Academie voor Sociale Wetenschappen uitgebrachte document 'Mensuram Bonam', dat bedoeld is als een "uitgangspunt" en een "oproep tot actie" voor katholieke beleggers, zoals PNB. Graag gaat het niet-uitvoerend bestuur met het uitvoerend bestuur in gesprek over de impact hiervan en de kansen voor PNB.

Het niet-uitvoerend bestuur is voorts zeer tevreden over de samenstelling en kwaliteit van de beleggingscommissie. In 2022 is één van de twee vacatures adequaat ingevuld met een deskundig en ervaren persoon op het gebied van strategisch asset management. Het niet-uitvoerend bestuur vraagt om voortgang te boeken met de werving van een kandidaat voor de vijfde zetel in de beleggingscommissie. Gelet op de huidige samenstelling van de commissie waarin veel strategische beleggingskennis aanwezig is heeft het de voorkeur dat deze zetel wordt ingevuld met een kandidaat die meer marktkennis meebrengt.

Uitbestedings- en inkoopbeleid

Het niet-uitvoerend bestuur stelt vast dat voor nu voldoende aandacht wordt besteed aan de gevolgen van de overname van NN IP door Goldman Sachs Asset Management (GSAM). Het niet-uitvoerend bestuur ziet uit naar een afsluitende rapportage over de impact van de systeem migratie naar het platform van GSAM. Daarnaast vraagt dit onderwerp wat het niet-uitvoerend bestuur betreft ook daarna blijvende aandacht, gelet op de internationale context waarin deze organisatie opereert en de mogelijke extra risico's die hiermee samenhangen, waaronder juridische risico's en privacy risico's.

Daarnaast vraagt het niet-uitvoerend bestuur aandacht voor de Digital Operational Resilience Act (DORA). Dit betreft Europese wetgeving die de weerbaarheid van financiële instellingen, zoals pensioenfondsen moet vergroten ten aanzien van operationele verstoringen in de IT. DORA is op 17 januari 2023 in werking getreden. Hierna hebben pensioenfondsen nog twee jaar om aan de wet te voldoen. Het uitvoerend bestuur wordt gevraagd om bijtijds de impact van deze nieuwe verplichting voor PNB inzichtelijk te maken en voorbereidingen te treffen zodat PNB tijdig hieraan kan voldoen.

Toekomstoriëntatie, strategie en Wet toekomst pensioenen (WTP)

Het niet-uitvoerend bestuur stelt vast dat het uitvoerend bestuur en de betreffende commissies c.q. de projectmanager WTP veel aandacht besteden aan de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel. Het niet-uitvoerend bestuur heeft er alle vertrouwen in dat de gekozen aanpak succesvol zal zijn en in de komende jaren adequaat zal worden voortgezet. Aanbevolen wordt om de vorderingen in het project integraal vast te leggen en bij te houden in een apart WTP-verantwoordingsdocument. Dit document kan primair als naslagwerk dienen maar ook gebruikt worden voor de verantwoording richting het verantwoordingsorgaan, deelnemers en externe partijen.

Auditcommissie

De niet-uitvoerende bestuurders worden bij hun toezichthoudende taak ondersteund door een Auditcommissie. De algemene wettelijke opdracht van de Auditcommissie is vastgelegd in het reglement Auditcommissie. De Auditcommissie ondersteunt het intern toezicht door een gericht en diepgaand onderzoek naar de samenhang en uitvoering van het beleid. De Auditcommissie is naast haar wettelijke taak betrokken bij de vervulling van het sleutelfunctiehouderschap interne audit. Uit dien hoofde adviseert zij de sleutelfunctiehouder over het audit(jaar)plan, de opdrachtbrieven en de periodieke rapportage aan het bestuur.

De Auditcommissie heeft voorts een eigen rapportage opgesteld over 2022. Deze rapportage is op 29 maart 2023 voorbesproken met het uitvoerend bestuur in aanwezigheid van een delegatie van het niet-uitvoerend bestuur. Vervolgens is deze rapportage formeel besproken tijdens het overleg van het niet-uitvoerend bestuur met de Auditcommissie op 19 april 2023. De niet-uitvoerende bestuurders stellen naar tevredenheid vast dat de Auditcommissie zich in zijn algemeenheid goed kan vinden in de wijze waarop het bestuur inclusief het intern toezicht in 2022 heeft gefunctioneerd. Er is geen sprake van zwaarwegende bevindingen.

In het uitgebreide verslag van de niet-uitvoerende bestuurders zijn de belangrijkste aanbevelingen van de Auditcommissie samengevat. Het niet-uitvoerend bestuur staat achter deze bevindingen en vraagt het uitvoerend bestuur om hierop te reageren. Het uitgebreide verslag van het niet-uitvoerend bestuur is publiek toegankelijk op de website van het fonds (www.pnb.nl/documenten).

Oordeel van het verantwoordingsorgaan 2022

Oordeel verantwoordingsorgaan PNB 2022

Inleiding

Hierbij treft u het oordeel van het verantwoordingsorgaan van PNB aan over 2022.

Taken en bevoegdheden

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het bestuursverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst. Verder stelt het bestuur het verantwoordingsorgaan in de gelegenheid advies uit te brengen over de in artikel 29 van de statuten opgesomde onderwerpen.

Samenstelling en organisatie

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan is in het verslagjaar gewijzigd. Op verzoek van de bisdommen is er een werkgeverszetel toegevoegd zodat ieder bisdom afzonderlijk als ook de Bisschoppenconferentie vertegenwoordigd is.

Het verantwoordingsorgaan is daarom vanaf het verslagjaar als volgt samengesteld:
zeven leden zijn vertegenwoordigers namens de deelnemers van pensioenreglement I,
twee leden zijn vertegenwoordigers namens de deelnemers van pensioenreglement II,
zeven leden zijn vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden,
zeven leden vertegenwoordigen de afzonderlijke bisdommen, en
een lid vertegenwoordigt de Bisschoppenconferentie.

Per 1 januari 2022 is de heer J.C.J. De Wit toegetreden tot het verantwoordingsorgaan als vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden van het bisdom Haarlem-Amsterdam. Verder kon - nadat de statutenwijziging was verleden - invulling gegeven worden aan de uitbreiding van de werkgeverszetels. Dit heeft ertoe geleid dat de heer F.L.G. Hamers per 16 november 2022 is toegetreden tot het verantwoordingsorgaan als vertegenwoordiger namens het bisdom Roermond. Aan het einde van het verslagjaar was zowel een zetel betreffende de vertegenwoordiging namens de actieve deelnemers van reglement I als een zetel betreffende de vertegenwoordiging namens de actieve deelnemers van reglement II vacant.

In het verslagjaar waren verder diverse leden van het verantwoordingsorgaan periodiek aftredend. Op voordracht van de daartoe gerechtigde instanties zijn de volgende vertegenwoordigers per 1 juli 2022 herbenoemd:
namens de actieve deelnemers van het Pensioenreglement I van het bisdom Haarlem-Amsterdam, de heer R.C.A. Polet,
namens de actieve deelnemers van het Pensioenreglement I van het bisdom Breda, de heer F.M. Verheije,
namens de pensioengerechtigden van het bisdom Groningen-Leeuwarden, de heer G.J. Kerdijk
namens de pensioengerechtigden van het bisdom Rotterdam, de heer van A.J. Deelen, en
namens de werkgevers van het aartsbisdom Utrecht, de heer J.L.W.M. Zuiddwijk.

Werkwijze

Het verantwoordingsorgaan heeft in het verslagjaar driemaal afzonderlijk vergaderd. Tweemaal vond dit afzonderlijk overleg plaats voorafgaand aan de jaarlijkse gezamenlijke vergaderingen met het bestuur en eenmaal is een extra digitaal overleg georganiseerd. Daarnaast heeft een delegatie van het verantwoordingsorgaan, bestaande uit de heren Zuidwijk, Raaphorst en Van Beek, eenmaal met de niet-uitvoerende bestuurders vergaderd. Tijdens deze vergadering werd door de niet-uitvoerende bestuurders verantwoording afgelegd over de uitvoering van hun taken en de uitoefening van het intern toezicht. Verder heeft het verantwoordingsorgaan samen met het bestuur tijdens de jaarlijkse studiedag aan de hand van indicatieve berekeningen de mogelijkheden voor solidariteit, compensatie en invaren onder de Wet toekomst pensioenen nader uitgediept.

In 2022 heeft het verantwoordingsorgaan ook het eigen functioneren geëvalueerd. Een belangrijk actiepunt dat uit deze zelfevaluatie naar voren is gekomen en waar gedurende het komende jaar invulling aan gegeven wordt, is de mogelijkheid om op toegankelijke wijze (extra) kennis te vergaren op bepaalde speerpunten, zoals het nieuwe pensioenstelsel en Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB). Verder is een werkgroep ingesteld die in het aankomende jaar een nieuwe invulling voor de jaarlijkse zelfevaluatie zal ontwikkelen waarin meer aandacht is voor de thema's die voor PNB specifiek spelen. Daarbij zal ook gekeken worden of, gezien de omvang van het verantwoordingsorgaan, een nadere taakverdeling noodzakelijk c.q. wenselijk is. Mogelijk kunnen bepaalde speerpunten belegd worden bij een kleine groep leden die zich specifiek op een onderwerp richt en daarover ook het bestuur bevrageet. Vervolgens kan deze groep leden tijdens de periodieke overlegmomenten verslag doen aan de overige leden van het verantwoordingsorgaan.

Bevindingen en aanbevelingen verantwoordingsorgaan 2022

Het verantwoordingsorgaan constateert dat het bestuur compliant is met wet- en regelgeving. Ook in 2022 zijn de nodige fondsdocumenten geactualiseerd. De fondsdocumenten zijn actueel en voldoen aan de geldende eisen.

Het verantwoordingsorgaan bracht in het verslagjaar positief advies uit aan het bestuur over:

- het jaarverslag 2022;
- het algemeen bestuursprofiel;
- diverse specifieke bestuursprofielen;
- de wijziging van de bestuurs- en commissiereglementen;
- de aanpassing van de vergoedingsregeling;
- het communicatiebeleidsplan 2022-2024; en
- de premiestelling 2023.

Daarnaast heeft het bestuur enkele voorstellen onverplicht ter beoordeling aan het verantwoordingsorgaan voorgelegd:

- het strategisch beleidsplan 2023-2025;
- de wijziging van de pensioenreglementen I en II;
- de aanpassing van de pensioenaanspraken per 1 januari 2023; en
- de wijziging van de Richtlijnen Vermogensbeheer 2023.

Over de ter beoordeling voorgelegde voorstellen was het verantwoordingsorgaan positief gestemd.

Het strategisch beleidsplan 2023-2025

Het bestuur is begin 2022 gestart met een analyse waarin de realisatie van de doelstellingen uit het strategisch beleidsplan 2020-2022 is geëvalueerd en daarnaast de sterktes en zwaktes van het fonds zijn onderzocht. Deze analyse is in mei 2023 aan een delegatie van het verantwoordingsorgaan gepresenteerd. De delegatie van het verantwoordingsorgaan heeft in reactie hierop enkele bijstellingen ten aanzien van de risicowaardering rondom de ESG-doelen voorgesteld en aandacht gevraagd voor de samenhang met de terugloop van het deelnemersbestand. Vervolgens is tijdens de bespreking van de analyse in het verantwoordingsorgaan geconstateerd dat te summier is omschreven dat de katholieke sociale leer als uitgangspunt geldt voor het bestuurlijk handelen. Dit aandachtspunt heeft

het bestuur ter harte genomen waarna het ontwikkelde strategisch beleidsplan voor de komende planperiode tijdens de gezamenlijke vergadering van 16 november 2022 aan het verantwoordingsorgaan is gepresenteerd. Het verantwoordingsorgaan heeft waardering uitgesproken voor de zorgvuldige wijze waarop de strategische beleidslijn voor de komende planperiode tot stand is gekomen en heeft bewondering voor de wijze waarop het bestuur met het strategisch beleidsplan 2023-2025 houvast en structuur tracht aan te brengen in deze onzekere tijden.

Transitie naar het nieuwe stelsel

Het verantwoordingsorgaan heeft in het verslagjaar aan de hand van de periodieke informatieverstrekking door het bestuur de ontwikkelingen rondom de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel gevolgd. Ook heeft het verantwoordingsorgaan de gezamenlijke studiedag, waarin aan de hand van indicatieve berekeningen de mogelijkheden voor solidariteit, compensatie en invaren onder de Wet toekomst pensioenen nader zijn uitgediept, als zeer waardevol ervaren. Dergelijke studiedagen helpen het verantwoordingsorgaan om inzicht te krijgen in de gevolgen van de transitie naar het nieuwe stelsel. In het komende jaar zal het verantwoordingsorgaan bezien of er naast de periodieke informatieverstrekking door het bestuur aanvullende middelen nodig zijn om meer kennis te vergaren rondom de Wet toekomst pensioenen.

Bestuur en organisatie

Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat het bestuur in het verslagjaar adequaat de opvolging van de heer Susante als onafhankelijk voorzitter heeft vormgegeven. Wel heeft het verantwoordingsorgaan aandacht gevraagd voor het tijdig inwinnen van het advies van het verantwoordingsorgaan. Daarnaast constateert het verantwoordingsorgaan dat het bestuur proactief handelt om eventuele toekomstige vacatures in te vullen. Het vinden van geschikte, bij het fonds passende kandidaten is niet altijd eenvoudig en dit vraagt permanente aandacht. Het verantwoordingsorgaan ziet voor zichzelf een ondersteunende rol in deze zoektocht en zal mogelijke kandidaten in het eigen netwerk aan het bestuur voordragen.

Beleggingsbeleid

Tijdens de gezamenlijke vergadering van 16 november 2022 heeft het bestuur de Richtlijnen Vermogensbeheer PNB 2023 aan het verantwoordingsorgaan gepresenteerd. Het verantwoordingsorgaan heeft waardering uitgesproken voor de wijze waarop het bestuur invulling geeft aan de duurzaamheidsambities. Met name de proactieve houding in de zoektocht naar alternatieve mogelijkheden wordt op prijs gesteld. Het verantwoordingsorgaan heeft wel de behoefte uitgesproken om gezien de veelheid aan ontwikkelingen rondom Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) periodieke contactmomenten tussen een delegatie van het verantwoordingsorgaan en de portefeuillehouder van het bestuur te organiseren.

Communicatiebeleid

Eind 2021 is een herijking van het communicatiebeleidsplan ter advisering voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan heeft zich positief uitgesproken over de opzet en richting van het herijkte communicatiebeleidsplan voor de komende planperiode, maar heeft er destijds op aangedrongen bij enkele onderdelen de invulling nader te duiden en onderscheid te maken tussen communicatie vanuit de pensioenuitvoeringsorganisatie en communicatie vanuit het fonds. In het verslagjaar heeft het bestuur opvolging aan deze aandachtspunten gegeven en zijn de voorgestelde verbeteringen besproken met een delegatie uit het verantwoordingsorgaan. Vervolgens heeft het verantwoordingsorgaan een positief advies gegeven ten aanzien van het communicatiebeleidsplan 2022-2024. Het verantwoordingsorgaan is daarnaast tevreden met de toezegging van het bestuur om bij een volgende herijking van het beleidsplan meer aandacht te hebben voor de definitie van het werkgeversbegrip en de specifieke elementen samenhangend met het kerkelijk karakter van het PNB.

Wijziging van de fondsdocumenten

Tijdens het verslagjaar heeft het bestuur de vergoedingsregeling conform de beleidscyclus geëvalueerd en een voorstel tot wijziging voor advies aan het verantwoordingsorgaan voorgelegd. Het verantwoordingsorgaan heeft met de wijziging van de vergoedingsregeling ingestemd. Verder heeft het bestuur een voorstel tot wijziging van de bestuurs- en commissiereglementen

voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan. Het verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat het overgrote deel van de wijzigingen samenhangt met de statutenwijziging die eind 2021 is doorgevoerd en heeft besloten positief te adviseren ten aanzien van de wijziging van deze reglementen.

Premiebeleid

Tijdens de gezamenlijke vergadering van 16 november 2022 heeft het bestuur advies gevraagd omtrent de vaststelling van het premieniveau voor het aankomende jaar. Het verantwoordingsorgaan heeft tijdens het afzonderlijk overleg de overwegingen van het bestuur voor het handhaven van het premieniveau van de voorgaande jaren besproken. Tijdens dit afzonderlijk overleg is vastgesteld dat het bestuur voldoende oog heeft voor de evenwichtigheid van het besluit en de afweging om met het niet volledig benutten van de ruimte van het premiekortingsbeleid te pogen een stabiel en realistisch premieniveau voor de komende jaren na te streven. Alles overwegend heeft het verantwoordingsorgaan daarom een positief advies ten aanzien van het premiebesluit afgegeven.

Jaarwerk 2022

Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat het bestuur een groot deel van de aanbevelingen van de accountant en de certificerende actuaire naar aanleiding van het jaarwerk 2021 heeft opgevolgd. Het verantwoordingsorgaan vertrouwt er daarnaast op dat ook de nog openstaande aanbevelingen op een zorgvuldige wijze worden afgehandeld door het bestuur.

Verslag niet-uitvoerend bestuurders

Het verantwoordingsorgaan heeft kennis genomen van het verslag van de niet-uitvoerend bestuurders over het door hen uitgevoerde toezicht op het uitvoerend bestuur in 2022. De auditcommissie heeft de niet-uitvoerend bestuurders ondersteund in hun toezichthoudende rol. Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat de niet-uitvoerend bestuurders en de auditcommissie enkele aanbevelingen hebben gedaan aan de uitvoerend bestuurders. Ook bij deze aanbevelingen gaat het verantwoordingsorgaan er van uit dat het (uitvoerend) bestuur deze voortvarend oppakt.

Oordeel verantwoordingsorgaan over 2022

Samenvattend oordeelt het verantwoordingsorgaan dat het bestuur in 2022 wederom een verantwoord beleid heeft gevoerd, waarin de belangen van alle betrokkenen evenwichtig zijn afgewogen.

Aldus vastgesteld en ondertekend door het verantwoordingsorgaan d.d. 14 juni 2023 te Zeist.

H.M. Lulofs- van Rijnberk,
voorzitter verantwoordingsorgaan

N.H.J. Raaphorst,
secretaris verantwoordingsorgaan

Reactie van het bestuur

Het bestuur stelt met genoegen vast dat het verantwoordingsorgaan instemt met het gevoerde beleid in 2022. Het bestuur is tevreden over de wijze waarop het contact met het verantwoordingsorgaan verloopt. De samenwerking is prettig en constructief en tegelijkertijd is er voldoende ruimte voor kritische kanttekeningen. Een en ander inspireert het bestuur om de samenwerking op dezelfde voet voort te zetten.

Het bestuur waardeert verder de wijze waarop het verantwoordingsorgaan invulling geeft aan haar rol. De actieve ondersteuning die het verantwoordingsorgaan biedt bij de invulling van bestuursvacatures wordt door het bestuur zeer op prijs gesteld. Dit geldt tevens voor de door het verantwoordingsorgaan getoonde betrokkenheid bij het MVB-beleid. Het bestuur zet de actieve dialoog met het verantwoordingsorgaan, dat een goede afspiegeling vormt van de deelnemers en kennis en inzichten heeft over de opinie van de deelnemers, met betrekking tot de ontwikkelingen en communicatie naar deelnemers rond MVB graag voort.

Jaarrekening

Balans per 31 december

(in duizenden euro; na resultaatdeling)

Activa	2022	2021
Beleggingen voor risico pensioenfonds [1]		
Vastgoed	67.423	66.229
Aandelen	140.010	196.753
Vastrentende waarden	300.422	374.548
Derivaten	0	0
Overige beleggingen	6	1
	507.861	637.531
Vorderingen en overlopende activa [2]	6.351	4.972
Liquide middelen [3]	613	1.144
	514.825	643.647

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2022	2021
Reserves		
Algemene reserve [4]	167.131	209.469
	167.131	209.469
Technische voorzieningen [5]		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [5]	343.717	433.422
	343.717	433.422
Kortlopende schulden en overlopende passiva [6]	3.977	756
	514.825	643.647

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2022	2021
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfond		
Directe beleggingsopbrengsten [7]	7.886	8.306
Indirecte beleggingsopbrengsten [8]	-126.053	22.437
Kosten van vermogensbeheer [9]	-580	-518
	-118.747	30.225
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers [10]	5.438	7.299
Saldo van overdrachten van rechten [11]	-411	73
Pensioenuitkeringen [12]	-16.917	-17.034
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfond		
[13]		
Inkoop nieuwe aanspraken	-7.617	-8.712
Benodigde intresttoevoeging technische voorzieningen	2.061	2.442
Overgenomen pensioenverplichtingen	-209	-89
Uitkeringen	16.919	16.959
Vrijval excassokosten	761	763
Overgedragen pensioenverplichtingen	620	12
Toename voorziening toekomstige kosten	-284	-325
Overige mutaties technische voorzieningen	0	0
Toeslagverlening	-50.162	-9.518
Wijziging rentecurve	118.324	27.491
Wijziging van actuariële grondslagen en/of methoden	6.177	0
Actuarieel resultaat op sterfte	2.536	1.451
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	640	-629
Actuarieel resultaat op mutaties	-61	10
	89.705	29.855
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [14]	-1.406	-1.352
Overige baten en lasten [15]	0	70
Saldo van baten en lasten	-42.338	49.136

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Bestemming van het saldo

Algemene reserve

	2022	2021
	-42.338	49.136
	-42.338	49.136

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2022	2021
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Premiebijdragen van werkgevers en werknemers	5.417	7.290
Overgenomen pensioenverplichtingen	195	84
Overige	3	0
	5.615	7.374
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen	-16.946	-17.021
Overgedragen pensioenverplichtingen	-606	-11
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-1.454	-1.624
Overige	-1	-37
	-19.007	-18.693
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	9.722	7.336
Verkopen en aflossingen beleggingen	186.843	220.634
	196.565	227.970
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-183.225	-215.598
Kosten van vermogensbeheer	-479	-319
	-183.704	-215.917
Mutatie liquide middelen	-531	734
Saldo liquide middelen 1 januari	1.144	410
Saldo liquide middelen 31 december	613	1.144

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Toepassing richtlijnen voor de jaarverslaggeving

Het PNB heeft het jaarverslag opgesteld in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en op basis van de continuïteitsveronderstelling. Beleggingen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. Overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een postvorderingen of schulden uit hoofde van effectentransacties

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar Euro tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. Het kasstroomoverzicht is een weergave van de daadwerkelijke geldstroom van 1 januari t/m 31 december. Dus zonder rekening te houden met overloopposten.

Waardering Beleggingen Vastgoed

De beleggingen in direct vastgoed zijn gewaardeerd op actuele waarde, zijnde de taxatiewaarde. De ter beurze genoteerde aandelen in vastgoedbeleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet ter beurze genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen op kwartaalbasis zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Zakelijke waarden

De ter beurze genoteerde aandelen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet ter beurze genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Vastrentende waarden

De ter beurze genoteerde obligaties worden gewaardeerd tegen de beurswaarde ultimo boekjaar. De niet ter beurze genoteerde fondsen worden gewaardeerd tegen hun actuele waarde, zijnde de intrinsieke waarde ultimo boekjaar, waarbij de onderliggende beleggingen zijn gewaardeerd op marktwaarde.

Hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor participaties in hypotheekfondsen is dit de berekende intrinsieke waarde, die de actuele waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Leningen op schuldbekentenis worden gewaardeerd tegen marktwaarde, zijnde de contante waarde van de met vervroegde aflossing aangepaste kasstromen, verdisconteerd tegen de rente op staatsobligaties met vergelijkbare looptijden inclusief eventuele opslagen, behorende bij het risicoprofiel van de leningen.

Deposito's worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor deposito's is het verschil tussen marktwaarde en nominale waarde in het algemeen gering.

Derivaten

Beleggingen in beursgenoteerde derivaten worden gewaardeerd tegen de op 31 december bekende marktprijzen. Beleggingen welke onderhands zijn gekocht, waarvoor geen directe marktwaardering beschikbaar is, worden gewaardeerd op basis van actuele marktparameters, zijnde de risicovrije rente op basis van de EONIA-curve. In het verleden gold als disconteringsvoet de EURIBOR-curve. RJ610 schrijft voor dat derivaten met een negatieve waarde op de passiva zijde van de balans moeten worden weergegeven.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden de vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde) indien geen sprake is van transactiekosten.

Liquide middelen

Dit betreft direct opeisbare tegoeden bij banken die worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Algemene reserve

Het jaarlijkse resultaat volgens de rekening van baten en lasten wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Schattingswijzigingen

Prognosetafel

In 2022 heeft de Commissie Overlevingstafels van het AG een nieuwe prognosetafel gepubliceerd, zijnde de Prognosetafel AG2022, en heeft het fonds besloten over te gaan op deze nieuwe overlevingstafel. Dit is in 2022 verantwoord als een schattingswijziging. Deze overstap heeft een verhogend effect op de hoogte van de technische voorziening. Per saldo betekent dit een last voor het fonds ter hoogte van 1.824. Met de update naar de nieuwe prognosetafel heeft er tevens een update plaatsgevonden van de toegepaste ervaringssterfte. De wijziging van de ervaringssterfte heeft een verlagend effect op de hoogte van de technische voorziening. Het gaat daardoor om een bate ter grootte van 8.001.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Per 1 januari 2007 is de Pensioenwet (PW) in werking getreden. Onderdeel van de PW is het FTK. In het FTK is de manier waarop DNB haar toezicht op pensioenfondsen uitoefent vastgelegd. Het FTK stelt daarbij de kaders waarbinnen een pensioenfonds moet opereren. Besloten is het FTK ook toe te passen voor de jaarverslaglegging daar dit aansluit bij het door het bestuur gehanteerde beleid. De voorziening pensioenverplichtingen is vastgesteld als de contante waarde van de tijdsevenredig opgebouwde pensioenaanspraken. De voorziening pensioenverplichtingen is gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). Voor de arbeidsongeschikte deelnemers is de voorziening pensioenverplichtingen gebaseerd op de te bereiken aanspraken.

Intresttoevoeging

Is gebaseerd op de 1-jarige intrest uit de Rentetermijnstructuur Financieel Toetsingskader. Voor boekjaar 2022 bedraagt deze -0,486% (2021: -0,533%).

Rekenrente

De rentetermijnstructuur ultimo 2022 zoals gepubliceerd door DNB. Voor ultimo 2022 is dit gelijkwaardig aan een vaste rente 2,79%.

Sterfte

Prognosetafel AG2022 (startjaar 2023), met een inkomensafhankelijke ervaringssterfte. Voor kinderen aan wie een wezenpensioen wordt uitgekeerd worden de sterftetekansen op nihil gesteld.

Het fonds maakt bij de vaststelling van de voorziening gebruik van inkomensafhankelijke ervaringssterftepercentages. Voor de mannelijke hoofd- en medeverzekerde is daarbij gebruik gemaakt van ervaringssterftepercentages voor de inkomenscategorie "midden-hoog". Voor de vrouwelijke hoofd- en medeverzekerde wordt gebruik gemaakt van ervaringssterftepercentages voor de inkomenscategorie "midden".

Gehuwdheid

Bij de vaststelling van de voorziening pensioenverplichtingen wordt bij de priesters geen rekening gehouden met partnerpensioen. Bij de vaststelling van de voorziening voor uitruilbaar partnerpensioen wordt uitgegaan van het onbepaalde partnersysteem met 100% gehuwdheid. Bij de vaststelling van de voorziening voor niet uitruilbaar partnerpensioen wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem. Volgens dit systeem wordt alleen een partnerpensioen verzekerd indien er daadwerkelijk –dus niet bij wijze van fictie– van een partner sprake is. Vanaf leeftijd 67 jaar neemt de partnerfrequentie af met de sterftkans van de partner.

Uitkeringen

De uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld.

Leeftijden

De leeftijd van de (gewezen) deelnemer, de nabestaande of de wees wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld.

Leeftijdsverschil

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).

Kosten

In de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 4,5% van de netto voorziening.

Wijze van indexering

Het PNB hanteert een voorwaardelijk toeslagbeleid voor de actieve deelnemers aan Reglement I, waarbij de ambitie is om de pensioenaanspraken jaarlijks te verhogen met de gemengde index (50% loonindex en 50% consumentenprijsindex). Voor de pensioengerechtigden en gewezen deelnemers van Reglement I en Reglement II geldt een voorwaardelijk toeslagbeleid, waarbij de ambitie is om jaarlijks de pensioenrechten te verhogen met de consumentenprijsindex. De toeslag op basis van de consumentenprijsindex wordt gefinancierd uit het vermogen. Er is voor de vorenbedoelde toeslagverlening geen bestemmingsreserve gevormd, noch vindt financiering plaats uit de premie. De toeslag op basis van gemengde index, voor zover dit boven de consumentenprijsindex uitgaat, wordt gefinancierd uit premie (welvaartsopslag).

Pensioenopbouw arbeidsongeschikte deelnemers

Voor arbeidsongeschikte deelnemers van het PNB geldt dat zij tijdens hun arbeidsongeschiktheid gewoon pensioen blijven opbouwen, maar dat zij wel vrijgesteld zijn van premiebetaling.

Voorziening voor langdurig zieken:

De voorziening is vastgesteld als de som van de jaarpremie ter dekking van het arbeidsongeschiktheidsrisico in de afgelopen twee boekjaren.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden de schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde) indien geen sprake is van transactiekosten.

Resultaatbepaling

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de renteopbrengst verminderd met de kosten; bij de zakelijke waarden wordt hieronder verstaan het bruto-dividend, voor aftrek van dividendbelasting, verminderd met de kosten. De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder deze post worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde koersverschillen bij verkopen van vastrentende en zakelijke waarden;
- gerealiseerde koersverschillen bij aflossingen van leningen op schuldbekentenis, hypothecaire leningen en obligaties;
- boetes bij vervroegde aflossingen van leningen op schuldbekentenis en hypothecaire leningen;
- gerealiseerde koersverschillen bij optie- en futuretransacties;
- valutaverschillen met betrekking tot vastrentende en zakelijke waarden, deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties; niet-gerealiseerde koersverschillen inzake vastrentende en zakelijke waarden.

Kosten vermogensbeheer

Onder de kosten vermogensbeheer worden de administratiekosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen.

Saldo van overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Uitkeringen

De uitkeringen bestaan uit de betalingen aan uitkeringsgerechtigden die betrekking hebben op het boekjaar.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfond

Categorie	Stand ultimo 2021	Aankopen/ verstrekkingen	Verkopen/ aflossingen	Gerealiseerde koersverschillen	gerealiseerde koersverschillen	Stand ultimo 2022
Vastgoed beleggingen						
Vastgoedfondsen, niet beursgenoteerd	66.229	0	-15	3	1.206	67.423
	66.229	0	-15	3	1.206	67.423
Aandelen						
Aandelen beleggingsfondsen	196.753	1.678	-26.355	2.049	-34.115	140.010
	196.753	1.678	-26.355	2.049	-34.115	140.010
Vastrentende waarden						
Obligaties	290.460	123.914	-126.785	-16.882	-62.210	208.497
Hypothekenfondsen	31.818	709	0	0	-5.837	26.690
Vastrentende beleggingsfondsen	52.270	49.600	-26.371	-3.176	-7.088	65.235
	374.548	174.223	-153.156	-20.058	-75.135	300.422
Overige beleggingen						
Geldmarktfondsen ¹⁾	1	7.325	-7.317	-3	0	6
Totaal belegd vermogen voor risico pensioenfondsen ²⁾	637.531	183.226	-186.843	-18.009	-108.044	507.861

1) Aan- en verkopen zijn gesaldeerd.

2) Dit betreft het NN (L) LIQUID EUR A CAP fonds en NN (L) LIQUID EUR B CAP fonds.

Aansluiting beleggingen vóór en na toepassing Look Through:

Belegd vermogen voor risico pensioenfonds	507.861
Liquide middelen	41
Overlopende intrest	2.877
Overige	176
Te vorderen dividend	0
Totaal	510.955

Categorie	Stand ultimo 2022	Liquide middelen	Overlopende intrest + dividend	Toepassing Look Through	Stand risico paragraaf
Vastgoed beleggingen	67.423	0	0	4.069	71.492
Aandelen	140.010	0	0	-5.795	134.215
Vastrentende waarden	300.422	0	2.877	-2.574	300.725
Derivaten	0	0	0	1.661	1.661
Overige beleggingen	6	41	176	2.639	2.862
Totaal	507.861	41	3.053	0	510.955

Methodiek bepaling marktwaarde op basis van het belegd vermogen inclusief posten die onder de vorderingen en liquide middelen zijn opgenomen:

Level 1	De waardering is gebaseerd op genoteerde marktprijzen.
Level 2	De waardering is een afgeleide berekening van een marktnotering of een onafhankelijke taxatie.
Level 3	De waardering is gebaseerd op een netto-contante-waardeberekening of een intern gehanteerd waarderingsmodel.
Level 4	Andere methode.

Categorie	Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3	Categorie 4	Totaal ultimo 2022	Totaal ultimo 2021
Vastgoed	0	0	0	67.423	67.423	69.108
Aandelen	140.010	0	0	0	140.010	188.726
Vastrentende waarden	208.497	0	0	26.696	235.193	377.338
Derivaten	0	0	0	0	0	549
Overige beleggingen	65.235	0	0	0	65.235	6.732
Totaal belegd vermogen	413.742	0	0	94.119	507.861	642.453

	2022	2021
Beleggingen voor risico pensioenfonds		
Vastgoedbeleggingen	67.423	66.229
Aandelen	140.010	196.753
Vastrentende waarden	300.422	374.548
Derivaten	0	0
Overige beleggingen	6	1
	507.861	637.531
[2] Vorderingen en overlopende activa ¹⁾		
Beleggingstransacties ²⁾	3.200	0
Instituten	67	46
Uitkeringen	31	36
	3.298	82
Lopende intrest en balansdividend		
Deze post omvat de onverschenen rente en dividend van de beleggingen per balansdatum.		
Dividend	0	145
Vastrentende waarden	2.877	4.621
Overige beleggingen	176	124
	3.053	4.890
Totaal vorderingen en overlopende activa	6.351	4.972
[3] Liquide middelen ³⁾		
Depotbanken	41	32
ING Bank N.V.	572	1.112
	613	1.144

1) De overlopende activa zijn van kortlopende aard.

2) De beleggingstransacties hebben betrekking op de aankoop van een vastrentend beleggingsfonds (NN L-EUR SUST CRED-IA) en verkoop van een vastrentend beleggingsfonds (NN L-EUR CR SUST-ICEUR). Op 28 en 29 december 2022 heeft de verkoop plaatsgevonden en op 2 en 3 januari 2023 heeft de afwikkeling plaatsgevonden.

3) De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de rechtspersoon.

Passiva	2022		2021	
Reserves				
[4] Algemene reserve				
Stand per 1 januari	209.469		160.333	
Saldobestemming boekjaar	-42.338		49.136	
Stand per 31 december	167.131		209.469	
Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt	14.033	104,1%	17.672	104,1%
Het vereist eigen vermogen bedraagt (feitelijk)	53.688	115,6%	67.283	115,5%
Het vereist eigen vermogen bedraagt (strategisch)	56.117	116,3%	67.069	115,5%
De beleidsdekkingsgraad bedraagt		157,5%		142,6%
De dekkingsgraad bedraagt		148,6%		148,3%
De dekkingsgraad is vastgesteld als het totaal vermogen gedeeld door de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds.				
De berekening is als volgt:				
$(\text{€ } 167.131 + \text{€ } 343.717) / \text{€ } 343.717 \times 100\% = 148,6\%$				
[5] Technische voorzieningen				
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds				
<i>reglement I</i>				
Beginstand 1 januari	420.124		448.546	
Het verloop van de voorziening is als volgt:				
– Inkoop nieuwe aanspraken	7.477		8.568	
– Toename voorziening toekomstige kosten	278		319	
– Benodigde intresttoevoeging technische voorzieningen	-1.998		-2.367	
– Overgenomen pensioenverplichtingen	169		62	
– Uitkeringen	-16.050		-16.095	
– Vrijval excassokosten	-721		-725	
– Overgedragen pensioenverplichtingen	-599		0	
– Overige mutaties technische voorzieningen	0		0	
– Toeslagverlening	48.670		9.265	
– Wijziging rentecurve	-115.183		-26.769	
– Wijziging van actuariële grondslagen en/of methoden	-6.188		0	
– Actuarieel resultaat op sterfte	-2.478		-1.287	
– Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	-655		633	
– Actuarieel resultaat op mutaties	-45		-26	
	-87.323		-28.422	
Totaal reglement I	332.801		420.124	

	2022	2021
<i>reglement II</i>		
Beginstand 1 januari	13.298	14.731
Het verloop van de voorziening is als volgt:		
- Inkoop nieuwe aanspraken	140	144
- Toenama voorziening toekomstige kosten	6	6
- Benodigde intresttoevoeging technische voorzieningen	-63	-75
- Overgenomen pensioenverplichtingen	40	27
- Uitkeringen	-869	-864
- Vrijval excassokosten	-40	-38
- Overgedragen pensioenverplichtingen	-21	-12
- Overige mutaties technische voorzieningen	0	0
- Toeslagverlening	1.492	253
- Wijziging rentecurve	-3.141	-722
- Wijziging van actuariële grondslagen en/of methoden	11	0
- Actuarieel resultaat op sterfte	-58	-164
- Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	15	-4
- Actuarieel resultaat op mutaties	106	16
	-2.382	-1.433
Totaal reglement II	10.916	13.298
Totaal VPV	343.717	433.422
<i>reglement I</i>		
Contante waarde aanspraken:		
- actieve deelnemers	105.472	149.163
- gewezen deelnemers	38.402	53.362
- pensioengerechtigden	186.258	214.867
- overig	2.669	2.732
	332.801	420.124
<i>reglement II</i>		
Contante waarde aanspraken:		
- actieve deelnemers	1.468	2.386
- gewezen deelnemers	1.908	2.586
- pensioengerechtigden	7.529	8.315
- overig	11	11
	10.916	13.298
Totaal	343.717	433.422

	2022	2021
Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Kortlopende schulden		
Beleggingstransacties ¹⁾	3.200	0
Loonheffing	326	355
Accountant	59	56
Certificerend actuaris	27	36
Goldman Sachs	302	197
AZL N.V.	53	94
Overige	10	18
Totaal	3.977	756

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Er zijn langdurige contracten afgesloten met de vermogensbeheerder en administrateur waarbij per 31-12-2022 een verplichting voor max. 6 maanden is vastgesteld. De totale verplichting wordt geschat op 548K (251K + 297K).

Gebeurtenissen na balansdatum

De Commissie Parameters heeft op 30 november 2022 een rapport gepubliceerd over economische en rekenkundige uitgangspunten. Onderdeel van dit rapport was een advies over het vaststellen van de parameters van de zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR)-methode. DNB heeft het advies van de Commissie Parameters overgenomen. De belangrijkste wijziging is dat de nieuwe UFR-methode leidt tot een DNB-curve die tot een looptijd van 50 jaar gelijk is aan de swapcurve. Deze wijziging gaat in per 1 januari 2023. In de per 31 december 2022 berekende voorzieningen en dekkingsgraden is nog rekening gehouden met de tot dat moment geldende stapsgewijze invoering van de UFR-methode. De tabel hierna toont de impact van de aanpassingen in de DNB-rentetermijnstructuur op de voorziening en dekkingsgraad.

	DNB RTS huidig 50% UFR / 50% nUFR	DNB RTS nieuw Methodiek 2023
Technische voorziening	343.717	343.942
Dekkingsgraad	148,6%	148,5%
Strategisch vereiste dekkingsgraad	116,3%	116,3%

Op basis van de stand ultimo 2022 daalt de dekkingsgraad in totaal dus nog met 0,1%-punt als gevolg van de overgang naar de nieuwe UFR die vanaf 1 januari 2023 van toepassing is.

¹⁾ De beleggingstransacties hebben betrekking op de aankoop van een vastrentend beleggingsfonds (NN L-EUR SUST CRED-IA) en verkoop van een vastrentend beleggingsfonds (NN L-EUR CR SUST-ICEUR). Op 28 en 29 december 2022 heeft de verkoop plaatsgevonden en op 2 en 3 januari 2023 heeft de afwikkeling plaatsgevonden.

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden en verantwoordingsorgaan

Gedurende het boekjaar 2022 zijn de volgende vergoedingen betaald

	2022	2021
Betaalde vergoedingen bestuur en verantwoordingsorgaan	229	187

Personeel

Het PNB had in 2022 geen personeel in dienst.

Baten en lasten	2022	2021
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
[7] Directe beleggingsopbrengsten		
Vastgoed beleggingen	1.401	1.401
Aandelen	446	381
Vastrentende waarden	5.930	5.913
Derivaten (swaps) ¹⁾	0	503
Rebate vastrentende waarden	116	118
Banken	-8	-9
Overige (ontvangen dividend belasting)	1	-1
	7.886	8.306
[8] Indirecte beleggingsopbrengsten		
<i>Gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	3	-5
Aandelen	2.049	21.660
Vastrentende waarden	-20.058	-650
Derivaten	0	14.862
Overige beleggingen	-3	-13
	-18.009	35.854

1) Saldering van de halfjaarlijks verschuldigde variabele rente en de jaarlijks ontvangen rente.

	2022	2021
<i>Niet-gerealiseerde resultaten</i>		
Vastgoed	1.206	7.457
Aandelen	-34.115	25.147
Vastrentende waarden	-75.135	-23.453
Derivaten	0	-22.575
Overige beleggingen (hedge funds)	0	7
	-108.044	-13.417
Totaal indirecte beleggingsopbrengsten	-126.053	22.437
<i>[9] Kosten vermogensbeheer ^{1) 2)}</i>		
Beheer- en bewaarloon	-546	-464
Bankkosten effecten	0	-10
Advieskosten	-34	-44
	-580	-518
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen	-118.747	30.225
[10] Premiebijdragen van werkgevers en werknemers		
Werkgevers	5.337	7.299
Inkoopsommen	101	0
	5.438	7.299
Kostendeekkende premie	9.771	11.027
Gedempte kostendeekkende premie	8.076	7.892
Feitelijke premie	5.438	7.299
De kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	7.901	9.037
– Opslag in stand houden vereist vermogen	1.225	1.401
– Opslag voor uitvoeringskosten	645	589
	9.771	11.027

1) De totale kosten vermogensbeheer voor het fonds bedragen € 1,474 miljoen (2021: € 1,481 miljoen). Een deel van deze kosten wordt rechtstreeks via de beleggingen verdisconteerd. Voor het resterend deel worden onderliggende facturen verzonden en deze kosten komen hier in de jaarrekening terug. Deze bedragen € 490 duizend (2021: € 518 duizend). Voor een uitsplitsing van de kosten vermogensbeheer naar de verschillende beleggingscategorieën, zie het bestuursverslag pag. 54.

2) Voor de aan- en verkoop van overige individuele beleggingstitels en derivaten zijn de transactiekosten op een interne schattingsmethodiek gebaseerd omdat deze transactiekosten zijn inbegrepen in de transactieprijs. De bepaling van transactiekosten verschilt per type instrument. De transactiekosten bedroegen 262 duizend euro.

	2022	2021
De gedempte premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	6.434	6.323
– Opslag in stand houden vereist vermogen	997	980
– Opslag voor uitvoeringskosten	645	589
	8.076	7.892
De feitelijke premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	6.434	6.323
– Opslag in stand houden vereist vermogen	997	980
– Opslag voor uitvoeringskosten	645	589
– Premiemarge	-2.638	-593
	5.438	7.299
[11] Saldo van overdrachten van rechten		
Overgenomen pensioenverplichtingen		
reglement I	195	84
reglement II	0	0
Overgedragen pensioenverplichtingen		
reglement I	-606	-11
reglement II	0	0
	-411	73
[12] Pensioenuitkeringen		
reglement I		
Ouderdomspensioen	-14.422	-15.240
Invaliditeitspensioen	-633	-793
Nabestaandenpensioen	-923	-906
Wezenpensioen	-8	-9
Andere uitkeringen		
Anw-hiaten	-47	-60
Afkoopsommen	-68	-26
	-16.101	-17.034

	2022	2021
reglement II		
Ouderdomspensioen	-730	0
Invalideitpensioen	-32	0
Nabestaandenpensioen	-47	0
Wezenpensioen	-1	0
Andere uitkeringen		
Anw-hiaten	-2	0
Afkoopsommen	-4	0
	-816	0
Totaal pensioenuitkeringen	-16.917	-17.034
[13] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen		
Inkoop nieuwe aanspraken	-7.617	-8.712
Benodigde intresttoevoeging	2.061	2.442
Overgenomen pensioenverplichtingen	-209	-89
Uitkeringen	16.919	16.959
Vrijval excassokosten	761	763
Overgedragen pensioenverplichtingen	620	12
Toename voorziening toekomstige kosten	-284	-325
Overige mutaties technische voorzieningen	0	0
Toeslagverlening	-50.162	-9.518
Wijziging rentecurve	118.324	27.491
Wijziging van actuariële grondslagen en/of methoden	6.177	0
Actuarieel resultaat op sterfte	2.536	1.451
Actuarieel resultaat op arbeidsongeschiktheid	640	-629
Actuarieel resultaat op mutaties	-61	10
	89.705	29.855

	2022	2021
[14] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratie	-407	-379
Incidenteel/ALM studie, geschiktheidsplan en haalbaarheidstoets	-73	-89
Communicatie (website)	-48	-54
Bestuursondersteuning	-285	-281
Accountant (controle jaarrekening)	-62	-56
Accountant (controle jaarrekening voorgaande jaren)	0	-1
Accountant (overige dienstverlening)	0	0
Actuaris	-178	-209
Bestuur	-229	-187
DNB	-21	-22
Overig	-103	-74
	-1.406	-1.352
De kosten voor bestuursondersteuning en adviezen van de interne actuaris blijven van jaar tot jaar fluctueren, afhankelijk van externe factoren, zoals wetgevende ontwikkelingen op het aanvullende pensioenterrein en beleidsregels van de toezichthouders.		
[15] Overige baten en lasten		
Overige	0	70
	0	70
	2022	2021
Actuariële analyse van het resultaat		
De ontwikkeling van het fonds in het boekjaar volgt uit de hierna gegeven analytische verlies- en winstrekening.		
Premie	-3.108	-2.327
Beleggingsopbrengsten	1.638	60.158
Waardeoverdrachten	0	-4
Toeslagverlening	-50.162	-9.518
Sterfte	2.536	1.451
Arbeidsongeschiktheid	640	-629
Uitkeringen	2	-75
Kosten	0	10
Mutaties	-61	0
Overige mutaties technische voorzieningen	6.177	70
Totaal jaarresultaat	-42.338	49.136

Resultaatbestemming

Het bestuur heeft besloten het resultaat over boekjaar 2022 te onttrekken aan de algemene reserve.

Risicoparaagraaf

(bedragen in duizenden euro)

Solvabiliteitsrisico

In de risicoparaagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna worden een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico dat het fonds loopt is het risico dat het niet over genoeg solvabiliteit beschikt. Indien het fonds niet solvabel is bestaat het risico dat het fonds de premie moet verhogen of dat een beperkte of geen toeslagverlening kan plaatsvinden voor (delen van) het deelnemersbestand. In het uiterste geval dient het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten te verminderen. Hoe solvabel het pensioenfonds is wordt getoetst aan de hand van de beleidsdekkingsgraad. De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als de 12-maands voortschrijdend gemiddelde dekkingsgraad. Hoeveel eigen vermogen het fonds aan dient te houden gegeven de financiële risico's die het loopt (na afdekking) op de balans komt tot uitdrukking in de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets. Onder het huidige FTK geldt hierbij dat de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling afgezet wordt tegen de beleidsdekkingsgraad om te bepalen of het pensioenfonds in een tekort situatie verkeert.

De verschillende standaard risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en de S10. Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën op basis van de strategische beleggingsmix ultimo 2022 van 116,3% en 2021 van 115,5%.

	2022		2021	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	9.258	1,5	2.083	0,2
Zakelijke waarden risico (S2)	41.001	11,0	51.324	10,9
Valutarisico (S3)	11.633	0,7	14.766	0,8
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	13.785	2,7	19.587	3,1
Verzekeringstechnisch risico (S6)	9.262	0,4	11.598	0,5
Actief beheer risico (S10)	378	0,0	417	0,0
Correlatie- en diversificatie-effect	-29.200		-32.706	
Vereist eigen vermogen (strategisch)	56.117	16,3	67.069	15,5

	2022		2021	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	8.703	1,4	2.189	0,2
Zakelijke waarden risico (S2)	39.261	10,5	51.762	11,1
Valutarisico (S3)	9.428	0,5	13.299	0,6
Grondstoffenrisico (S4)	0	0,0	0	0,0
Kredietrisico (S5)	13.648	2,7	19.684	3,1
Verzekeringstechnisch risico (S6)	9.262	0,5	11.598	0,5
Actief beheer risico (S10)	330	0,0	368	0,0
Correlatie- en diversificatie-effect	-26.944		-31.617	
Vereist eigen vermogen (feitelijk)	53.688	15,6	67.283	15,5
Aanwezige dekkingsgraad		148,6		148,3
Beleidsdekkingsgraad		157,5		142,6
Minimaal vereiste dekkingsgraad	14.033	104,1	17.672	104,1
Feitelijk vereiste dekkingsgraad	53.688	115,6	67.283	115,5
Strategisch vereiste dekkingsgraad	56.117	116,3	67.069	115,5

De beleidsdekkingsgraad van het Pensioenfonds is per 31 december 2022 hoger dan de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische verdeling volgens het standaardmodel, waardoor het pensioenfonds niet in een tekort verkeert. Ultimo boekjaar 2022 bedraagt de beleidsdekkingsgraad 157,5%, afgezet tegen de beleidsdekkingsgraad van 2021 van 142,6%, is de beleidsdekkingsgraad toegenomen met 14,9%-punt.

Renterisico (S1)

Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen. Het Pensioenfonds kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Onderstaande duratie cijfers geven meer inzicht.

Duratie van de vastrentende waarden (exclusief rentederivaten)	8,4
Duratie van de vastrentende waarden (inclusief rentederivaten)	8,4
Duratie van de pensioenverplichtingen	12,4

Het pensioenfonds dekt strategisch 70,0% van het renterisico af op basis van de swapcurve. Onder het Financieel Toetsingskader dient te worden uitgegaan van de DNB-methodiek voor de berekening van het renterisico. Het renterisico wordt daarbij vastgesteld door middel van looptijdafhankelijke renteschokken die worden toegepast op de DNB-rentetermijnstructuur (inclusief UFR). Dit wijkt aldus af van hoe het Pensioenfonds de (strategische) afdekking in de praktijk vormgeeft.

De strategische renteafdekking van 70,0% op basis van de swapcurve is eind 2022 equivalent met een renteafdekking van 70,0% op basis van de DNB-methodiek. De feitelijke renteafdekking op basis van de DNB-methodiek bedraagt 73,0% eind 2022.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk renterisico bedraagt 8.703 (1,42%) en voor het strategisch renterisico 9.258 (1,5%).

Aandelen- en vastgoedrisico (S2)

Het pensioenfonds loopt het risico dat haar beleggingen in aandelen, vastgoed en hedgefunds en private equity in waarde dalen. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer. In onderstaande tabel wordt de verdeling naar de verschillende zakelijke waarden categorieën getoond.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling Zakelijke waarden en Vastgoed per categorie:</i>				
Beursgenoteerd vastgoed	4.070	2,0	6.043	2,3
Niet-beursgenoteerd vastgoed	67.422	32,3	63.065	23,8
Ontwikkelde markten (Mature markets)	118.443	56,8	168.819	63,7
Opkomende markten (Emerging markets)	15.731	7,5	19.852	7,5
Overige belggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	2.862	1,4	7.280	2,7
Private equity	41	0,0	56	0,0
	208.569	100,0	265.115	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch zakelijke waarden risico rekening gehouden met de door DNB voorgeschreven schokken die variëren overeenkomstig de risicograad van het type belegging. De buffer voor het feitelijk zakelijke waarden risico bedraagt 39.261 (10,5%) en voor het strategisch zakelijke waarden risico 41.001 (11,0%).

Valutarisico (S3)

Het valutarisico wordt veroorzaakt, doordat de verplichtingen van het pensioenfonds in euro's luiden terwijl een gedeelte van de beleggingen van het pensioenfonds in niet-euro luiden. Het pensioenfonds loopt het risico dat haar buitenlandse beleggingen dalen in waarde als gevolg van valutakoersontwikkelingen. Het pensioenfonds kiest er daarom voor om (een gedeelte) van haar buitenlandse valuta's af te dekken. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro. Door meer dan 100% van het risico af te dekken loopt het fonds risico bij een stijging van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2022		2021	
	€	%	€	%
Valutaverdeling van het belegd vermogen vóór afdekking met derivaten				
Euro	381.599	74,7	462.162	71,9
Amerikaanse dollar	83.657	16,4	121.663	18,9
Britse pound sterling	5.163	1,0	6.325	1,0
Japanse yen	7.697	1,5	11.052	1,7
Overige valuta	32.839	6,4	41.251	6,4
	510.955	100,0	642.453	100,0
Valutaverdeling van het belegd vermogen na afdekking met derivaten				
Euro	436.924	85,5	540.469	84,1
Amerikaanse dollar	42.011	8,2	61.971	9,6
Britse pound sterling	2.481	0,5	2.830	0,4
Japanse yen	3.850	0,8	5.559	0,9
Overige valuta	25.689	5,0	31.624	4,9
	510.955	100,0	642.453	100,0

Hoogte buffer

Bij de berekening van het vereist eigen vermogen wordt voor het feitelijk en strategisch valutarisico rekening gehouden met een door DNB voorgeschreven schok van 20% voor valuta in ontwikkelde landen en van 35% voor valuta in opkomende markten die berekend wordt op de niet-euro beleggingen na afdekking. De buffer voor het feitelijk valutarisico bedraagt 9.428 (0,5%) en voor het strategisch valutarisico 11.633 (0,7%).

Grondstoffenrisico (S4)

Het pensioenfonds belegt niet in grondstoffen. Derhalve hoeft voor dit risico geen buffer aangehouden te worden.

Hoogte buffer

Er is geen buffer nodig.

Kredietrisico (S5)

Het pensioenfonds loopt het risico dat één of meerdere van haar tegenpartijen niet aan de voorafgesproken betalingen kan voldoen. Bij de berekening van het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

Het kredietrisico binnen de vastrentende waarden portefeuille kan naast de creditspread eveneens gemeten worden aan de hand van de ratingverdeling van de rentegevoelige beleggingsportefeuille. Deze ratingverdeling wordt afgegeven door een kredietbeoordelaar. Een Europese AAA rating impliceert dat de vastrentende waarden belegging geen kredietrisico loopt. Daarentegen worden beleggingen die geclassificeerd staan onder 'lager dan BBB' als zeer risicovol beschouwd. Cash wordt als kredietrisicovrij beschouwd. Beleggingen die geen rating ontvangen worden als risicovol beschouwd.

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden:</i>				
AAA	132.938	43,7	177.283	46,2
AA	120.081	39,6	151.071	39,3
A	14.196	4,7	9.688	2,5
BBB	30.827	10,2	36.003	9,4
Lager dan BBB	1.560	0,5	1.875	0,5
Geen rating	1.123	0,4	1.418	0,4
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	2.764	0,9	6.727	1,7
	303.489	100,0	384.065	100,0
<i>Verdeling obligaties en vastrentende waarden naar looptijd:</i>				
Resterende looptijd korter dan 1 jaar	59.671	19,7	6.402	1,7
Resterende looptijd tussen 1 en 5 jaar	32.647	10,8	81.225	21,1
Resterende looptijd tussen 5 en 10 jaar	28.808	9,5	64.274	16,7
Resterende looptijd langer dan 10 jaar	182.363	60,1	232.164	60,5
	303.489	100,0	384.065	100,0

Hoogte buffer

Binnen de berekening van het standaardmodel wordt een kredietrisico becijferd conform de ratingverdeling van de vastrentende waardenportefeuille. Naar mate de rating slechter wordt neemt de te hanteren buffer toe. Afgaande op de hierboven genoemde ratingverdeling resulteert dit in een buffer voor het feitelijk kredietrisico van 13.648 (2,7%) en voor het strategisch kredietrisico van 13.785 (2,7%).

Verzekeringstechnisch risico (S6)

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevensrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

In verband met het langlevensrisico wordt, aanvullend boven het hanteren van de prudente grondslagen, de Voorziening toekomstige sterfteontwikkeling gevormd.

Hoogte buffer

De buffer voor het feitelijk verzekeringstechnisch risico bedraagt 9.262 (0,5%) en voor het strategisch verzekeringstechnisch risico 9.262 (0,4%).

Concentratierisico (S8)

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

Onroerende zaken

	2022		2021	
	€	%	€	%
<i>Verdeling onroerende zaken per sector:</i>				
Participaties in vastgoed beleggingsfondsen	71.492	100,0	69.108	100,0
	71.492	100,0	69.108	100,0
<i>Verdeling onroerende zaken per regio:</i>				
Europa excl. Groot Brittannië	71.492	100,0	69.108	100,0
	71.492	100,0	69.108	100,0

Grote posten: onroerende zaken van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in onroerende zaken.

CBRE EUROSIRIS FUND	0	0,0	12	0,0
CBRE DUTCH RESID. FUND IV	67.423	100,0	66.217	100,0

	2022		2021	
	€	%	€	%
CBRE EUROSIRIS FUND	0	0,0	12	0,0
CBRE DUTCH RESID. FUND IV	67.423	100,0	66.217	100,0
Beleggingsportefeuille				
<i>Verdeling beleggingsportefeuille per regio:</i>				
Europa excl. Verenigd Koninkrijk	313.044	61,3	455.621	70,9
Verenigd Koninkrijk	7.407	1,5	7.625	1,2
Noord-Amerika	155.370	30,4	127.815	19,9
Japan	9.961	2,0	13.276	2,1
Azië exclusief Japan	7.728	1,4	10.114	1,6
Opkomende markten	16.527	3,2	20.426	3,2
Overige beleggingen (derivaten, liquiditeitsposities en overige posten)	918	0,2	7.576	1,1
	510.955	100,0	642.453	100,0
<i>Verdeling zakelijke waarden per sector:</i>				
Financiële instellingen	21.859	16,3	27.316	14,5
Informatietechnologie	29.653	22,1	49.274	26,1
Industrie	11.604	8,6	16.023	8,5
Niet-duurzame consumentengoederen	9.912	7,4	12.380	6,6
Duurzame constumentengoederen	14.630	10,9	24.510	13,0
Gezondheidszorg	19.022	14,2	23.517	12,5
Energie	7.613	5,7	5.676	3,0
Nutsbedrijven	3.699	2,8	4.530	2,4
Telecommunicatie	9.421	7,0	16.850	8,9
Basismaterialen	6.187	4,6	8.033	4,3
Overig	574	0,4	562	0,2
	134.174	100,0	188.671	100,0

Op basis van de Look Through methode zijn geen onderliggende posten zakelijke waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5%.

Hoogte buffer

In het standaardmodel wordt geen rekening gehouden met een buffer voor concentratierisico.

Actief beheer risico (S10)

Actief beheer risico ontstaat doordat vermogensbeheerders actief beheer voeren op (delen van) de beleggingsportefeuille. Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van strategische benchmarks. De mate van actief beheer wordt bepaald aan de hand van de tracking error. Een lage tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van de benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert een hoger actief beheer risico.

Uitbestedingsrisico's

Er zijn geen beleggingen uitgeleend.

Vaststelling van de jaarrekening:

Utrecht, 14 juni 2023

Het bestuur,

J.P.B. Brand
(voorzitter)

H.J.W.M. Peters
(waarnemend voorzitter)

A.J.H.N. van de Wiel
(secretaris)

A.P.H. Meijers

M.J.M.W. Vuylsteke

P.J. Vergroesen

L.J.M. Roodbol

A. Bultsma

Overige gegevens

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen te Utrecht is aan AethiQs de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2022.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie. Dit geldt tevens voor andere actuarissen en deskundigen die werkzaam zijn bij AethiQs.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 5.200.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 260.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen. Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen. Mijn oordeel over de vermogenspositie van Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening goed. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen toereikend zijn. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op de balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Amsterdam, 14 juni 2023

Drs. F. Verschuren AAG
verbonden aan AethiQs

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2022 van Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen te Zeist gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2022
- de staat van baten en lasten over 2022
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van Instelling Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen (hierna ook wel het pensioenfonds) zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in het pensioenfonds

Instelling pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen voert als pensioenfonds de pensioenregeling uit voor zeven Nederlandse Bisdommen. Vermogensbeheer en pensioenbeheer zijn uitbesteed aan gespecialiseerde dienstverleners. Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan deze onderwerpen op basis van de activiteiten van het pensioenfonds en onze risicoanalyse.

Wij hebben de materialiteit bepaald en de risico's geïdentificeerd en ingeschat dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Materialiteit	€5,1 miljoen (2021: €6,4 miljoen)
Toegepaste benchmark	1,0% van het pensioenvermogen per 31 december 2022, zijnde het totaal van de voorziening voor pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen en de algemene reserve.
Nadere toelichting	De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar. Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Gelet op het reserveoverschot hebben wij de materialiteit gesteld op 1,0% van het pensioenvermogen. De wijze waarop wij de materialiteit hebben bepaald, is niet gewijzigd ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven €255.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van alle wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Onze controle-aanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij hebben de risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en diens omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij verwijzen naar het bestuursverslag zoals opgenomen in het jaarverslag, waarin het bestuur zijn (fraude)risicoanalyse heeft opgenomen

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Zoals in al onze controles houden wij rekening met het risico dat het bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken. Vanwege dit risico hebben wij onder meer schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, zoals toegelicht in "[5] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds" in de jaarrekening, waaronder de subjectieve elementen in de waardering van de technische voorzieningen. Wij verwijzen in dit kader verder naar het kernpunt 'Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen'.

Ook hebben wij data analyse gebruikt om journalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen en de zakelijke beweegredenen (of het ontbreken daarvan) beoordeeld van bijzondere transacties, waaronder die met verbonden partijen. Wij hebben geen frauderisico geïdentificeerd ten aanzien van de opbrengstenverantwoording.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, sleutelfunctionarissen (waaronder sleutelfunctiehouders, de compliance officer, medewerkers van het bestuursbureau en de uitvoeringsorganisatie(s)).

Uit onze evaluatie van het risico op mogelijke doorbreking van interne beheersmaatregelen of andere ongeoorloofde vormen van beïnvloeding van het proces van financiële verslaggeving, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controle-aanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben passende controlewerkzaamheden verricht inzake de naleving van de bepalingen van de relevante wet- en regelgeving die van directe invloed zijn op de verantwoorde bedragen en toelichtingen in de jaarrekening. Daarnaast hebben wij de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. In lijn met NBA-handreiking 1144 Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen, is onze inschatting gebaseerd op onze ervaring in de sector, afstemming met het bestuur, het kennis nemen van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), het lezen van notulen, en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

We hebben verder kennis genomen van advocatenbrieven en correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controle-aanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Zoals toegelicht in het onderdeel 'Algemeen' van Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' van de jaarrekening, is de jaarrekening opgemaakt op basis van de continuïteitsveronderstelling. Bij het opmaken van de jaarrekening heeft het bestuur een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het pensioenfonds om zijn continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor de voorzienbare toekomst.

Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle relevante gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten en in hoeverre het pensioenfonds voldoet aan de vereisten rondom solvabiliteit en liquiditeit. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in

onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen materiële onzekerheden ten aanzien van de continuïteit geïdentificeerd. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven. De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen relevante wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Ontwikkeling van de (beleids)dekkingsgraad	
Risico	<p>De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.</p> <p>Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft.</p> <p>De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in toelichting " [4] Algemene reserve" van de jaarrekening.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids) dekkingsgraad niet juist wordt.</p>

<p>Onze controleaanpak</p>	<p>Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2022 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certificerend actuaris gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuarieel rapport van de certificerend actuaris en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven.</p> <p>Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maands-dekkingsgraden:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betroffen key items: de indexatie per 1 januari 2023 evenals de toepassing van de Prognosetafels AG2022 en de gewijzigde inschatting van de fondsspecifieke ervaringssterfte. – Daarnaast heeft de certificerend actuaris een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerend actuaris. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de (beleids)dekkingsgraad geëvalueerd.</p>
<p>Belangrijke observaties</p>	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2022 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.</p>

Waardering en toelichting van beleggingen voor risico pensioenfondsen zonder genoteerde marktprijzen	
Risico	<p>De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Alle beleggingen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. Voor een groot deel van de beleggingen is deze marktwaarde te verifiëren aan transacties die tot stand zijn gekomen op de financiële markten (marktprijzen). Er zijn ook beleggingen die worden gewaardeerd op basis van een andere geschikte methode, waaronder de intrinsieke waarde per participatie voor posities in niet (beurs) genoteerde fondsen.</p> <p>De posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen, kennen inherent relatief veel waarderingsonzekerheid doordat de waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fondsmanagers gecorrigeerd voor kasstromen tot aan balansdatum.</p> <p>Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de beleggingen beschreven in de “Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling” en een nadere toelichting opgenomen in toelichting “[1] Beleggingen voor risico pensioenfondsen”. Uit deze toelichting blijkt dat per 31 december 2022 € 67,4 miljoen is belegd in niet beursgenoteerd direct vastgoed en € 26,7 miljoen in een niet-beursgenoteerd hypotheekfonds.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.</p>
Onze controleaanpak	<p>Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen, uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2022.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Voor de posities in niet-(beurs)genoteerde fondsen hebben wij de waardering gecontroleerd op basis van de gecontroleerde jaarrekeningen van de betreffende fondsen met daarin opgenomen de gecontroleerde waarde per aandeel of participatie per 31 december 2022. Verder hebben wij vastgesteld of de gekozen waarderingsgrondslagen en de belangrijkste uitgangspunten daarbij aansluiten op de grondslagen van het pensioenfonds. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de beleggingen geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	<p>Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering van de beleggingen zonder genoteerde marktprijzen per 31 december 2022 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.</p>

Waardering van en toelichting ten aanzien van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	
Risico	<p>De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds, zijnde de fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle. Wij hebben de subjectieve elementen ervaringssterfte en kostenopslag van de bepaling van de technische voorziening een frauderisico gekoppeld en de waardering en de toelichting daarop als kernpunt van onze controle aangemerkt.</p> <p>Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven in de “Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling” en een nadere toelichting opgenomen in toelichting “[5] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds”. Uit deze toelichting blijkt dat (schattings)wijzigingen hebben plaatsgevonden door de overgang naar nieuwe Prognose tafels, aanpassing van de ervaringssterfte dan wel aanpassing kostenopslag op basis van nader onderzoek. Volgens deze toelichting is de voorziening pensioenverplichtingen hierdoor € 8 miljoen lager uitgekomen.</p> <p>Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.</p>

Onze controleaanpak	<p>Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2022. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels en de effecten van de wijzigingen hierin, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.</p> <p>Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaaris. – Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerend actuaaris gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn. – Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen mede met behulp van data analyse, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie, het verrichten van aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse. <p>Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd.</p>
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2022 of de toelichting van de technische voorzieningen.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie 'Informatie ter ondersteuning van ons oordeel' hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- Het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen

Communicatie

Wij communiceren het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Maastricht, 14 juni 2023

Ernst & Young Accountants LLP

R.E.J. Pluymakers RA

Bijlagen

Organisatie

(situatie 14 juni 2023)

Naam	Bisdom
------	--------

Bestuur

Onafhankelijk voorzitter

Dhr. J.P.B. Brand (1960)

Uitvoerende bestuurders

Dhr. L.J.M. Roodbol (1954)

Dhr. A.J.H.N. van de Wiel (secretaris, 1958)

Dhr. H.J.W.M. Peters (plaatsvervangend voorzitter, 1961)

Dhr. M.J.M.W. Vuylsteke (plaatsvervangend secretaris, 1952)

Niet-uitvoerende bestuurders

Namens de deelnemers:

Dhr. A. Bultsma pr. (1976)

Namens de pensioengerechtigden:

Vacature

Namens de werkgevers:

Dhr. A.P.H. Meijers (1955)

Dhr. P.J. Vergroesen (1959)

Verantwoordingsorgaan

Namens de (actieve) deelnemers van Pensioenregeling I:

Dhr. F.M. Verheije pr. (1957)	Breda
Dhr. P.J.J. Stiekema pr. (1962)	Groningen-Leeuwarden
Dhr. R.C.A. Polet (1974)	Haarlem-Amsterdam
Dhr. M.W.G. Dorssers pr. (1969)	's-Hertogenbosch
Dhr. H.J. Bouman pr. (1967)	Roermond
Dhr. B.S. Bosma pr. (1965)	Rotterdam
Dhr. J.J.C.M. van Os (1957)	Utrecht

Namens de (actieve) deelnemers van Pensioenregeling II:

Mw. I.V.M. Jansen-Werkhoven (1954)	
Vacature	

Namens de bisdommen

Dhr. L.A. Blom (1967)	Breda
Mw. H.M. Lulofs- van Rijnberk (voorzitter, 1968)	Groningen-Leeuwarden
Dhr. T.J. v.d. Steen (1964)	Haarlem-Amsterdam
Dhr. W.A. van de Molengraft (1966)	's-Hertogenbosch
Dhr. F.L.G. Hamers (1963)	Roermond
Dhr. J.C.G.M. Bakker (1965)	Rotterdam
Dhr. J.L.W.M. Zuiddwijk (1966)	Utrecht

Namens de Bisschoppenconferentie:

Dhr. Mgr. R.G.L.M. Mutsaerts (1958)	's-Hertogenbosch
-------------------------------------	------------------

Namens de pensioengerechtigden:

Dhr. C.J.A.M van Beek (1948)	Breda
Dhr. G.J. Kerdijk (1949)	Groningen-Leeuwarden
Dhr. J.C.J. de Wit (1968)	Haarlem-Amsterdam
Dhr. N.H.J. Raaphorst (secretaris, 1948)	's-Hertogenbosch
Dhr. Mgr. H.J.G.M. Schnackers (1946)	Roermond
Dhr. A.J. van Deelen pr. (1951)	Rotterdam
Dhr. G.F.M. Hoes (1954)	Utrecht

Beleggingscommissie

Dhr. H.J.W.M. Peters (1961)	Lid, namens het bestuur en voorzitter
Dhr. R.A.H. van der Meer (1949)	Extern lid
Mw. S.T. Menger-Jongen (1985)	Extern lid
Mw. A.H. van Vuren (1977)	Extern lid
Vacature	Extern lid

Commissie Voorlichting en Communicatie

Dhr. M.J.M.W. Vuylsteke (1952)	Voorzitter
--------------------------------	------------

Mw. I.V.M. Jansen-Werkhoven (1954)	Lid namens verantwoordingsorgaan
Dhr. R.C.A. Polet (1974)	Lid namens verantwoordingsorgaan

Commissie Pensioen & Governance

Dhr. A.J.H.N. van de Wiel (1958)	Voorzitter
Dhr. M. Heemskerk (1976)	Externe deskundige
Dhr. G. Wich (1953)	Externe deskundige
Dhr. G.A.D. van der Lubbe (1954)	Externe deskundige

Auditcommissie

Dhr. J.S.A. van Scheijndel (1958)	Lid
Dhr. R.J.A. Verberne (1953)	Lid
Mw. N. Draper (1986)	Lid

Sleutelfunctiehouders

Dhr. L.J.M. Roodbol (1954)	Risicobeheer (2de lijn)
Dhr. F. Verschuren (1955)	Actuarieel (2de lijn)
Dhr. P.J. Vergroesen (1959)	Interne Audit (3de lijn)

Adviseur Risicobeheerfunctie Willis Towers Watson Netherlands B.V. Eindhoven

Sleutelvervuller Actuariële functie AethiQs B.V. Rotterdam

Sleutelvervuller Interne Audit functie InAudit B.V. Leuvenheim

Ondersteuning beleggingscommissie CVP Advies B.V. Budel

Actuariële advisering AZL N.V. Heerlen

Actuariële waarmerking AethiQs B.V. Rotterdam

Accountant EY Accountants LLP Maastricht

Bestuursadvisering AZL N.V. Heerlen

Pensioenadministratie AZL N.V. Heerlen

Communicatieadvies AZL N.V. Heerlen

Vermogensbeheer	Goldman Sachs Asset Management	Den Haag
Compliance officer	Nederlands Compliance Instituut B.V.	Capelle aan den IJssel
Custodian	CACEIS Investor Services	Amsterdam

(Neven)functies bestuur 2022

Onafhankelijke voorzitter

J.P.B. Brand

Lid Visitatie Commissie	GSFS Pension Fund
Lid Visitatie Commissie	Stichting IKEA Pensioenfonds
Lid Visitatie Commissie	Stichting Beroepspensioenfonds Loodsen
Lid Visitatie Commissie	Stichting Pensioenfonds voor Dierenartsen
Lid Visitatie Commissie	Stichting Pensioenfonds Honeywell
Voorzitter Raad van Commissarissen	MultiTankCard B.V.
Lid Raad van Advies	TOPdesk
Directeur	Brand Financieel Beheer B.V.
Directeur	Brand Management en Bestuursadvies

Uitvoerende bestuurders

A.J.H.N. van de Wiel (secretaris)

Hoofd bestuursbureau	Pensioenfonds Stork in liquidatie
----------------------	-----------------------------------

M.J.M.W. Vuylsteke

Lid	Aartsbisdom Utrecht REA
Bestuurslid	Stichting vrienden Insula Dei Huize Kohlmann
Lid Raad van Toezicht	Posttheather Arnhem
Lid	Arnhemse Uitdaging

H.J.W.M. Peters

Lid visitatiecommissie	Stichting Pensioenfonds Dierenartsen
Lid visitatiecommissie	Stichting Pensioenfonds Avery Dennison
Lid Raad van Toezicht	Stichting Pensioenfonds Kappers
Lid Beleggingsadviescommissie	Stichting Pensioenfonds Britisch American Tobacco

L.J.M. Roodbol

Voorzitter	Bridgeclub Sans Souci
Lid beleggings-, finance, en landen comité	OFP GE
Commissaris en voorzitter auditcommissie	Zorgverzekeraar ENO

Niet-uitvoerende bestuurders

<i>A. Bultsma pr.</i>	
Pastoor	Heilige Titus Brandsmaparochie Bolsward
Bisschoppelijk vicaris	Bisdom Groningen-Leeuwarden
Lid van de bisdomstaf	Bisdom Groningen-Leeuwarden
Kanselier a.i.	Bisdom Groningen-Leeuwarden
Bisschoppelijk gedelegeerde voor de oecumene	Bisdom Groningen-Leeuwarden
Consulent en auditor	Officialaat van het Aartsbisdom Utrecht
Primus-lid Plenaire	
Raad van de Raad van Kerken in Nederland	Rooms Katholiek Kerkgenootschap
Moderator	H. Jacobus de Meerdereparochie Franeker
<i>P.J. Vergroesen</i>	
Bestuurslid	Parochie Heilige Maria den Bosch
Bestuurslid	RK Bewaartichting van de Beleggingsfondsen Bisdom Den Bosch
Bestuurslid	Stichting Theater de Speeldoos
Lid van de ledenraad	Coöperatie Dommelstroom
Bestuurder	Stichting Familiefonds Vergroesen Nederveen
<i>A.P.H. Meijers</i>	
Verdediger van de huwelijksband	Aartsbisdom Utrecht
Gerechtpromotor	Aartsbisdom Utrecht Lid Adviescommissie
Lid Bisschoppelijk Scheidsgerecht	Nederlandse Kerkprovincie
Vice-voorzitter Klachtencommissie	
Grensoverschrijdend Gedrag	Nederlandse Kerkprovincie
Redactielid	Internationaal Katholiek Tijdschrift COMMUNIO
Redactielid	NTKR Tijdschrift voor Recht en Religie
Lid College van Toezicht	Kerkelijke fundatie Zusters Franciscanessen van Charitas
Voorzitter Tuchtcollege	Federatie VPW

Productbenaming: Instelling Pensioenfonds Nederlandse Bisdommen

Identificatiecode voor juridische entiteite (LEI): 724500G74TWC62P2OM71

Ecologische en/of sociale kenmerken

Had dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

Nee

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een milieudoelstelling of een sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan milieu- of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852, waarbij een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten** is vastgesteld. In de verordening is geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten vastgesteld. Duurzame beleggingen met een milieudoelstelling kunnen dan niet in overeenstemming zijn met de taxonomie.

Er zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling gedaan:

in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

Er zijn duurzame beleggingen met een sociale doelstelling gedaan

Het product promootte ecologische/sociale (E/S) kenmerken en hoewel het geen duurzame beleggingen als doelstelling had, had het een minimaal aandeel duurzame beleggingen van 3%

met een milieudoelstelling in economische activiteiten die als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

met een milieudoelstelling in economische activiteiten die niet als ecologisch duurzaam zijn aangemerkt in de EU-taxonomie

met een sociale doelstelling

Het product promootte E/S kenmerken, maar deed geen duurzame beleggingen

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

We promoten ecologische en sociale kenmerken via ons maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)-beleid, waarin de volgende thema's centraal staan:

- Maatschappelijk ongewenste activiteiten. Het fonds wil bepaalde maatschappelijk ongewenste activiteiten niet financieren. Daarom hebben we als doelstelling om niet te beleggen in bedrijven die zich schuldig maken aan ernstige schendingen van milieurechten, mensenrechten, fraude, corruptie of belastingontduiking, die betrokken zijn bij de productie van controversiële en conventionele wapens, bij de productie van tabak(producten), bij thermische kolen mijnbouw en in staatsobligaties van landen waar tegen een wapenembargo is uitgevaardigd.
- Energietransitie. We dragen bij aan de financiering van de energietransitie door een strategische allocatie naar groene obligaties.
- Good Governance. We stimuleren 'good governance' en duurzame ondernemingspraktijken, door managers te selecteren die een actief stembeleid en engagementbeleid voeren, gericht op langer termijn aandeelhouderswaarde. Onderdeel hiervan is de aandacht voor agendapunten die betrekking hebben op klimaat of sociale verhoudingen.

Het pensioenfonds heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bovenstaande ecologische en sociale kenmerken.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

Om invulling te geven aan de promotie van de bovenstaande kenmerken zijn gedurende de verslagperiode de volgende MVB beleidsinstrumenten ingezet:

- Uitsluitingen: bij de fondsselectie en monitoring van bestaande fondsen is erop toegezien dat het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds kon worden nageleefd. Dit beleid is erop gericht om investeringen in ondernemingen en landen die maatschappelijk ongewenst gedrag vertonen te voorkomen.
- ESG Integratie: bij de fondsselectie en monitoring van bestaande beleggingsfondsen is een SFDR 8 of 9 classificatie als selectie- dan wel als beoordelingscriterium gehanteerd. Hiermee hebben wij geborgd dat ESG-integratie onderdeel is van de beleggingsstrategie van beleggingsfondsen.
- Impact: in onze obligatieportefeuille hebben we gealloceerd naar groene obligaties waarmee wij energietransitie willen faciliteren.
- Actief aandeelhouderschap: bij de fondsselectie en monitoring van bestaande beleggingsfondsen is het voeren van een actief aandeelhoudersbeleid door de aandeelhouders, via stemmen en engagement, gericht op goed governance als selectie- dan wel beoordelingscriterium gehanteerd. Daarnaast participeert het pensioenfonds in een thematische dialoog gericht op het tegengaan van moderne vormen van gedwongen arbeid in de bouw- en textielsector.

● **...en in vergelijking tot voorafgaande perioden?**

N.v.t.

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

Het pensioenfonds heeft gedeeltelijk belegd in duurzame beleggingen zoals gedefinieerd in artikel 2(17) SFDR door onder andere te beleggen in groene obligaties van bedrijven en overheden waarmee economische activiteiten worden gefinancierd die bijdragen aan (één of meerdere) van de zes EU Taxonomy milieudoelstellingen (zoals CO₂-reductieprojecten of hernieuwbare energie).

● **Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologische of sociale duurzame beleggingsdoelstellingen?**

Bij de beleggingen in groene obligaties hanteerde de aangestelde beheerder een strikt beoordelingsraamwerk voor ondernemingen die groene obligaties uitgeven. Hierbij heeft de manager een uitsluitingenbeleid toegepast om zo te waarborgen dat de beleggingen geen ernstige afbreuk aan ecologische of sociale beleggingsdoelstellingen doen.

— *Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?*

Het pensioenfonds heeft in het beleggingsbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren. Binnen de duurzame beleggingen (groene obligaties) staan de navolgende ongunstige effecten centraal:

- (1) schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) [PAI 10];
- (2) blootstelling aan controversiële en conventionele wapens [PAI 14] en
- (3) de gemiddelde CO₂-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen [PAI 3]

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten?

De door het pensioenfonds geselecteerde manager voor de allocatie naar groene obligaties heeft een uitsluitingenbeleid toegepast, waardoor niet wordt belegd in bedrijven die zich schuldig maken aan ernstige schendingen van internationale normen (UN Global Compact en/of OESO-richtsnoer voor multinationale ondernemingen), tenzij er met deze ondernemingen hierover een dialoog gaande is.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

Het pensioenfonds heeft in het beleggingsbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren. Bij de beleggingen hebben wij rekening gehouden met deze factoren door de portefeuille te screenen op het aantal bedrijven dat zich schuldig maakt aan schending van internationale normen (PAI 10) en het aantal bedrijven dat betrokken is bij de productie van controversiële wapens (PAI 14). Daarnaast meten we de gemiddelde CO₂-intensiteit van de beleggingen in ondernemingen (PAI 3).

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die **het grootste aandeel** van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode (van 1 januari 2022 tot 31

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
Government of the Netherlands	Governments and Agencies	14,9	NL
Government of France	Governments and Agencies	10,1	FR
Government of Austria	Governments and Agencies	5,3	AT
Government of Germany	Governments and Agencies	4,9	DE
European Union	Governments and Agencies	4,0	EU
Government of Finland	Governments and Agencies	3,1	FI
Apple, Inc.	Information Technology	1,1	US
Microsoft Corp.	Information Technology	0,8	US
Alphabet, Inc.	Communication Services	0,5	US
Amazon.com, Inc.	Consumer Discretionary	0,4	US
TenneT Holding BV	Utilities	0,3	NL
Verizon Communications, Inc.	Communication Services	0,3	US
UnitedHealth Group, Inc.	Health Care	0,3	US
JPMorgan Chase & Co.	Financials	0,2	US
Johnson & Johnson	Health Care	0,2	US

Dit betreft de grootste beleggingen in overheden en bedrijven per ultimo 2022

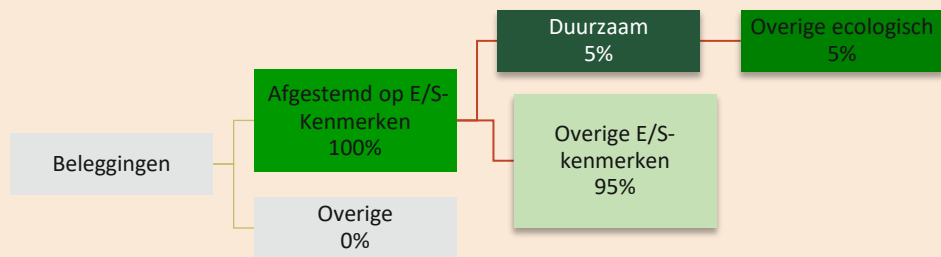

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Zie onderstaand de Asset Allocatie

Hoe zag de activa-allocatie eruit?

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in bepaalde activa.

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het gebruikte financiële product om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging kwalificeren.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- Subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- Subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken die niet als duurzame belegging kwalificeren.

● In welke economische sectoren werd belegd?

Sector	Activa%
Communication Services	2,3
Consumer Discretionary	3,1
Consumer Staples	2,9
Energy	1,6
Financials	8,2
Governments and Agencies	42,8
Health Care	4,0
Industrials	3,4
Information Technology	7,4
Materials	1,5
Real Estate	14,2
Utilities	2,4
Other	6,4

In welke mate waren duurzame beleggingen met een milieudoelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

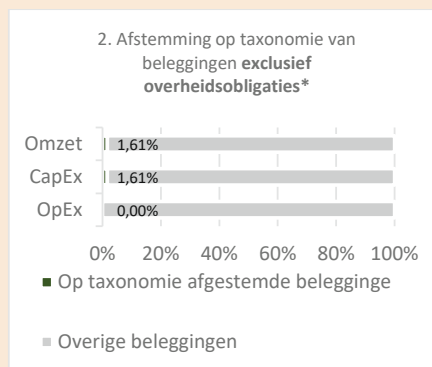
- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie; - de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weerspiegelen.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een milieudoelstelling.

Transitieactiviteiten zijn economische activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die broeikasgasemissieniveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

Het pensioenfonds heeft zich gedurende de referentieperiode niet gecommitteerd om te beleggen in duurzame beleggingen met op de EU-Taxonomie afgestemde milieudoelstelling, omdat de gegevens hiervoor niet beschikbaar waren. Deze gegevens zijn nu wel gedeeltelijk beschikbaar waardoor het fonds een eerste inzicht (nulmeting) heeft in de mate waarin de brede beleggingsportefeuille in 2022 was afgestemd op één van de zes EU taxonomie-doelstellingen. Zie onderstaand.

De onderstaande grafieken tonen in groen het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie. Aangezien er geen geschikte methode is om te bepalen of overheidsobligaties zijn afgestemd op de taxonomie*, toont de eerste grafiek de afstemming op de taxonomie voor alle beleggingen van het financiële product, met inbegrip van overheidsobligaties, terwijl de tweede grafiek de afstemming op de taxonomie toont voor uitsluitend de beleggingen van het financiële product anders dan in overheidsobligaties.

*Voor deze grafieken omvatten "overheidsobligaties" alle blootstellingen aan overheidsschulden.

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?

Dit heeft het fonds niet kunnen vaststellen wegens niet beschikbare data

Hoe verhield het percentage beleggingen dat was afgestemd op de EU-taxonomie zich tot het percentage tijdens eerdere referentieperiodes?

N.v.t.

zijn duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die geen rekening houden met de criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de EU-taxonomie.

Wat was het minimaal aandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die niet waren afgestemd op de EU-taxonomie?

3%

Wat was het minimaal aandeel sociaal duurzame beleggingen?

0%

Welke beleggingen zijn opgenomen in "overige"? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

Dit zijn beleggingen in staatobligaties uitgegeven door Euro-landen met een AAA/AA rating. Deze categorie is opgenomen met het oog op het afdekken van het renterisico van de verplichtingen. Er zijn geen ecologische of sociale minimumwaarborgen vastgelegd.

Welke maatregelen zijn genomen om de duurzame beleggingsdoelstelling te behalen tijdens de referentieperiode?

Aanpassingen gedurende rapportageperiode:

Het pensioenfonds heeft gedurende de rapportageperiode een allocatie naar groene obligaties aangebracht met een strategisch normgewicht van 5% van de totale beleggingsportefeuille. Dit betreft een allocatie naar een SFDR artikel 9 geclassificeerde beleggingsstrategie.

Reeds toegepast voorafgaand aan rapportageperiode:

Daarnaast heeft het pensioenfonds al voor de rapportageperiode beleggingsfondsen geselecteerd die controversiële producten en controversieel gedrag van ondernemingen van de beleggingsportefeuille weert en een betrokkenheidsbeleid voert (stemmen en engagement).

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark voor duurzaamheid?

Het pensioenfonds heeft geen referentiebenchmark aangewezen -in de zin van de SFDR wetgeving- om te bepalen of de pensioenregeling als geheel is afgestemd op de sociale en milieukenmerken die volgens het MVB-beleid worden nagestreefd.

Referentiebenchmarks zijn indices die meten of het financiële product de duurzame doelstelling behaalt.

Begrippenlijst

ABTN

Afkorting voor actuariële en bedrijfstechnische nota. In de ABTN wordt door het bestuur van een pensioenfonds uiteengezet welke actuariële en bedrijfstechnische opzet ten grondslag ligt aan een fonds. De ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) gaat nader in op de organisatie van het fonds, de inhoud van de pensioenregeling, de financiële opzet waaronder grondslagen, het beleidskader (premie-, toeslag- en beleggingsbeleid) en de sturingsmiddelen, de hoofdlijnen van het interne risicobeheersingssysteem alsmede de hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst.

Actuariële grondslagen

Dit zijn de veronderstellingen die de actuaris gebruikt bij de vaststelling van de pensioenverplichtingen en de pensioenpremie. Deze veronderstellingen hebben onder meer betrekking op de gehanteerde rekenrente, de kansstelsels en de kostenopslagen.

Actuaris

Een actuaris combineert economische en wiskundige technieken ten behoeve van de vaststelling van de benodigde koopsommen of premies en de verplichtingen van het fonds (vaststelling technische voorzieningen). Tevens verricht de actuaris risicoanalyses en studies met betrekking tot het afstemmen van verplichtingen en beleggingen.

Asset Liability Management-studie (ALM-studie)

Deze studie geeft inzicht in de toekomstige ontwikkelingen van een pensioenfonds en biedt een pensioenfondsbestuur de mogelijkheid diverse beleidsvariabelen (zoals beleggingsbeleid, premiebeleid en toeslagbeleid) in hun onderlinge samenhang te evalueren.

Autoriteit Financiële Markten

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is een bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat toezicht houdt op het gedrag van de gehele financiële marktsector. De AFM is toezichthouder op de pensioenfondsen voor zover het gaat om het effectentypisch gedragstoezicht.

Autoriteit Persoonsgegevens

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is een bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan dat toezicht houdt op de naleving van de wettelijke regels voor bescherming van persoonsgegevens. Tot zijn toezichtstaak rekent de AP onder toezicht diverse activiteiten, zoals onderzoek doen en ook adviseren over nieuwe regelgeving.

AVG

De AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) is de Nederlandse uitwerking van een Europese verordening (General Data Protection Regulation, GDPR) die natuurlijke personen bescherming biedt in verband met de verwerking van persoonsgegevens en het vrije verkeer van die gegevens in de Europese Unie.

Backtest

Een backtest is een kwantitatieve toetsing aan historisch waargenomen sterfte. De backtest dient om op basis van waargenomen sterfte te toetsen of de gehanteerde veronderstellingen passend zijn. Daartoe worden betrouwbaarheidsintervallen gecreëerd, om te toetsen of de waargenomen sterfte daar binnen valt of niet. Zo niet, dan kan dat aanleiding zijn om de nulhypothese (in de regel de ervaringssterftec correcties die volgen uit het model) te verwerpen.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op prudente wijze te beleggen. Het beleggingsbeleid van een pensioenfonds is enerzijds gericht op het zoveel mogelijk uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds op het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Bovendien moet de afstemming van beleggingen op de verplichtingen juist zijn: het pensioenfonds moet op het juiste moment aan haar verplichtingen kunnen voldoen.

Om optimaal aan deze uitgangspunten te voldoen is een juiste samenstelling van de beleggingsmix noodzakelijk, die met behulp van een ALM-studie kan worden vastgesteld.

Beleggingsmix

Verdeling van de beleggingen over verschillende beleggingscategorieën, zoals zakelijke en vastrentende waarden.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de DNB dekkingsgraden van de voorgaande 12 maanden.

Beleidsregel Uitbesteding Pensioenfondsen

Voorschriften van De Nederlandsche Bank met betrekking tot de uitbesteding van activiteiten door de pensioenfondsen.

Benchmark

Vooraf vastgestelde, objectieve maatstaf voor de prestatie van (de beheerder van) een beleggingsportefeuille of pensioenfonds. Een beursindex bijvoorbeeld.

Cloudtoepassing

Een toepassing die is uitgebreid om toegankelijk te zijn via internet. Cloudtoepassingen maken gebruik van grote datacentra en krachtige servers waarop webtoepassingen en webservices worden gehost.

Code pensioenfondsen

Deze Code, opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, bevat normen voor 'goed pensioenfondsbestuur'.

De Code staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van het volledige stelsel van bestaande wet- en regelgeving. Daarnaast geven de aanbevelingen, convenanten en Codes van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid richting aan de governance: wat houdt goed bestuur van pensioenfondsen in en hoe houden betrokkenen daar toezicht op.

Compliance

Handelen in overeenstemming met (interne en externe) wet- en regelgeving en integriteitsbeleid.

Contante waarde

De contante waarde op een bepaald moment van (een serie) betalingen in de toekomst, is het bedrag dat bijvoorbeeld heden aanwezig moet zijn om, rekening houdend met renteaangroei (rekenrente) en eventuele andere actuariële grondslagen, deze toekomstige betalingen te kunnen verrichten.

Corporate Governance

Stel regels of aanbevelingen die betrekking hebben op goed management van organisaties zoals private ondernemingen.

Deze aanbevelingen kunnen uiteraard worden toegepast op pensioenfondsen in welk geval wordt gesproken over goed pensioenfondsbestuur.

Creditspread

Dit is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van tegenpartijen (debiteur) en de uitkering die met volledige zekerheid, risicovrij, tot uitkering zal komen.

Dekkingsgraad

Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het fonds. De dekkingsgraad is de verhouding tussen de bezittingen (het vermogen) van het fonds aan de ene kant en de waarde van de huidige en toekomstige pensioenuitkeringen (de verplichtingen) van het fonds aan de andere kant. Zijn er evenveel bezittingen als verplichtingen, dan is de dekkingsgraad 100%.

Het fonds kent diverse dekkingsgraden: onder meer de marktwaarde dekkingsgraad, de DNB dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad.

De Nederlandsche Bank (DNB)

Bij wet ingesteld toezichthoudend orgaan, dat onder andere de navolging van de Pensioenwet bewaakt.

Derivaten

Afgeleide financiële instrumenten, dat wil zeggen financiële contracten, waarvan de waarde wordt afgeleid van een onderliggende waarde (bijv. een aandeel), een referentieprijs of een index (bijv. de AEX-index). De hoofdvormen van derivaten zijn opties, futures contracten en forward contracten. Ook valutatermijncontracten worden als derivaten aangemerkt.

DNB dekkingsgraad

De DNB dekkingsgraad is het totaal vermogen gedeeld door de totale technische voorzieningen berekend op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Duration

Aanduiding van de koersgevoeligheid van vastrentende waarden als gevolg van veranderingen in de rentestand.

Duration-mismatch

Dit is het verschil in duration tussen de beleggingen en de pensioenverplichtingen.

Effecten typisch gedragtoezicht

Gedragtoezicht dat vooral betrekking heeft op de gedragingen van verantwoordelijke directies en besturen van financiële instellingen, zoals de naleving van gedragscodes, corporate governance e.d. Het gedragtoezicht wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten. Een ander onderwerp van aandacht van het gedragtoezicht is de consumentenbescherming. Effecten typisch gedragtoezicht onderscheidt zich van prudentieel toezicht dat wordt uitgeoefend door De Nederlandsche Bank.

ESG

ESG staat voor Environmental, Social and Governance factors: beleggen op een maatschappelijk verantwoorde wijze, dat wil zeggen rekening houden met milieu en klimaat (ecologische factoren), mensenrechten (sociale factoren) en sociale verhoudingen (governance).

Feitelijke premie

De premie die daadwerkelijk betaald wordt door de werkgever en de deelnemers in de pensioenregeling.

Fiduciair vermogensbeheer

Een integrale benadering van het vermogensbeheer waarbij alle vermogensbeheeractiviteiten optimaal op elkaar worden afgestemd. Voor deze afstemming is de fiduciair vermogensbeheerder verantwoordelijk, die zelf meestal niet (meer) het feitelijk vermogen beheert, maar een en ander verder heeft uitbesteed aan specialisten.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Benaming van het toezichtregime dat van toepassing is op de financiële positie en het financiële beleid van pensioenfondsen. Dit regime is verankerd in de Pensioenwet en in het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen zijn de prudentiële regels uit het FTK nader uitgewerkt.

Deze regels hebben onder andere betrekking op:

- de kostendekkende premie;
- de technische voorzieningen;
- het eigen vermogen;
- beleggingen en leningen;
- herstelplannen;
- de beheerste en integere bedrijfsvoering;
- de actuariële en bedrijfstechnische nota;
- informatieuitwisseling ondertoegezichtgestelden met DNB.

Future

Op de beurs verhandeld termijncontract met verplichte levering van de onderliggende waarden in de toekomst tegen een vooraf vastgestelde prijs.

Gedempte kostendekkende premie

De premie die berekend wordt op basis van grondslagen (anders dan de zuivere kostendekkende premie) door rekening te houden met rendementsverwachtingen en/of historische rendementen.

Gedragscode

De gedragscode bevat voorschriften voor bestuurders en leden van overige fondsorganen van het pensioenfonds ter voorkoming van belangenconflicten en van misbruik en oneigenlijk gebruik van de bij het fonds aanwezige, vertrouwelijke informatie. Deze informatie betreft voor een belangrijk deel de beleggingstransacties namens het fonds.

Haalbaarheidstoets

Pensioenfondsen dienen periodiek (tenminste jaarlijks) een haalbaarheidstoets uit te voeren die inzicht moet geven in de gevolgen van de financiële opzet van het fonds, de verwachtingen en risico's (met name ten aanzien van koopkrachtbehoud), de haalbaarheid en consistentie van het premiebeleid en de herstelkracht van het fonds.

In de haalbaarheidstoets wordt een projectie van de financiële situatie van het pensioenfonds voor een lange periode (60 jaar) gemaakt voor een veelvoud aan economische scenario's (stochastische analyse). Jaarlijks wordt met deze toets gemonitord in hoeverre het verwachte pensioenresultaat (dit is een maatstaf voor koopkrachtbehoud) en het pensioenresultaat in een slechtweersscenario nog steeds aansluit bij de gewekte verwachtingen.

De beleidsgrenzen voor deze toets worden door het bestuur zelf vastgesteld op basis van de risicohouding van het fonds. Indien de door het bestuur vastgestelde grenzen voor de lange termijn risicohouding worden overschreden (de ondergrens voor het verwachte pensioenresultaat en de afwijking van pensioenresultaat in het slechtweersscenario), dan zal het bestuur in overleg gaan met de sociale partners en verantwoordingsorgaan.

Hedge fund

Een hedge fund is een fonds met een grote verscheidenheid aan strategieën. Een hedge fund opereert onder andere met geleend geld en maakt gebruik van afgeleide producten.

Index

Cijfer dat een gewogen gemiddelde uitdrukt en waaraan men kan zien hoe een grootte (bijvoorbeeld de beurskoersen in Amsterdam) zich ontwikkeld heeft.

Indexatie

Een nadere toelichting is opgenomen in het begrip “toeslag”.

Investment beliefs

De investment beliefs vormen de basis en de filosofie voor de inrichting van het vermogensbeheer. Ze beschrijven de uitgangspunten die het Bestuur hanteert bij de invulling van de beleggingsportefeuille. Onderdeel van die filosofie is bij PNB onder meer de behoefte om duurzaam te beleggen.

IORP

Europese pensioenfondsenrichtlijn betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen.

ISAE 3000-rapportage

Een ISAE 3000 type 2 rapportage heeft betrekking op de opzet, bestaan en werking van het operationele management systeem bij een uitvoeringsorganisatie.

ISAE 3402-rapportage

Een ISAE 3402-rapportage is een audit, uitgevoerd door een auditor, naar de opzet, het bestaan en de werking van interne controlemaatregelen bij een uitvoeringsorganisatie. Een ISAE 3402-rapportage kan de uitbestedende partij en de onafhankelijke accountants helpen meer zekerheid te verkrijgen met betrekking tot de effectiviteit van de controlemaatregelen van de uitvoeringsorganisatie. De ISAE 3402-rapportage omvat alle processen die de financiële jaarrekening van een pensioenfonds raken.

Kansstelsels

Dit zijn veronderstellingen met betrekking tot sterftekansen, invalideringskansen, ontslag, gehuwdheid en individuele loonontwikkeling.

Kostendekkende premie

De premie die gelijk is aan de actuariële benodigde premie voor de inkoop van onvoorwaardelijke onderdelen van de pensioentoezegging. Pensioenfondsen zijn verplicht een kostendekkende premie te berekenen: volgens de Pensioenwet dient de feitelijke premie ten minste gelijk te zijn aan de kostendekkende premie. Hierbij mag een pensioenfonds uitgaan van een gedempte kostendekkende premie (toetspremie).

Langlevenrisico

Het risico dat het fonds loopt dat een verzekerde persoon langer leeft dan op basis van de gehanteerde overlevingstafel wordt verwacht.

Long Duration Fund

Beleggingsfondsen, vooral vastrentende waarden fondsen, die worden ingezet om de looptijd van de beleggingen te beïnvloeden, i.c. te verlengen.

Marktwaarde

Waarde van een beleggingsobject als het op dat moment verkocht zou worden.

Marktwaarde dekkingsgraad

De marktwaarde dekkingsgraad is het totaal vermogen gedeeld door de totale technische voorzieningen berekend op basis van de zuivere marktrente.

Matchingportefeuille

De matchingportefeuille heeft tot doel de rentegevoeligheid van het vermogen gelijk te stellen aan de verplichtingen, waardoor renteschommelingen op beide een even groot effect hebben.

Nabestaandenpensioen

Verzamelnaam voor weduwe-, weduwnaars- en partnerpensioen, en vaak ook voor wezenpensioen.

Nominaal pensioencontract

Een pensioencontract met juridisch afdwingbare, nominale toezeggingen en een voorwaardelijke indexatieambitie. Een nominale pensioentoezegging kan alleen niet worden nagekomen, indien het fonds onvoldoende vermogen heeft en zich ook niet van een tekort kan herstellen. De pensioenaanspraak of het ingegane pensioen moet dan worden 'afgestempeld' of gekort. Zie verder Reëel pensioencontract.

Nominale waarde

De op het stuk (aandeel of obligatie) aangegeven waarde. Bij een koers van 100 (= 100%) is de prijs van het waardepapier gelijk aan de nominale waarde.

Onderhandse lening

Lening op schuldbekentenis tussen twee partijen die niet via de effectenbeurs wordt verhandeld.

Onderuitbesteding

Indien de partij aan wie werkzaamheden worden uitbesteed, deze werkzaamheden zelf ook (deels) uitbesteedt, is sprake van onderuitbesteding. Als dit meerdere keren voorkomt, ontstaat een uitbestedingsketen.

Opdrachtgever

De zeven bisdommen die gezamenlijk aan PNB de opdracht hebben verleend tot het uitvoeren van de pensioenregeling.

Optie

Verhandelbaar recht om iets te kopen (calloptie) of te verkopen (putoptie) tegen een van tevoren vastgestelde prijs gedurende een van tevoren vastgestelde termijn.

Ouderdomspensioen

Pensioen, bestemd voor de financiële verzorging van de gerechtigde, nadat deze de in de pensioenregeling omschreven pensioenleeftijd heeft bereikt.

Overlevingstafel

Statistisch overzicht met betrekking tot het sterfte- en overlevingspatroon in de bevolking. Een overlevingstafel geeft op basis van (jaarlijkse) sterftequotienten per leeftijdsgroep informatie over grootheden zoals het aantal nog levenden, het aantal overledenen en de levensverwachting. Overlevingstafels kunnen worden vastgesteld door het Actuarieel Genootschap (AG) of het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Over/onderweging

Een hoger of lager belang in een beleggingscategorie dan overeenkomt met de normverdeling van het pensioenfonds.

Overrente

Het positieve verschil tussen het inkomensrendement van het fonds en de rekenrente.

Partnerpensioen

Pensioen dat wordt uitgekeerd aan de partner en eventuele ex-partner na het overlijden van de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Pensioenaanspraak

Het recht op een nog niet ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenovereenkomst

Een pensioenclausule of -formulering in de arbeidsovereenkomst van de pastoraal werkers of het huishoudelijke personeel, dan wel in de bisschoppelijke zendingsbrief van de priesters en diakens.

Pensioenrecht

Het recht op een ingegaan pensioen, uitgezonderd de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening.

Pensioenregister

Een register dat het burgers mogelijk maakt om via één ingang een totaaloverzicht te krijgen van alle bij pensioenfondsen en pensioenverzekeraars in collectieve regelingen opgebouwde pensioenaanspraken alsmede de AOW-uitkering. Het register laat bovendien zien waar het pensioen is opgebouwd en waar de burger terecht kan voor meer informatie. Het register is via de website www.mijnpensioenoverzicht.nl voor elke burger te bereiken door middel van zijn/haar DigiD code.

Pensioenresultaat

De mate van koopkrachtbehoud van de opgebouwde pensioenen.

Pension Fund Governance

De manier waarop het pensioenfonds is georganiseerd (structuur) en de verantwoordelijkheden worden uitgevoerd (processen). In het kader van Pension Fund Governance heeft de Stichting van de Arbeid aanbevelingen gedaan voor 'goed pensioenfondsbestuur'. Deze waarborging voor 'goed pensioenfondsbestuur' (de Code Pensioenfondsen) is verankerd in de Pensioenwet.

Performance

Het rendement dat is behaald met de beleggingen.

Premievrije aanspraken

Indien het deelnemerschap aan een pensioenregeling eindigt, anders dan door overlijden of het bereiken van de pensioenleeftijd, verkrijgt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en partner- en wezenpensioen.

Prognosetafel

Een overlevingstafel die gebruikt wordt in de actuariële praktijk, of voor de vaststelling van de technische voorziening, waarbij modelmatig rekening gehouden is met de verwachte toekomstige verbetering van de levensverwachting.

Prudentieel toezicht

Bedrijfseconomisch toezicht dat zich met name richt op de handhaving c.q. waarborging van de financiële soliditeit van het pensioenfonds. Dit type toezicht berust bij De Nederlandsche Bank. Prudentieel toezicht onderscheidt zich van effecten typisch gedragstoezicht dat wordt uitgeoefend door de Autoriteit Financiële Markten.

Rating

Met een rating wordt de mening over de kredietwaardigheid van een instelling weergegeven. Ratingbureaus, zoals Moody's en Standard & Poor's, geven alle voor de belegger relevante informatie in een zo beknopt mogelijke rating weer. Een voorbeeld van een rating voor (oplopende) kredietwaardigheid is de A-, AA-, AAA-rating voor debiteuren waarin beleggingen van vastrentende waarden plaatsvinden.

Real Estate

Vastgoed.

Reëel pensioencontract

In het reële contract zijn de pensioenen voorwaardelijk geformuleerd en worden er geen (nominale) garanties meer afgegeven. Een van de veelgenoemde voordelen van een reëel contract is dat pensioenfondsen minder geld in de vorm van buffers behoeven aan te houden en met meer risico kunnen beleggen. Indexatie zou daardoor sneller mogelijk zijn.

Reële FTK dekkingsgraad

De reële FTK dekkingsgraad geeft de verhouding weer tussen de beleidsdekkingsgraad en de vereiste beleidsdekkingsgraad benodigd voor zogenaamde toekomstbestendige indexatie (de indexatiedekking). De veronderstelde prijsinflatie ten behoeve van vaststelling van de indexatiedekking wordt elk kwartaal door DNB gepubliceerd. De waarde van de toekomstige indexatie wordt vastgesteld op basis van de wettelijk voorgeschreven rentevoet van 6,75%.

Reële marktwaarde dekkingsgraad

De reële marktwaarde dekkingsgraad is het totaal vermogen gedeeld door de waarde van de totale technische voorzieningen inclusief indexatie op basis van de prijsinflatie bepaald op basis van de zuivere marktrente.

Rendement

Het positieve of negatieve resultaat dat behaald wordt met de belegging van daartoe beschikbare middelen.

Rekenrente

De rekenrente is het fictieve percentage dat het belegde vermogen wordt geacht op te brengen in de toekomst en waarvan bij de berekening van de contante waarde (voorziening pensioenverplichtingen) wordt uitgegaan. In het Financieel Toetsingskader wordt de rekenrente bepaald op basis van een door DNB gepubliceerde rentecurve (rentetermijnstructuur).

Rentecurve

Curve die de rentestructuur in een land weergeeft. Per looptijd wordt het renteniveau getoond. Onder normale omstandigheden zullen beleggers voor langere uitzettingen een hogere rentevergoeding vragen, waardoor de rentecurve (ook wel yieldcurve genaamd) een stijgend verloop heeft.

Rentetermijnstructuur

De rentetermijnstructuur, of yieldcurve, is een grafiek die het verband weergeeft tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds. Een normale rentetermijnstructuur heeft een stijgend verloop. Als iemand zijn geld voor een langere periode uitleent, eist hij normaliter een hogere vergoeding dan bij een lening over een korte termijn.

Returnportefeuille

De returnportefeuille is het deel van de beleggingsportefeuille dat gericht is op het realiseren van rendement voor de stijging van de dekkingsgraad waardoor indexatie mogelijk wordt.

Security lending

Security lending is het uitlenen van aandelen en obligaties voor een vastgestelde periode aan derden in ruil voor een geldelijke vergoeding. Doordat het economische eigendom bij de uitlener blijft, wordt er geen koersrisico gelopen.

Service Level Agreement (SLA)

Beschrijving van overeengekomen dienstverlening tussen partijen bij uitbesteding van bedrijfsprocessen, inclusief de rechten en plichten van partijen ten aanzien van het overeengekomen kwaliteitsniveau van de te leveren diensten en/of producten.

Solvabiliteit

Het vermogen om (nu en op termijn) aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen. Zie ook het begrip dekkingsgraad.

Sterftegrondslagen

Deze grondslagen geven aan wat de levens- en sterftetekansen zijn van mannen en vrouwen in Nederland afhankelijk van de bereikte leeftijd. Ze worden gebruikt bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen door de actuaaris.

Stichting van de Arbeid (STAR)

Overlegorgaan van centrale organisaties van werkgevers en werknemers. Tevens adviesorgaan van het kabinet op sociaal en arbeidsvoorwaardelijk terrein.

Strategisch beleggingsbeleid en normportefeuille

Op het hoogste niveau vastgestelde wegeningen voor de diverse beleggingscategorieën, waarin het pensioenfonds wil beleggen.

Swap

Een overeenkomst tussen twee partijen waarbij wordt afgesproken om gedurende een bepaalde periode bepaalde betalingen met elkaar uit te wisselen, bijvoorbeeld het ruilen van vaste rentebetalingen en variabele rentebetalingen.

Swaprente

Het tarief waartegen op de geld- en kapitaalmarkt leningen met verschillende looptijden worden geruild.

Swaption

Een optie op een swap waarbij de eigenaar van de swaption het recht heeft, maar niet de verplichting, om een swap tegen vooraf bepaalde voorwaarden af te sluiten op of voor de expiratedatum van de swaption.

Technische voorzieningen

Dit is de, met inachtneming van de actuariële grondslagen (rekenrente, kansstelsels en kostenopslagen), vastgestelde balanspost die de gekapitaliseerde waarde (contante waarde) van de opgebouwde pensioenen aangeeft.

Toeslag

Een toeslag is een verhoging van een pensioen of een aanspraak op pensioen, welke is gebaseerd op een in het pensioenreglement omschreven regeling, dan wel op incidentele basis wordt verleend.

Total return

Het totaalrendement op beleggingen zijnde de directe en de indirecte beleggingsopbrengsten.

Tracking error

Risico maatstaf die weergeeft hoe groot de kans is dat het rendement afwijkt van de benchmark. De tracking error is gelijk aan de standaarddeviatie van deze afwijkingen. Een hoge tracking error betekent veel kans op een rendement ver onder of boven de benchmark.

Transactiekosten

Kosten inherent aan het verhandelen van effecten en derivaten.

Uitkeringsovereenkomst

Een uitkeringsovereenkomst is een overeenkomst inzake een vastgestelde pensioenuitkering. Op grond van de Pensioenwet is dit een van de drie toegelaten pensioensystemen.

Uitvoeringsovereenkomst

De overeenkomst waarin het pensioenfonds en de aangesloten werkgevers (ondernemingen) hun afspraken neerleggen. Krachtens de Pensioenwet dienen verplicht een aantal onderwerpen in de uitvoeringsovereenkomst te worden behandeld; enkele aspecten zijn facultatief. PNB sluit een dergelijke overeenkomst met elk bisdom.

Ultimate Forward Rate (UFR)

De rente waartegen de voorziening pensioenverplichtingen verdisconteerd wordt voor de looptijden vanaf 21 jaar.

Uniform pensioenoverzicht (UPO)

Het format van het pensioenoverzicht waarin de uitkeringen bij pensionering, overlijden en arbeidsongeschiktheid eenduidig wordt gepresenteerd. De bedoeling is dat alle pensioenuitvoerders hetzelfde format hanteren waardoor de pensioenoverzichten eenvoudig naast elkaar te leggen zijn en de (gewezen) deelnemers de bedragen uit de verschillende pensioenoverzichten bij elkaar op kunnen tellen en een duidelijk beeld van de financiële situatie bij pensionering krijgen.

Valutarisico

Het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

Valutatermijncontracten

Dit is een contract voor het afdekken van valutarisico. In dit contract wordt vooraf afgesproken tegen welke prijs en op welke datum de valutaposities worden verrekend.

Vastgoed(fondsen), vastgoedmaatschappijen

Beleggingsinstellingen welke investeren in vastgoed.

Vastrentende waarden

Beleggingen met een vaste looptijd en een overeengekomen plan van rente en aflossing, zoals obligaties. Andere vormen van vastrentende waarden zijn onderhandse leningen en hypotheke.

Volatiliteit

De beweeglijkheid van beurskoersen.

Waardeoverdracht

Het overdragen van de contante waarde van de verkregen aanspraken door het pensioenfonds van de oude werkgever aan het pensioenfonds van de nieuwe werkgever, waarvoor de deelnemer in de nieuwe pensioenregeling extra deelnemersjaren verkrijgt (in eindloonregelingen) dan wel extra pensioenaanspraken krijgt toegekend (in middelloonregelingen).

Wezenpensioen

Een tijdelijke uitkering die wordt uitgekeerd aan de kinderen (tot een bepaalde leeftijd) na het overlijden van de deelnemer, gewezen deelnemer of gepensioneerde.

Zakelijke waarden

Aandelen en vastgoed. Onder vastgoed wordt verstaan beleggingen in onroerend goed, zoals kantoren, winkels en woningen. Deze kunnen zowel op directe wijze geschieden als op indirecte wijze door belegging in op dat terrein gespecialiseerde al dan niet beursgenoteerde beleggingsfondsen.